

GR Ferm Werk  
Carrosserieweg 1  
3445 BC Woerden

T. 0348-497000  
info@fermwerk.nl  
www.fermwerk.nl

Gemeente Oudewater  
College van burgemeester en wethouders  
Postbus 100  
3420 DC Oudewater

Betreft Begroting 2018  
Ref.nr. / datum 25 april 2017

Geacht college,

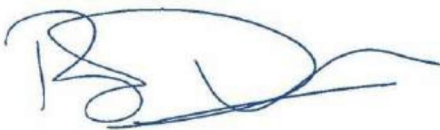
Op 13 april heb ik u namens het bestuur van Ferm Werk de begroting van 2018 met de meerjarenraming 2019 - 2021 aangeboden. Deze begroting met meerjarenraming moest toen nog door het dagelijks bestuur worden opgesteld.

Met deze brief kan ik u informeren over de behandeling van deze begroting door het dagelijks bestuur.

Het dagelijks bestuur van Ferm Werk heeft in zijn extra vergadering van 21 april 2017 de begroting 2018 inclusief meerjarenraming 2019 – 2021 opgesteld.

Deze begroting is ongewijzigd ten opzichte van de versie die wij u op 13 april hebben toegezonden. Wij verzoeken u dan ook om deze versie aan te bieden aan uw raad zodat die hierover zijn zienswijze kan formuleren.

De zienswijze van uw raad ontvangen wij bij voorkeur vóór 1 juni, of in ieder geval op een zodanig tijdstip dat het algemeen bestuur de begroting 2018, rekening houdend met de zienswijzen van de deelnemers, op 6 juli a.s. kan vaststellen.



Bernhard Drost  
algemeen directeur  
secretaris dagelijks bestuur



## FERM WERK

GR Ferm Werk  
Carrosserieweg 1  
3445 BC Woerden

T. 0348-497000  
info@fermwerk.nl  
www.fermwerk.nl

Gemeente Oudewater  
College van burgemeester en wethouders  
Postbus 100  
3420 DC Oudewater

Owz 19 APR. 2017

Beh. Ambt.:	
Streekdial.:	
Afschr.:	B&W(0)
B.V.O.:	

Betreft Begroting 2018  
Ref.nr. / datum 13 april 2017

17.008408



Registratiedatum: 19/04/2017  
Behandelend afdeling  
Afgehandeld door/op:

Geacht college,

Hierbij bied ik u namens het bestuur van Ferm Werk de begroting van 2018 aan met de meerjarenraming 2019-2021. Deze begroting en meerjarenraming is besproken in het Dagelijks Bestuur van Ferm Werk. De verwachting is dat het Dagelijks Bestuur de begroting opstelt rond 20 april 2017 in een extra vergadering. Onder voorwaarde van dat opstellingsbesluit, kunt u een zienswijze opstellen op deze begroting en deze zienswijze voorleggen aan uw Raad.

Het Algemeen Bestuur stelt de begroting met meerjarenraming 2018-2021 vast in haar vergadering van 6 juli 2017, waarbij kennis wordt genomen van de zienswijzen van de Raden.

Met het nu aanbieden van de begroting 2018 (en volgende jaren), geeft Ferm Werk invulling aan de afspraken om aan te sluiten bij de zogeheten P&C cycli van gemeenten. Bovendien voldoen we daarmee aan de voorwaarden zoals vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling Ferm Werk.

Gezien het moment waarop de begroting 2018 met de meerjarenraming 2019-2021 aan u wordt aangeboden, is het een begroting waarin verschillende aannames zijn opgenomen. Zo is een uitgangspunt gekozen m.b.t. de hoogte van de beschikbare Rijksmiddelen in de komende jaren. Daarnaast hebben we, in overleg met de deelnemende gemeenten, gekozen voor uitgangspunten als het gaat om het aantal inwoners dat aangewezen is op levensonderhoud vanuit de Participatiewet. Dit gegeven is een van de meest bepalende gegevens voor de gemeentelijke bijdrage. De ontwikkeling van de Rijksbijdrage, maar ook de aantallen uitkeringsgerechtigden is afhankelijk van vele factoren.

De ontwikkelingen op basis waarvan de uitgangspunten zijn gekozen, zijn eerder met u gedeeld via de kaderbrief die u in januari 2017 van ons ontving. We gaan voor 2018 uit van een verhoging van 5% van het aantal inwoners dat afhankelijk blijkt van een uitkering ingevolge de Participatiewet. Dit is het gevolg van onder meer wijzigingen in arbeidswetgeving, beperking WW-duur en economische ontwikkelingen. De positie van werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt verbetert niet significant, doordat de groei van het aantal vacatures nog gelijke tred vertoont met nieuwkomers op de arbeidsmarkt. Voor een vollediger toelichting op die ontwikkelingen verwijs ik kortheidshalve naar de kaderbrief van januari 2017 én naar de samenvatting zoals die in bijgevoegde begroting is opgenomen. De uitgangspunten brengen een verhoging van zowel de kleine als de grote geldstroom met zich mee.



Voor de kleine geldstroom betekent het een verhoging van de uitvoeringskosten van 873.000 euro. Als aangegeven, is deze verhoging met name het gevolg van verhoging van het aantal inwoners van de in Ferm Werk deelnemende gemeenten dat is aangewezen op een uitkering. Daarnaast heeft de verhoging te maken met het vervangen van een aantal medewerkers dat met pensioen gaat, waarvoor wij nu subsidie krijgen (en na vervanging niet meer).

De kostprijzen van de producten blijven gelijk, behoudens indexering. Kostenbeheersing krijgt daarmee de aandacht die u van ons gewend bent. Hieruit blijkt overigens ook dat de verhoging van de uitvoeringskosten een gevolg is van stijging van het volume, en niet van stijging van het prijsniveau.

U bent van ons gewend dat wij u per kwartaal rapporteren over beleidsinhoud en financiële ontwikkelingen. Ook voor de komende jaren doen we dit. Dat zijn de momenten waarop we u informeren over de eventuele bijstellingen in de gemeentelijke bijdragen. We kunnen dan namelijk de meest actuele cijfers en trends meenemen en doorrekenen. Op die wijze blijft u goed op de hoogte van de realisatie binnen Ferm Werk en de mate waarin dat afwijkt van de zo vroegtijdig opgestelde begroting.

Voor meer informatie is de directie uiteraard bereid tot een nadere toelichting. Korthedshalve verwijs ik voor het overige naar de inhoud van de bijlage.


Tot besluit nog het volgende. Bij het opstellen van de begroting vraagt Ferm Werk uw Raad om een zienswijze op de begroting. Dat gebeurt op een moment dat de begroting reeds is opgesteld. De invloed van de Raad op het beleid en de financiële consequenties is daarmee gering. Het krappe tijdpad waarin de begroting moet worden gemaakt, geeft daarnaast ook nauwelijks ruimte om de Raden te betrekken bij het maken van beleid. Gesteld kan worden dat het huidige proces te weinig recht doet aan de inbreng die College en Raden in het beleid van Ferm Werk zouden willen hebben.

Dit jaar zijn we voorzichtig gestart met het opstellen van een kaderbrief. Dit met de ambitie om beleidsinhoud en de financiële vertaling daarvan in een eerder stadium met u en uw Raad te delen en te bespreken. Met de komst van de kaderbrief verschuiven we in feite het zwaartepunt van de begroting naar de kaderbrief. In een eerder stadium kunnen we beleid en geld met elkaar delen en bespreken.

Het verleggen van het moment van het overleg én het verleggen van het zwaartepunt van de begroting naar de kadernota, heeft als consequentie dat wél de inbreng van gemeenten toeneemt op het beleid van Ferm Werk, maar dat ook de onzekerheid toeneemt. Dit, omdat het moment waarop we beleid formuleren verder naar voren komt.

Hoogachtend,

Namens het dagelijks bestuur van Ferm Werk



Bernhard Drost  
algemeen directeur

Toegevoegde bijlage:  
- Begroting 2018-2021

# Ferm Werk

## Begroting 2018 – 2021

Woerden, 10 april 2017

Carrosserieweg 1  
3445 BC Woerden  
Tel: 0348-497000

## Inhoudsopgave

Beleidsbegroting .....	3
Algemeen .....	3
Samenvatting uitgangspunten van beleid .....	3
Programmaplan .....	4
Wijzigingen als gevolg van aanpassingen BBV .....	4
Programma Basisdienstverlening .....	5
Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen .....	5
Gevolgen voor de grote geldstroom .....	7
Gevolgen voor de grote geldstroom per gemeente .....	8
Wat gaat het kosten voor de kleine geldstroom .....	11
Paragraaf bedrijfsvoering .....	12
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing .....	15
Kengetallen .....	16
Algemene dekkingsmiddelen en bedrag voor onvoorzien .....	16
Paragraaf financiering .....	16
Paragraaf verbonden partijen .....	17
Productbegroting .....	18
Bijlagen: .....	29
1. Begroting 2018-2021 kleine geldstroom (basisdienstverlening) .....	
2. Financiële begroting 2018-2021 van Openbaar lichaam Ferm Werk .....	

## Beleidsbegroting

### Algemeen

De begroting 2018 (met meerjarenraming 2019-2021) is primair opgesteld als productbegroting. Per product is zowel de grote als de kleine geldstroom opgenomen. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat er een financiële meerjarenbegroting wordt opgesteld. Deze begroting is opgenomen als bijlage bij de productbegroting (bijlage 2). De begroting wordt in maart 2017 door het Dagelijks Bestuur van Ferm Werk opgesteld om de deelnemende gemeenten in staat te stellen de relevante informatie te verwerken in hun begrotingstraject; daarnaast past dit moment van opstellen van de begroting binnen de regels van de Wet op de Gemeenschappelijke regelingen.

### Samenvatting uitgangspunten van beleid

Deze begroting is een uitwerking van het scenario dat is opgenomen in de Kaderbrief die in januari van dit jaar is opgesteld en aan de gemeenten is verzonden. De trend die in de Kaderbrief is opgenomen, gaat uit van een groei van het aantal inwoners dat is aangewezen op een uitkering voor levensonderhoud. Deze stijging is vanaf 2016 significant.

In 2016 werden we geconfronteerd met een stijging van het aantal uitkeringen voor levensonderhoud van 17%; In 2017 verwachten we een stijging van 4%. Voor 2018 en volgende jaren gaan we uit van een stijging van 5% van het bestand. De oorzaken van deze stijging zijn toegelicht in zowel de kwartaal-rapportages als in de Kaderbrief. Om kort te gaan is er sprake van met name:

- Wijzigingen arbeidswetgeving in 2016;
- Nieuwe doelgroepen participatiewet, waaronder jongeren VSO/PRO en voormalig Wajong;
- Wijzigingen/verkorting uitkering WW;
- Taakstelling Statushouders;
- Jongeren.

Daarnaast verbetert de positie op de arbeidsmarkt van onze inwoners met een uitkering mondjesmaat. Deze houdt geen gelijke tred met de verbetering van de arbeidsmarkt en de groei van het aantal vacatures.

De groei van het bestand heeft consequenties voor de uitvoeringskosten voor 2018. Dat betekent dat de gemeentelijke bijdrage hoger wordt. De toename zit met name in de personeelskosten. Deze kostenstijging heeft te maken met vervanging van Sw-medewerkers (in staffuncties), toename formatie bij afdeling Inkomen (vanwege toename uitkeringen én toename minima-aanvragen) en toename formatie in het kader van arbeidsparticipatie. Daarnaast hebben we te maken met een kostenstijging vanwege toename van de inzet van accountmanagement voor de realisatie van de wettelijke plicht voor Garantiebanen en inzet in de regio. Deze kosten maakten ook al onderdeel uit van de begroting 2017, echter onder de grote geldstroom. Dit betreft dus een kostenverschuiving van grote geldstroom naar kleine geldstroom ( 126 K ). In totaal gaat het om een toename van 11 Fte ( 870 K ).

De kosten van de grote geldstroom stijgen door een hoger aantal inwoners dat aangewezen is op een uitkering ingevolge de Participatiewet én vanwege een lager bedrag aan Rijkssubsidie voor de bekostiging van de Sociale Werkvoorziening.

In de paragraaf Bedrijfsvoering en bij de afzonderlijke programma's wordt nader ingegaan op de omvang en achtergrond van de toename van de kosten. Tot besluit van deze samenvatting hecht ik er aan te melden dat de kostprijs van de producten van de kleine geldstroom voor 2018 niet verandert (afgezien van indexatie). Dat betekent dat de kostenbeheersing waarmee Ferm Werk in 2015 startte, nog steeds succesvol is.

## Programmaplan

Ferm Werk kent twee programma's, te weten:

1. Programma basisdienstverlening
2. Programma aanvullende dienstverlening

Het programma basisdienstverlening bevat alle uitvoerende taken in het kader van de aan de deelnemende gemeenten opgedragen taken waaronder de Wet sociale werkvoorziening, de Participatiewet en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen.

Het programma aanvullende dienstverlening bevat alle taken die gemeenten ieder voor zich kunnen besluiten te laten uitvoeren door Ferm Werk. Bijvoorbeeld de uitvoering van schuldhulpverlening en taken rond de huisvesting van vergunninghouders in het kader van de Huisvestingswet.

## Wijzigingen als gevolg van aanpassingen BBV

Met ingang van de begroting 2018 gelden nieuwe regels met betrekking tot de zogenaamde "Iv3-taakvelden" in de financiële meerjarenbegroting. Ferm Werk heeft de begroting hierop aangepast. Hoezeer we begrijpen dat wijzigingen in de opzet en presentatie door aanpassing van de regelgeving, de leesbaarheid aanvankelijk niet vergroot, zijn we verplicht de aanpassingen door te voeren.

Dit betekent dat er binnen het programma Basisdienstverlening een aanpassing is gedaan in de benaming van de producten als volgt:

1. Inkomensregelingen, in plaats van product Bijstandverlening. Hiertoe behoren alle inkomens- en bijstandvoorzieningen.
2. Begeleide participatie, in plaats van product Wsw. Hiertoe behoren de voorzieningen ter bevordering van maatschappelijke participatie, die niet gericht zijn op doorstromen naar arbeid (beschut werken en bestaande Wsw- en begeleid werken dienstbetrekkingen en het begeleiden van mensen met een garantiebaan).
3. Arbeidsparticipatie, in plaats van product Participatie. Hiertoe behoren alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen (waaronder detacheringsbanen).

In de financiële begroting is er een product bij gekomen, namelijk:

4. Bestuur en ondersteuning

De kosten van bestuur en ondersteuning betreffen de kosten van de kleine geldstroom, die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces; tevens betreffen het de kosten die samenhangen met de treasury-functie en de overige baten en lasten.

In de productbegroting van de kleine geldstroom worden de kosten van Bestuur en ondersteuning volledig toegerekend aan de 3 primaire producten Inkomensregelingen, Begeleide participatie en Arbeidsparticipatie. Dit doen we om zicht te houden op de integrale kostprijs per product. Ook doen we dit om de kosten van de kleine geldstroom te kunnen verdelen over de gemeenten, aangezien er per primair product verschillende verdeelsleutels worden gehanteerd (namelijk afhankelijk van het aandeel per gemeente in de producten).

De kosten van Bestuur en ondersteuning kunnen worden onderverdeeld in de volgende categorieën:

- Facilitaire zaken en huisvesting
- Financiën en ICT, inclusief verzekeringen
- Personeel en organisatie, inclusief restaurant
- Directie en ondersteuning
- Documentaire informatievoorziening (DIV)
- Rentelasten
- Overige baten en lasten

De toerekening van deze kosten aan de primaire producten gaat als volgt: eerst vindt er een kostentoerekening plaats op basis van aantal m<sup>2</sup> (Facilitaire zaken en huisvesting) en aantal FTE (Personeel & organisatie en kosten ICT hosting). Deze kosten worden begroot op 1.733 K (zie het overzicht op de volgende pagina).

Vervolgens worden door middel van een "opslag indirecte kosten" de overige kosten verdeeld. Deze overige kosten bedragen 1.698 K. Zie onderstaand een overzicht van de kosten per product en de aansluiting tussen de financiële begroting en de productbegroting.

<b>Kleine geldstroom</b> bedragen in € x 1.000	Kosten	Omzet	Financiële begroting 2018	toerekening directe kosten	opslag indirecte kosten	Product- begroting 2018
Inkomensregelingen	2.393	-	2.393	333	549	3.275
Begeleide participatie	2.555	3.710	-1.155	971	716	382
Arbeidsparticipatie	1.701	70	1.631	429	433	2.643
Sociaal domein	6.649	3.780	2.869	1.733	1.698	6.300
Bestuur en ondersteuning	3.431	-	3.431	-1.733	-1.698	-
	<u>10.080</u>	<u>3.780</u>	<u>6.300</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>6.300</u>
Directe kosten	8.382					
Indirecte kosten	<u>1.698</u>					
	<u>10.080</u>				20% opslag indirecte kosten in productbegroting	
Kosten kleine geldstroom	6.649					
Kosten grote geldstroom	<u>9.197</u>	*				
Kosten primaire processen	15.846					
Bestuur en ondersteuning	<u>3.431</u>					
	<u>19.277</u>				22% opslag Bestuur en ondersteuning	

\*De Kosten grote geldstroom betreffen de personeelskosten van Wsw, Nieuw beschut en detabanen (voor de helft); betreffende medewerkers maken onderdeel uit van het primaire proces. In de financiële begroting (bijlage 2) staat een specificatie van de kosten van Bestuur en ondersteuning.

## Programma Basisdienstverlening

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat er op programmaniveau doelstellingen worden geformuleerd aan de hand van drie zogeheten W-vragen. In het onderstaand wordt per product van de primaire processen ingegaan op de 2 vragen "Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen". Daarna volgt een hoofdstuk over de effecten op de grote geldstroom en vervolgens wordt ingegaan op de vraag wat het gaat kosten voor de kleine geldstroom.

## Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

### Inkomensregelingen

Doelstellingen:

- Het juist, volledig en tijdig verstrekken van a. inkomensvoorzieningen en b. loonkostensubsidies op grond van de Participatiewet.
- Klanten worden correct behandeld, waarbij hun privacy is geborgd.
- Het onterecht of onjuist verstrekken van voorzieningen en fraude wordt effectief bestreden.

In dit kader kunnen de volgend **speerpunten** voor 2018-2021 worden benoemd:

1. Efficiënte werkprocessen waarbij klantgerichtheid centraal staat
2. Aanvragen levensonderhoud binnen de wettelijke termijnen blijven afhandelen (dat is binnen 8 weken)
3. Tijdig (=binnen gestelde termijnen) afhandelen van alle aanvragen inkomensondersteuning
4. Tijdig afhandelen van voortgangsonderzoeken
5. Toename aanvragen/gebruik Bbz bewerkstellingen ( +10% t.o.v. 2016)



Wat gaat we daarvoor doen:

1. Efficiency werkprocessen verbeteren zonder verlies van effectiviteit, onderzoek naar snelbalie en andere vormen van digitale dienstverlening (t.b.v. aanvragen minimaregelingen, wijzigingen doorgeven, inkomsten doorgeven, vakantiemeldingen doorgeven e.d.)
2. Werkvoorraad beheersbaar maken
3. Ondernemerschap als pijler van zelfredzaamheid vergroten, continueren bekendheid Bbz 2004.

### **Begeleide participatie**

Doelstellingen:

- Het bieden van zo regulier mogelijk werk voor Wsw-geïndiceerden en het bieden van werk in een veilige werkomgeving voor mensen met een indicatie Beschut werken.
- Door het afnemende bestand ("3 Wsw medewerkers er uit – 1 Beschut nieuw medewerker er in") en de groeiende behoefte aan werkplekken voor detachingsbanen, worden werkgevers-contacten, individuele en groepsdetacheringen tevens ingezet voor detachingsbanen (als instrument van Arbeidsparticipatie).
- Het plaatsen en duurzaam begeleiden van mensen met een doelgroepverklaring.

In dit kader kunnen de volgende speerpunten voor 2018-2021 worden benoemd:

1. Doorstroom van Wsw medewerkers van productie naar detacheringen blijven bevorderen
2. Doelstelling voor het aantal werkplekken Beschut nieuw en het aantal garantiebanen realiseren conform de doelstelling van het Rijk, daarbij rekening houdend met 2 jaar vertraging (2015-2016) in de realisatie van deze doelstelling voor garantiebanen.
3. Sociale veiligheid verbeteren.

Wat gaat we daarvoor doen:

1. Aansluiting en verbinding met het LOC optimaliseren door de processen m.b.t. instroom/doorstroom/uitstroom te implementeren t.b.v. detachings- en garantiebanen. Kandidaten krijgen een profiel van bemiddeling en worden gekoppeld aan een accountmanager detacheringen t.b.v. actieve bemiddeling naar een zinvolle passende werkplek bij een werkgever.
2. Potentieel binnen beschut werk en individuele en groepsdetacheringen (Wsw) wordt in kaart gebracht t.b.v. (door)ontwikkeling voor een volgende stap. Kandidaten krijgen een profiel van bemiddeling en worden gekoppeld aan een accountmanager detacheringen t.b.v. actieve bemiddeling naar een zinvolle passende werkplek bij een werkgever.
3. Werkgeversbenadering – klanttevredenheidsonderzoek t.b.v. een nulmeting. Vanuit de aandachtspunten zullen er speerpunten worden benoemd (businessdoelen). Verder zal er een jaarlijkse activiteitenkalender opgesteld worden.

### **Arbeidsparticipatie**

In beginsel wordt aan elke uitkeringsgerechtigde een traject aangeboden. Doelstellingen:

- Trajecten zijn optimaal afgestemd op de persoon; er wordt waar mogelijk binnen wettelijke voorschriften rekening gehouden met persoonlijke omstandigheden (maatwerk).
- Trajecten zijn gericht op arbeidsinschakeling; gericht op uitstroom naar betaald werk, maar waar dit (nog) niet mogelijk is, gericht op het bevorderen van participatie (naar vermogen).

Dankzij de aantrekkende economie zien wij een daling van het aantal kandidaten in categorie 1 (direct bemiddelbaar). Tegelijkertijd zien we een instroom van kandidaten met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt o.a. als gevolg van de verhoogde instroom van kandidaten met een fysieke of cognitieve beperking die niet langer toe kunnen treden tot de WSW of de aangescherpte Wajong.

In veel gevallen, zal er eerst aan taal, activering, motivering, empowerment en gezondheid gewerkt moeten worden alvorens er een traject naar werk gestart kan worden. Vanuit team participatie is hiervoor een goede samenwerking met ketenpartners van belang.

In dit kader kunnen de volgende speerpunten voor 2018-2021 worden benoemd:

1. Realiseren van uitstroom naar werk van 15% van het aantal uitkeringen op 1 januari.
2. Het actief zoeken en doorgeleiden (na doorlopen traject) van geschikte kandidaten voor beschut nieuw en garantiebanen naar Begeleide Participatie.

Wat gaat we daarvoor doen:

1. Zorgen voor een betere aansluiting van jongeren op de arbeidsmarkt of onderwijs
2. Inzet van weekprogramma's (meer inzet van gecombineerde trajecten, bijvoorbeeld arbeidsinschakeling in combinatie met taal)
3. Strikte handhaving op re-integratie.

### **Gevolgen voor de grote geldstroom**

De begrote effecten op de grote geldstroom staan in onderstaande tabel weergegeven. Voor 2018 gaan we uit van een stijging van het aantal uitkeringen met 5% (ten opzichte van de geprognosticeerde eindstand 2017). Vanaf 2019 begroten we een gelijk blijvend bestand.

<b>Aantallen gemiddeld</b>	<b>Realisatie 2016</b>	<b>Begroting 2017</b>	<b>Prognose 2017</b>	<b>Begroting 2018</b>	<b>Begroting 2019</b>	<b>Begroting 2020</b>	<b>Begroting 2021</b>
Uitkeringen							
levensonderhoud	1.011	886	1.121	1.172	1.200	1.200	1.200
Garantiebanen	6	76	28	63	96	129	160
Fte Wsw	323	300	307	291	277	263	250
Fte Beschut nw	-	15	14	18	23	26	30
Fte detabanen	3	10	20	30	30	30	30

In 2016 is het standcijfer van het aantal uitkeringen levensonderhoud gegroeid met 161 naar 1.099 uitkeringen per ultimo jaar. De toename van het standcijfer bestaat voor 73% uit statushouders en voor 11% uit jongeren (leeftijd 18-26 jaar, niet zijnde statushouders).

De instroom van statushouders in 2016 bedroeg 138 uitkeringen; in 2015 beliep dit aantal 61 uitkeringen. Voor de prognose 2017 en de begroting 2018-2021 gaan we uit van een instroom van +/- 50 uitkeringen. Dit aantal correspondeert met de taakstelling die gemeenten hebben ontvangen voor de huisvesting van statushouders in 2017. Vooralsnog houden we in de begroting geen rekening met het door gemeenten boven taakstelling plaatsen van statushouders.

De instroom van jongeren was met 67 uitkeringen in 2016 bijna 3 keer hoger dan in 2015. De toename werd vooral veroorzaakt door de doelgroepen die voorheen (voor 2015) vielen onder de Wajong of de Wsw. Voor de prognose 2017 en de begroting 2018-2021 gaan we uit van een gelijk blijvende instroom. Met betrekking tot het aantal garantiebanen gaan we er van uit dat 40% wordt ingevuld door NUG'gers.

Onderstaand een overzicht van de begrote in- en uitstroom. Het saldo van instroom en uitstroom wordt uitgedrukt als een percentage van de stand van het aantal uitkeringen op 1 januari.

<b>Aantal uitkeringen LO</b>	<b>Realisatie 2016</b>	<b>Prognose 2017</b>	<b>Begroting 2018</b>	<b>Begroting 2019</b>	<b>Begroting 2020</b>	<b>Begroting 2021</b>
Instroom	498	400	400	350	350	350
Uitstroom	337	356	343	350	350	350
Per saldo	+161	+44	+57	-	-	-
procentueel	17%	4%	5%	0%	0%	0%

### Inkomensondersteuning

Het aantal aanvragen inkomensondersteuning is in 2016 toegenomen met ruim 20% ten opzichte van 2015. In 2017 verwachten we een verdere toename met 15%, uitgaande van de huidige dienstverlening.

Aantal aanvragen	Realisatie 2016	Prognose 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Inkomens- ondersteuning	2.710	3.120	3.150	3.150	3.150	3.150

### **Dekking Rijk BUIG**

Op 30 september 2016 zijn de voorlopige budgetten BUIG bekend gemaakt. Het rijksbudget is bedoeld voor de betaling van de uitkeringen PW, IOAW, IOAZ en BBZ starters. Tevens is het bedoeld ter dekking van verstrekte loonkostensubsidies (zoals bedoeld in de P-wet), ten behoeve van garantiebannen en beschut nieuw.

Net als in 2016 en 2017 is ook in 2018 en de jaren daarna de vangnetregeling van toepassing. Deze regeling compenseert tekorten in de uitkeringen (meer uitgaven dan rijkssubsidie) boven 5% tot 12,5% voor de helft en boven 12,5% volledig (in 2016 gold nog een plafond van 10% in plaats van 12,5%). Vanaf 2018 wordt voor het eerst een referteperiode van drie jaar toegepast, zijnde de jaren 2016, 2017 en 2018.

Vanaf 2019 wordt de eigenrisicodrempel blijvend verhoogd van 5% naar 7,5%.

### **Dekking Rijk Wsw**

In 2016 zijn ook de budgetten voor de Wsw bekend gemaakt. De verdeling van het landelijke budget per gemeente is gebaseerd op de "blijfkans" van de in 2015 bestaande populatie. Zoals bekend neemt het budget per SE jaarlijks af: van € 25.451 in 2016 naar € 24.604 in 2017 naar € 23.814 in 2018 (zie de financiële begroting in bijlage 2). Vanaf 2019 wordt de afname minder.

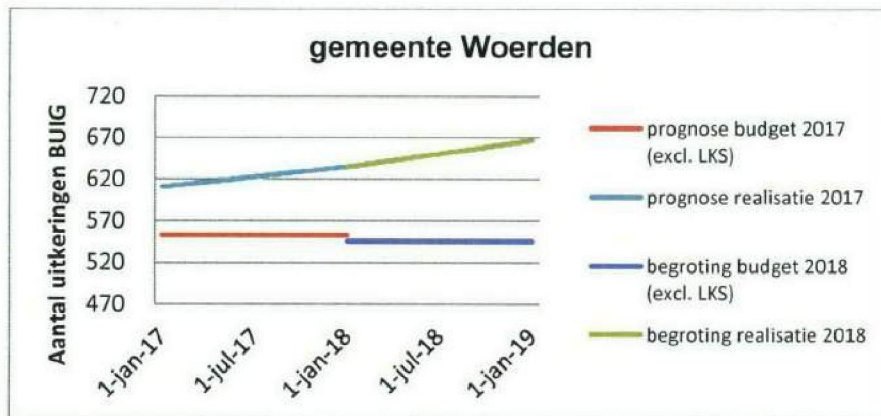
De gemeentelijke bijdrage op de Wsw wordt begroot op € 1.320 K in 2018 en vanaf 2019 gelijkblijvend op totaal € 1.340.

In de cao onderhandelingen in 2016 is afgesproken dat in 2016, 2017 en 2018 de door de staatssecretaris (SZW) toegezegde loon-prijscompensatie wordt omgezet in salarisverhogingen.

### **Gevolgen voor de grote geldstroom per gemeente**

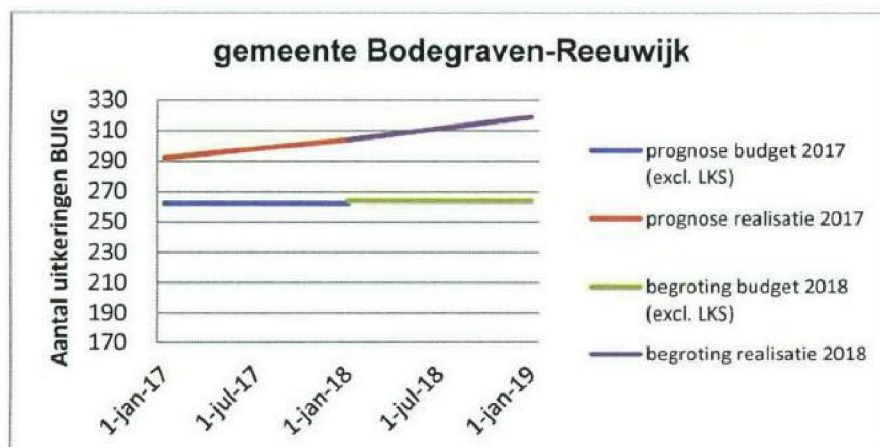
Zie de volgende pagina; de in de grafieken getoonde budgetten zijn exclusief de vangnetuitkering.

Uit de grafieken op de volgende pagina's blijkt het belang om in te zetten op het behalen van de doelstellingen voor de grote geldstroom. Aangezien het eigen risico vanaf 2019 toeneemt, betekent dit een toename van de gemeentelijke bijdrage in het tekort.



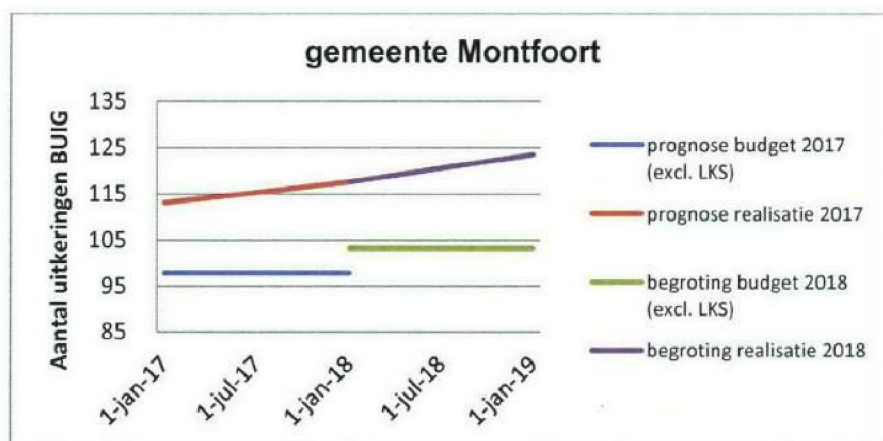
Aantallen gemiddeld	Realisatie 2016	Prognose 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Uitkeringen						
levensonderhoud	547	622	650	666	666	666
Garantiebanen	3	15	35	53	71	88
Fte Wsw	238	225	214	204	193	184
Fte Beschut nw	-	8	10,7	12,7	15,3	17,3
Fte detabanen	1,5	11	17	17	17	17

Uitgaande van bovengenoemde aantallen en van de in september 2016 bekend gemaakte budgetten én de vangnetregeling, bedraagt het eigen risico op de BUIG in 2018: 665 K, in 2019: 780 K, in 2020: 801 K en in 2021: 821 K.



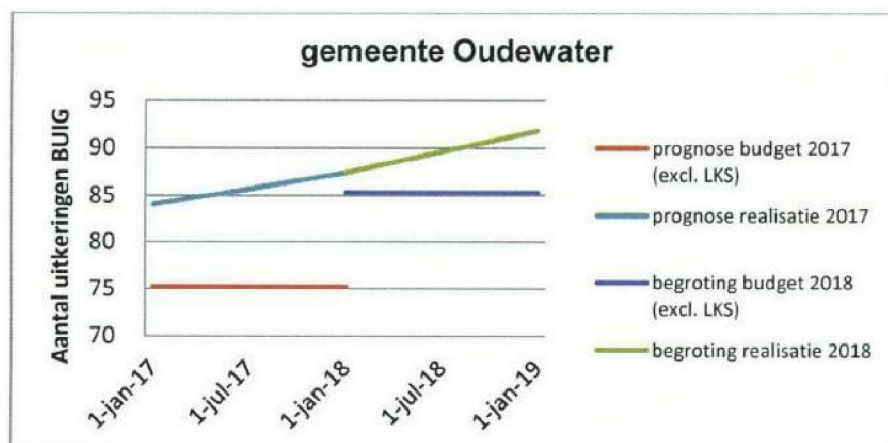
Aantallen gemiddeld	Realisatie 2016	Prognose 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Uitkeringen						
levensonderhoud	275	298	311	319	319	319
Garantiebanen	1,5	9	20	30	41	51
Fte Wsw	47	45	42	40	38	36
Fte Beschut nw	-	4	5,3	6,7	7,3	8,7
Fte detabanen	0,4	5	8	8	8	8

Uitgaande van bovengenoemde aantallen en van de in september 2016 bekend gemaakte budgetten én de vangnetregeling, bedraagt het eigen risico op de BUIG in 2018: 340 K, in 2019: 401 K, in 2020: 413 K en in 2021: 424 K.



Aantallen gemiddeld	Realisatie 2016	Prognose 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Uitkeringen						
levensonderhoud	104	115	120	123	123	123
Garantiebanen	1,5	2	4	7	9	11
Fte Wsw	18	17	17	16	15	14
Fte Beschut nw	-	1,3	1,3	2	2	2,7
Fte detabanen	0,6	2	3	3	3	3

Uitgaande van bovengenoemde aantallen en van de in september 2016 bekend gemaakte budgetten én de vangnetregeling, bedraagt het eigen risico op de BUIG in 2018: 122 K, in 2019: 144 K, in 2020: 147 K en in 2021: 150 K.



Aantallen gemiddeld	Realisatie 2016	Prognose 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Uitkeringen						
levensonderhoud	85	86	90	92	92	92
Garantiebanen	0,3	2	4	6	8	10
Fte Wsw	20	19	18	17	16	15
Fte Beschut nw	-	0,7	0,7	1,3	1,3	1,3
Fte detabanen	0,8	2	2	2	2	2

Uitgaande van bovengenoemde aantallen en van de in september 2016 bekend gemaakte budgetten, bedraagt het eigen risico op de BUIG in 2018: 56 K, in 2019, 2020 en 2021: 88 K; de vangnetregeling is niet van toepassing.

## Wat gaat het kosten voor de kleine geldstroom

Door de toename van het aantal uitkeringen en de doelstelling voor het realiseren van het aantal garantiebanen en banen nieuw beschut, zullen de kosten van de kleine geldstroom gaan toenemen. Zie onderstaand een samenvatting. We houden rekening met een algemene loon-prijsaanpassing van 2% per jaar.

bedragen in € x 1.000	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021
Omzet	3.495-	285-	3.780-	3.700-	3.610-	3.530-
Kosten van de omzet	370	350	720	720	720	720
NTW	3.125-	65	3.060-	2.980-	2.890-	2.810-
Uitvoeringskosten	8.387	873	9.260	9.437	9.618	9.803
	5.262	938	6.200	6.457	6.728	6.993
Uitvoeringskosten incidenteel	377	377-	-	-	-	-
Continuous improvement	-	100	100	238-	243-	247-
	5.639	661	6.300	6.219	6.486	6.745

NB: in de begroting 2018 e.v. wordt rekening gehouden met de kosten van garantiebanen ad 126 K. In de begroting 2017 zijn deze kosten opgenomen onder de grote geldstroom.

### NTW

De dekking van de uitvoeringskosten door NTW neemt de komende jaren af door de uitdiensttreding van Wsw medewerkers. De medewerkers Nieuw beschut die daarvoor deels in de plaats komen zullen minder NTW genereren. In de grote geldstroom neemt de NTW toe door de inzet van detachingsbanen (dekking kosten detachingsbanen door NTW).

Voor de helft wordt de NTW in de grote geldstroom gerealiseerd bij Ferm Werk, bijvoorbeeld bij groepsdetacheringen. Dit is de reden dat, hoewel de begrote NTW daalt met 65 K, de begrote omzet toeneemt. Onderstaand het overzicht van de totaal begrote NTW:

bedragen in € x 1.000	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021
NTW kleine geldstroom	3.125-	65	3.060-	2.980-	2.890-	2.810-
NTW grote geldstroom	104-	598-	702-	702-	702-	702-
	3.229-	533-	3.762-	3.682-	3.592-	3.512-

### Uitvoeringskosten

Ten opzichte van de begroting 2017 nemen de begrote uitvoeringskosten in 2018 toe met 873 K. Hiervan betreft 126 K een kostenverschuiving met de grote geldstroom (betreffende de garantiebanen).

De begrote kostentoeename bestaat nagenoeg geheel uit personeelskosten. Er wordt rekening gehouden met de loon-prijsaanpassingen in 2016-2017 en met een verhoging van 2% in 2018. We begroten een toename van de personele formatie in 2018 met 10,2 FTE bij de primaire processen en 0,5 FTE bij DIV (overhead).

Aantal Fte	begroting 2017	toename	begroting 2018	
Inkomensregelingen	28,0	2,9	30,8	
Begeleide participatie	23,7	2,6	26,2	incl 1 Fte tbv garantiebanen
Arbeidsparticipatie	18,6	4,8	23,4	incl 0,8 Fte gedekt door ESF subs.
Sturing en ondersteuning	19,1	0,5	19,6	uitbreiding DIV
	89,4	10,7	100,0	

De kosten van "continuous improvement" schatten we in op 100 K (in 2018). De "opbrengst" in de vorm van een besparing op de uitvoeringskosten wordt begroot op jaarlijks +/- 250 K met ingang van 2019. De besparing zal voor een groot deel betrekking hebben op de personeelskosten bij Inkomensregelingen. De uitbreiding van formatie is dan ook van tijdelijke aard. Bij verhoging van de efficiency verwachten we dat vanaf 2019 de personeelskosten mee-ademen en daarmee teruglopen.

Daarnaast begroten we investeringen in ICT van +/- 250 K. De afschrijvingslast past binnen het jaarlijkse afschrijvingsbudget en leidt dus niet tot een kostenverhoging.

In de volgende paragraaf wordt één en ander nader toegelicht.

## **Paragraaf bedrijfsvoering**

In december 2016 ontvingen de gemeenten een brief waarin een toelichting is opgenomen over de te verwachten hogere kosten voor de kleine geldstroom voor 2017. Aanleiding daarvoor is de stijging van het aantal inwoners dat is aangewezen op een uitkering. Aansluitend daarop heeft Ferm Werk een kaderbrief uitgebracht waarin de uitgangspunten voor de begroting 2018 zijn uitgewerkt. Daarbij is voorts globaal ingegaan op de consequenties van die uitgangspunten. De trend die wordt geschetst sluit aan bij de resultaten en beschreven verwachtingen van de kwartaalrapportages in 2016.

Beide documenten maken duidelijk dat Ferm Werk in 2018 voor forse uitdagingen staat. In deze bedrijfsvoeringsparagraaf worden die nader toegelicht en worden de gevolgen voor de uitvoering en uitvoeringskosten (en daarmee voor de gemeentelijke bijdrage) daarbij betrokken.

### **Algemeen**

De uitdagingen zijn divers en leiden tot een verhoging van de kleine geldstroom. Een aantal uitdagingen komen voort uit wettelijke verplichtingen, zoals de deelname aan de arbeidsmarktregio's (waarin wij overigens zeer bescheiden participeren – en voor Ferm Werk twee regio's) en het realiseren van het aantal garantiebannen. Daarnaast gaan twee Sw medewerkers (die een staffunctie vervullen) met pensioen. Deze beide collegae moeten worden vervangen. Ook de hogere instroom van jongeren leidt tot meer inzet het komend jaar. Deze instroom is in 2016 drie maal hoger geweest dan het jaar er voor en er is geen aanleiding te veronderstellen dat deze trend breekt in 2018. Verder is er meer personeel nodig vanwege de stijging van het bestand van uitkeringsgerechtigden en de toename van het aantal aanvragen voor bijzondere bijstand.

Om kort te gaan komt het er op neer dat, zonder dat de basisdienstverlening wordt uitgebreid, Ferm Werk door deze ontwikkelingen te maken krijgt met een stijging van de uitvoeringskosten in de kleine geldstroom voor basisdienstverlening met 873 K. Voor een deel gaat het overigens om tijdelijke lastenverzwaring. Vanwege de verwachte daling van de instroom vanaf 2019 en efficiency maatregelen besparen we vanaf 2019 jaarlijks zo'n 250 K. Deze besparing wordt gerealiseerd door tijdelijk personeel weer af te stoten.

### **Uitstroom – Arbeidsparticipatie**

Het herstel van de economie zet in 2017 en 2018 verder door. Ondanks de onzekerheid op zowel nationale als internationale markten komt de overheidsbegroting in evenwicht. Hierdoor wordt verwacht dat het herstel van de economie die nu vooral gedragen wordt door de toename van consumptieve bestedingen, ook door de overheidsbestedingen zal toenemen. Dit leidt tot een steviger economisch herstel in de loop van 2017. De gunstige effecten zullen in 2018 merkbaar zijn. Een bestendig economisch herstel leidt tot versteviging van het herstel van de arbeidsmarkt.

Gunstige tekenen op de arbeidsmarkt waren reeds waarneembaar. Vanaf het derde kwartaal van 2016 nam de banengroei toe. De werkloosheid neemt verder af tot onder de 5% (2016: 6%).

In de loop van 2017 is de banengroei groter dan de toename van het arbeidsaanbod. Met andere woorden: het aantal mensen dat toetreedt tot de arbeidsmarkt is lager dan de groei van het aantal banen en vacatures. Hierdoor verbetert de positie van werkzoekenden op de arbeidsmarkt naar verwachting vanaf 2018. Dit vertaalt zich gunstig in de ontwikkeling van het aantal inwoners dat op termijn instroomt in de uitkering. Bovendien heeft dit een gunstig effect op de uitstroom van inwoners met een betrekkelijk korte afstand tot de arbeidsmarkt (zogenoemde categorie 1). Zij vinden telkens meer en sneller een baan zonder inspanning van Ferm Werk.

Als het gaat om de rol en verantwoordelijkheid van Ferm Werk om inwoners te laten participeren waar werk (nog) te ver weg is, is tot op heden de lijn geweest dat Ferm Werk daarin vooral een regierol heeft. Ferm Werk zet daarbij in op samenwerking met andere partners in het sociaal domein. Dit beleid wordt voor 2018 gecontinueerd. Hoewel we blijven werken aan verbetering van de afstemming met partners in het sociaal domein, handhaven we de bestaande personele formatie.

Door instroom in de uitkering van inwoners met een taalachterstand (statushouders) én inwoners die voor 2015 in de Sw of Wajong zouden instromen, zien we op korte termijn de omvang van het bestand niet dalen.

Dat betekent (en zoals eerder in de kaderbrief vermeld), dat we verwachten dat zonder extra inspanningen geen daling van het bestand optreedt. Om de financiële consequenties op korte termijn voor gemeenten beperkt te laten zijn, blijven we de kosten van de producten beheersen waardoor de kostprijzen gelijk blijven (afgezien van indexatie), ondanks stijgende personeelslasten. Hieruit blijkt dat de verhoogde gemeentelijke bijdrage komt door stijging van het volume.

De aard van de vraagstukken die zich voordoen bij de huidige instroom t.o.v. de afgelopen jaren verschilt van elkaar, maar is voor Ferm Werk niet onbekend. Er is, zoals aangegeven, sprake van complexere vraagstukken, namelijk taalachterstand, lichamelijke of psychische beperking.

De complexere doelgroep waarbij de afstand tot de arbeidsmarkt groter is, veronderstelt dat de periode waarin deze afstand wordt overbrugd, langer is. Met andere woorden, we benadrukken dat de lengte van de trajecten naar verwachting langer wordt gezien de toename van de complexiteiten. De uitstroom van deze doelgroep ontstaat daarom minder binnen een half jaar, maar eerder tussen één en twee jaar.

In eerder stukken van Ferm Werk is aangegeven dat meer inzet nodig is voor jongeren en statushouders. Dat heeft te maken met de toename van het volume. Voor een deel van de mensen die vanaf december 2016 zijn ingestroomd, zijn we gestart met een nieuw maatwerk-programma. Een groot deel van de instroom van de afgelopen jaren heeft een taalachterstand en is gebaat bij deze aanpak. Het gaat om versteviging van de begeleiding van statushouders, waarbij de volgtijdelijkheid van de aanpak verdwijnt en wordt ingezet op tal van activiteiten in de week. Dit moet resulteren in het vinden van werk van 60% van de statushouders binnen twee jaar. Er is met de partners in de regio veel gesproken over de vernieuwde aanpak. Hiervoor is veel draagvlak. Een gespecialiseerde consultant is begroot (1 fte) voor de komende jaren.

Overigens vond Ferm Werk een aanpassing van belang omdat onderzoek heeft uitgewezen dat de begeleiding naar werk (de beste manier om zelfstandig te leven én te integreren) in Nederland nauwelijks succesvol is. Ferm Werk heeft de ambitie hierin een voorbeeld te zijn.

Wat betreft jongeren stellen we vast dat de instroom de laatste jaren fors toeneemt. Dat heeft ongetwijfeld te maken met het gegeven dat eind 2014 nog indicaties zijn afgegeven voor Sw en Wajong (vanaf 2015 geen of nauwelijks instroom mogelijk). De verlate instroom vanaf 2016 stelt ons voor uitdagingen. De instroom is drie keer zo hoog als in 2015 en we hebben geen aanleiding om aan te nemen dat de instroom van jongeren afneemt. Iedere dag geen investering in jongeren is een disproportionele desinvestering. Daarom zetten we in op uitbreiding van de formatie (1 fte) voor de begeleiding van jongeren naar werk.

### **Werkgeversdienstverlening**

De werkgeversdienstverlening van Ferm Werk wordt komende jaren, dus ook in 2018, intensief en lokaal ingezet. Van belang is dat we op dit terrein intensief samenwerken met gemeenten, dat social return on investment alle aandacht krijgt en dat we samen met gemeenten en werkgevers blijven zoeken naar oplossingen voor de lokale arbeidsmarkt.



Werkgevers ondersteunen we in toenemende mate bij het opnemen van onze doelgroep in de eigen organisaties, gericht op inclusie van de arbeidsmarkt. Ferm Werk heeft niet alleen een verantwoordelijkheid en taak in het zoeken naar vacatures én het creëren van vacatures, maar met name ook in het vergroten van het besef bij werkgevers dat inclusie geen illusie hoeft te zijn.

Ook het behalen van de landelijke doelen m.b.t. garantiebanen vragen een continue hoge inzet van Ferm Werk. Het gaat ook hier om maatwerk en acties gericht op werk die passen bij de cliënt. Om de ambities waar te kunnen maken is hechte samenwerking in de regio nodig. Deze regionale samenwerking vraagt de nodige inzet van Ferm Werk. Gelijker tijd plukken we hiervan vruchten, hoewel Ferm Werk wil vasthouden aan het uitgangspunt dat wat lokaal geregeld kan worden ook lokaal moet gebeuren.

Het intensief inzetten van de werkgeversdienstverlening én het behalen van doelen van de garantiebanen en deelname in de regio, vraagt uitbreiding van de inzet van accountmanagement. Het gaat daarbij om één formatieplaats voor accountmanagement werkgeversdienstverlening. Voor inzet van detachingsbanen en garantiebanen, verwachten we op termijn (met doorloop tot 2019) twee extra formatieplaatsen nodig te hebben. Voor deze doelgroep is met het oog op duurzame uitstroom, blijvende jobcoaching en ontzorging van de werkgever nodig. Daarnaast geldt dat de omvang van de detachering Wsw weliswaar afneemt, maar dat gebeurt in een zodanig gestaag tempo dat dit onvoldoende ruimte in beschikbare formatie oplevert om nieuwe doelgroepen te bedienen. Ook om die reden is extra formatie nodig. Deze extra inzet levert overigens wel uitstroom op naar garantiebanen (63 banen in 2018).

Ik hecht er aan te benadrukken dat de verhoging van de gemeentelijke bijdrage als gevolg van toename personeel, een gevolg is van continuering van bestaand beleid. Met dit beleid zijn in de afgelopen jaren goede resultaten bereikt in onder meer kostenbeheersing en uitstroom naar werk. De kostenbeheersing blijft van kracht. De kostprijzen stijgen daarom ook niet (uitgezonderd indexerings). De toename van het volume dat Ferm Werk verwerkt, leidt tot de toename van het personeel en derhalve tot de verhoging van de gemeentelijke bijdrage. In de productenbegroting is dit effect helder gemaakt.

### **Vervangingsvragen**

Een deel van de verhoogde personeelskosten zoals die in november 2016 werden aangekondigd, bestaan uit vervanging van Sw medewerkers die met pensioen gaan. Deze medewerkers werden ingezet op reguliere functies. Zij telden uiteraard mee in de formatieve begroting, maar vanwege de dekking van het Rijk, was hun formatie niet zichtbaar in de begroting. De gemeenten hoefden voor hun loonkosten niet bij te dragen. Nu zij vanaf 2017 vervangen worden, leidt dit tot verhoging van de personeelslasten. Voor 2018 gaat het om 2,6 fte.

### **Instroom – Inkomensregelingen**

In deze bedrijfsvoeringsparagraaf is ingegaan op de economische ontwikkelingen en de gevolgen daarvan voor de instroom in de uitkering. De eerder genoemde kaderbrief geeft daarover ook informatie. Het is niet alleen de economische ontwikkeling die zorgt voor instroom. Ook wetswijzigingen op het terrein van arbeidsrecht en de verkorte WW-duur, zorgen voor verhoogde instroom. Daarnaast speelt nog de instroom van statushouders. We verwachten dat de instroom pas vanaf 2019 afneemt.

De bestandsstijging vraagt met name op het terrein van het behandelen van aanvragen van inkomensondersteunende maatregelen (minimabeleid) extra personeel. Sinds 2015 is er sprake van een stijging van het aantal aanvragen van ruim 35%. Deze stijging kan niet worden opgevangen binnen het huidige personeelsbestand. Aanvraagtermijnen dreigen te worden overschreden. Daarom wordt een toename van formatie begroot voor 2018 van 2,9 fte. Dit bestaat uit een consulent die aanvragen behandelt, voor uitkeringen administratie en een deel voor bestandsbeheer. Dat laatste achten we van belang omdat we voortgangsonderzoeken voor dit werk willen blijven doen. Meer aanvragen betekent dan ook hiervoor een uitbreiding van formatie voor bestandsbeheer. De uitbreiding van de formatie is vooral tijdelijk van aard. Dit, omdat we starten met het efficiënter maken van de organisatie.

### Continuous improvement

Dit jaar verwachten we te kunnen starten met een onderzoek op welke wijze we de organisatie efficiënter kunnen laten werken zonder verlies van effectiviteit. Ferm Werk ziet het als een logisch moment nu de organisatie een stevige bodem heeft gelegd onder de uitvoering en de mensvisie goede vorm heeft gekregen, zich te focussen op verbetering van de processen. We verwachten efficiency en/of kwaliteitsverbetering te kunnen realiseren vanaf 2019 van zo'n 4% van de loonsom. Voor een deel zal dus de formatie-uitbreiding die gepaard gaat met toename van aanvragen, afvloeien door afname van het bestand, maar ook door kortere processen of de digitalisering daarvan.

Voor een verder toelichting van de doelen en inspanningen verwijs ik naar het programmaplan.

### Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover GR Ferm Werk beschikt om niet begrote kosten te dekken. Het eigen vermogen bedraagt € 74.603. Gegeven de afspraken die in de GR zijn gemaakt met betrekking tot een eventueel nadelig saldo, is de weerstandscapaciteit van Ferm Werk optimaal.

Onderstaand de afspraken in de gemeenschappelijke regeling met betrekking tot een batig of nadelig saldo (artikel 26):

1. Indien in enig exploitatiejaar een batig saldo in de cliëntgebonden kosten van het openbaar lichaam Ferm Werk ontstaat, zal dit saldo worden verrekend met de desbetreffende deelnemer(s). Een batig saldo op de uitvoeringskosten zal worden toegevoegd aan de egaliseringsreserve van het openbaar lichaam Ferm Werk tot een maximum van 10% van de daarvoor gebudgetteerde kosten. Het bepalen van dit maximum geschiedt door het algemeen bestuur.
2. Indien in enig exploitatiejaar een nadelig saldo ontstaat met betrekking tot de cliëntgebonden kosten dient dit te worden verrekend met de betreffende deelnemer(s).
3. Indien in enig exploitatiejaar een nadelig saldo in de uitvoeringskosten van de basisdienstverlening ontstaat, wordt dit tekort in beginsel gedekt uit de egaliseringsreserve. Een nadelig saldo dat niet of niet meer uit die reserve kan worden gedekt, wordt omgeslagen over de deelnemers overeenkomstig de verdeelsleutels van de regeling.

#### Inventarisatie van de risico's

We onderscheiden hierbij risico's van aanmerkelijke materiële waarde die niet kunnen worden voorzien. Risico's die wel kunnen worden voorzien, zijn in een voorziening opgenomen op de balans.

In de eerste plaats is het aantal uitkeringsgerechtigden dat onvoorzien is, althans hoger dan begroot, een financieel risico. Per uitkeringsgerechtigde gaat het om een gemiddeld bedrag per jaar van ongeveer 13.500 euro.

Zowel landelijke als mondiale economische ontwikkelingen zijn van invloed op het werkelijke aantal uitkeringsgerechtigden.

Niet goed is te voorspellen welke impact die hebben op het aantal uitkeringsgerechtigden in het werkgebied van Ferm Werk. Voorts zijn ook ontwikkelingen als de mondiale vluchtelingenstroom van invloed op het aantal uitkeringsgerechtigden.

Vanwege de mogelijke financiële impact van een grotere instroom dan begroot en verwacht, kan gesteld worden dat het weerstandsvermogen niet afdoende is om een grote stijging op te vangen. Echter in de Gemeenschappelijke Regeling is opgenomen dat de gemeenten die deelnemen in Ferm Werk deze kosten dragen. Met deze bepaling is het risico voor Ferm Werk nihil. Desalniettemin worden deze risico's maandelijks gevolgd en gerapporteerd aan directie, bestuur en Raad van Commissarissen.

Een tweede risico dat onderkend wordt is het verstrekken van uitkeringen of delen van uitkeringen aan niet rechthebbenden, de zogeheten financiële onrechtmatigheid. Hiervoor is een AO/IB ingericht die deze risico's voorkomt dan wel verkleint.

Gemiddeld zo'n 60% van de inwoners van de vier in Ferm Werk deelnemende gemeenten die een beroep doet op een uitkering, wordt geen uitkering verstrekt omdat het recht ontbreekt. In dit zogeheten poorteffect, dat maandelijks wordt gemeten, zit een strenge selectie als het gaat om het voorkomen van

het risico op onrechtmatigheid. Verstrekkingen van uitkeringen worden voorts getoetst. Daarnaast vindt er periodieke controle plaats volgens een vastgesteld Intern Controleprotocol. Bevindingen worden met de uitvoering gedeeld en werkwijzen worden hierop zo nodig aangepast. Vermoedens van onrechtmatigheid kunnen voorts met handhaving door Ferm Werk of in opdracht van Ferm Werk door de sociale recherche worden uitgezocht en opgelost. De werking van de AO/IB is hiermee adequaat in het verminderen van het genoemde risico.

Indien wel onrechtmatigheid blijft bestaan, zonder dat Ferm Werk dit heeft herkend, geldt evenzeer het bepaalde in de Gemeenschappelijke Regeling dat de in Ferm Werk deelnemende gemeenten de kosten dragen van de uitkeringslasten.

Het onderkennen, herstellen en reageren op risico's in de bedrijfsvoering van Ferm Werk is vast onderdeel van periodieke monitoring en verantwoording aan directie, bestuur en Raad van Commissarissen van Ferm Werk.

## Kengetallen

	realisatie 2016	begroting 2017	begroting 2018
Netto schuldquote	6,0%	5,7%	5,1%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-1,0%	-0,2%	-0,6%
Solvabiliteitsratio	0,8%	1,4%	1,8%
Structurele exploitatieruimte	0,0%	0,0%	0,0%

De netto schuldquote is het eigen vermogen en de voorzieningen uitgedrukt als percentage van het totaal van de baten. Een negatieve netto schuldquote betekent een positief saldo van eigen vermogen en voorzieningen.

De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen uitgedrukt als percentage van het balanstotaal. Gegeven de afspraken die in de gemeenschappelijke regeling zijn gemaakt met betrekking tot een batig of nadelig saldo is de financiële situatie gezond te noemen.

## Algemene dekkingsmiddelen en bedrag voor onvoorzien

Bij Ferm Werk is geen sprake van algemene dekkingsmiddelen. In de begroting 2018-2021 wordt 100 K per begrotingsjaar aan onvoorziene lasten begroot (programma basisdienstverlening). We gaan er van uit dat er structureel een bedrag nodig is om de organisatie bewegingsruimte te bieden om aanpassingen mogelijk te maken.

## Paragraaf financiering

### Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een door de Wet financiering decentrale overheden (wet Fido) voorgeschreven sturings- en verantwoordingsinstrument ter beperking van het renterisico op de korte schuld met een rentetypische looptijd van korter dan een jaar.

Als grondslag van de wettelijk toegestane omvang van de kasgeldlimiet wordt de omvang van de jaarbegroting aangehouden. De omvang van de kasgeldlimiet is voor gemeenschappelijke regelingen vastgesteld op 8,2%.

Zie het overzicht op de volgende pagina, waarin tevens de renterisiconorm (volgens dezelfde wet Fido) is opgenomen.

bedragen in € x 1.000	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021
Omvang van de begroting	35.387	35.783	36.099	36.455
Toegestaan % kasgeldlimiet	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%
<b>Kasgeldlimiet</b>	<b>2.902</b>	<b>2.934</b>	<b>2.960</b>	<b>2.989</b>
Renterisiconorm	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%
<b>Renteherziening limiet</b>	<b>7.077</b>	<b>7.157</b>	<b>7.220</b>	<b>7.291</b>

### Renterisico

De renterisiconorm houdt in dat de leningen waarvoor in dat jaar het rentepercentage wordt herzien of opnieuw afgesloten niet méér mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Renteherziening of een nieuwe lening o/g is niet van toepassing in 2018.

### Kredietrisico

Conform de wet Fido dienen uitzettingen uit hoofde van de treasury-taak te worden verricht conform de bepalingen van het verplicht schatkistbankieren bij het ministerie van Financiën. Het kredietrisico dat hiermee samenhangt is gelijk aan het risico op de Nederlandse staat.

### Kredietverlening uit hoofde van publieke taak

In december 2005 is door GR Ferm Werk een lening verstrekt aan Ferm Werk N.V. ter hoogte van € 2.152K met een looptijd van 10 jaar. Per 31 december 2015 is de overeenkomst verlengd met nog eens 10 jaar, derhalve eindigend op 1 januari 2026. Vanaf 2016 is de rente bepaald op 2%.

## Paragraaf verbonden partijen

GR Ferm Werk is enig aandeelhouder van Ferm Werk N.V., eveneens gevestigd aan de Carrosserieweg te Woerden. Ferm Werk N.V. is in de gemeenschappelijke regeling aangewezen als uitvoeringsvennootschap van Openbaar lichaam Ferm Werk.

Het eigen vermogen (groepsvermogen) van Ferm Werk N.V. bedraagt ongewijzigd € 5.842. De omvang van het vreemd vermogen wordt begroot op € 3.000 K. Dit bedrag is inclusief een langlopende lening van GR Ferm Werk van € 2.152 K.

Ferm Werk N.V. is in een groep verbonden met de volgende juridische entiteiten (die eenzelfde doel nastreven):

- Stichting Facilitaire Dienstverlening (SFD), gevestigd te Woerden. De activiteiten van SFD bestaan uitsluitend uit het detacheren van menskracht bij Ferm Werk N.V.
- Stichting De Wissel, gevestigd te Woerden. Deze stichting is werkgever voor gesubsidieerde arbeid (anders dan in het kader van de Wsw) ten behoeve van de deelnemende gemeenten.

De bedragen in onderstaande tabel zijn inclusief SFD en Stichting De Wissel:

bedragen in € x 1.000	begroting 1-1-2018	begroting 31-12-2018
Eigen vermogen	6	6
Vreemd vermogen	3.000	3.000
Resultaat: nihil		

De voornaamste activiteiten van Ferm Werk N.V. en haar groepsmaatschappijen zijn gericht op het bieden van aangepast werk aan degenen die in dienst zijn van Openbaar lichaam Ferm Werk of werkzaam zijn in het kader van de uitvoering van andere regelingen. Er worden bij Ferm Werk N.V. geen andere risico's onderscheiden dan zoals beschreven in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

## Productbegroting

Op de volgende pagina's volgt de productbegroting over 2018 van respectievelijk de grote geldstroom en van de kleine geldstroom per gemeente.

In de productbegroting van de kleine geldstroom wordt, behalve met de begroting 2017, een vergelijking gemaakt met de productrealisatie in 2016. Dit om een reële vergelijking van de kostprijzen per product mogelijk te maken. Uit deze vergelijking blijkt dat de kostenstijging in 2018 ongeveer uitkomt op de begrote indexatie (loon-prijs aanpassing) van 2% per jaar.

**Ferm Werk - productbegroting 2018: grote geldstroom**

Omschrijving product	kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2018				kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2017			
			Kosten	Dekking					Kosten	Dekking		
				Rijk	Vangnet / Markt	Gemeente				Rijk	Markt	Gemeente
<b>Basis</b>												
Aanvragen levensonderhoud	€ 13.232	1172	€ 15.503.213	€ 13.200.000	€ 1.117.409	€ 1.185.803	€ 13.654	886	€ 12.098.057	€ 12.555.653	€ -457.596	
Bbz			€ 413.800	€ 338.191		€ 75.609			€ 413.800	€ 338.191	€ 75.609	
Bestandsbeheer												
Inkomensondersteuning minima	€ 730	3150	€ 2.300.000			€ 2.300.000			€ 1.865.000		€ 1.865.000	
Garantiebanen	€ 10.000	63	€ 630.000	€ 630.000		€ -	€ 14.000	76,0	€ 1.064.000	€ 760.000	€ 304.000	
SW begeleid werken (gem SE)	€ 6.015	13,3	€ 80.000	€ 316.727		€ -236.727	€ 5.873	12,0	€ 70.476	€ 296.160	€ -225.684	
SW (gem SE) werkzaam bij Ferm Werk	€ 29.287	268,5	€ 7.862.407	€ 6.393.118		€ 1.469.289	€ 29.400	276,7	€ 8.135.274	€ 6.829.203	€ 1.306.071	
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	€ 29.287	16,0	€ 468.593	€ 381.024		€ 87.568	€ 29.400	17,3	€ 508.326	€ 426.717	€ 81.609	
Beschut nieuw	€ 24.200	18,0	€ 435.596	€ 324.000		€ 111.596	€ 23.150	15,0	€ 347.250	€ 255.000	€ 92.250	
Arbeidsparticipatie			€ 413.000			€ 413.000			€ 275.000		€ 275.000	
Detabanen	€ 23.400	30,0	€ 702.000	€ -	€ 702.000	€ -	€ 23.150	10,0	€ 231.500	€ 104.000	€ 127.500	
			€ 28.808.609	€ 21.583.060	€ 1.819.409	€ 5.406.139			€ 25.008.683	€ 21.460.924	€ 104.000	€ 3.443.759
<b>Aanvullend</b>						€ 16.500			Extra kosten in begroting 2017 (incidenteel)		€ 3.244.000	

**Inkomensondersteuning minima**

toename van het aantal verstrekkingen (+15% in 2017 t.o.v. 2016 +1% in 2018); afname van de gemiddelde prijs per verstrekking (aanneem -5% t.o.v. 2016)

**Garantiebanen**

gemiddelde verwachte loonkostensubsidie (LKS) bedraagt per baan (1 baan = 25,5 uur) € 10.000 aantal banen is gelijk aan de oorspronkelijke doelstelling voor 2016.  
kosten plaatsing en begeleiding zijn opgenomen onder de kleine geldstroom (Begeleide participatie). Additionele trajectkosten zijn opgenomen onder de grote geldstroom (Arbeidsparticipatie).

**SW**

rijksbudget SW, cfm septembercirculaire 2016, per SE op jaarbasis € 23.814 de loon-prijs aanpassing is hierin nog niet verwerkt  
loonkosten incl lage inkomensvoordeel, verder te noemen LIV, (max 900 per fte), per SE per jaar € 29.287 eveneens zonder loon-prijs aanpassing

**Beschut nieuw**

loonkosten op WML (36 uur), inclusief pensioenpremie en inclusief LIV, per FTE per jaar € 24.200 aantal banen is gelijk aan de doelstelling van het Rijk.  
gemiddelde verwachte LKS bedraagt per FTE (1 fte = 36 uur) € 15.000 (17 K als 1 FTE = 40 uur)  
dekking Rijk bestaat daarnaast uit bonus beschut werken per fte € 3.000

**Arbeidsparticipatie**

toename van de kosten ten opzichte van de realisatie 2016 met 15% (bij Woerden blijft het begroting bedrag gelijk aan de begroting 2017 en 2016)  
daarnaast worden additionele trajectkosten garantiebanen begroot, per baan € 2.000 in de begroting 2017 werd rekening gehouden met totaal € 4.000 per baan

**Detabanen**

loonkosten op WML (40 uur), incl pensioenpremie en exclusief LIV, per FTE per jaar € 23.400 1 FTE = 36 uur. Voorzichtigheidshalve exclusief premievoordelen.

**Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Woerden: grote geldstroom**

Omschrijving product	kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2018					kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2017			
			Kosten	Dekking						Kosten	Dekking		
				Rijk	Vangnet / Markt	Gemeente					Rijk	Markt	Gemeente
<b>Basis</b>													
Aanvragen levensonderhoud Bbz	€ 13.000	650	€ 8.454.282	€ 7.090.000	€ 699.282	€ 665.000	€ 13.688	522	€ 7.149.371	€ 6.913.264		€ 236.107	
Bestandsbeheer			€ 118.000	€ 96.562		€ 21.438			€ 118.000	€ 96.562		€ 21.438	
Inkomensondersteuning minima	€ 723	1950	€ 1.410.000			€ 1.410.000			€ 1.175.000			€ 1.175.000	
Garantiebanen	€ 10.000	35,0	€ 350.000	€ 350.000		€ -	€ 14.000	42,0	€ 588.000	€ 420.000		€ 168.000	
SW begeleid werken (gem SE)	€ 6.015	9,8	€ 58.813	€ 232.847		€ -174.033	€ 5.873	8,8	€ 51.421	€ 216.084		€ -164.663	
SW (gem SE) werkzaam bij Ferm Werk	€ 29.287	197,4	€ 5.780.176	€ 4.700.005		€ 1.080.172	€ 29.400	201,9	€ 5.935.646	€ 4.982.712		€ 952.934	
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	€ 29.287	11,8	€ 344.494	€ 280.116		€ 64.377	€ 29.400	12,6	€ 370.884	€ 311.341		€ 59.543	
Beschut nieuw	€ 24.200	10,7	€ 258.131	€ 192.000		€ 66.131	€ 23.150	9,0	€ 208.350	€ 153.000		€ 55.350	
Arbeidsparticipatie			€ 215.000			€ 215.000			€ 145.000			€ 145.000	
Detabanen	€ 23.400	16,7	€ 389.645		€ 389.645	€ -	€ 23.150	10,0	€ 231.500		€ 104.000	€ 127.500	
			<u>€ 17.378.541</u>	<u>€ 12.941.530</u>	<u>€ 1.088.927</u>	<u>€ 3.348.084</u>			<u>€ 15.973.172</u>	<u>€ 13.092.963</u>	<u>€ 104.000</u>	<u>€ 2.776.209</u>	
											Extra kosten in begroting 2017		<u>€ 3.244.000</u>
<b>Aanvullend</b>													
WIW loonkostensubsidie			<u>€ 16.500</u>			<u>€ 16.500</u>							
Begroting rijksbudget BUIG (taakveld 6.3)			€ 7.600.000	LKS hierin uitkeringen	€ 510.000	€ 7.090.000							

**Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Bodegraven-Reeuwijk: grote geldstroom**

Omschrijving product	kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2018					kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2017			
			Kosten	Dekking		Gemeente				Kosten	Dekking		Gemeente
				Rijk	Vangnet / Markt				Rijk	Markt	Gemeente		
<b>Basis</b>													
Aanvragen levensonderhoud Bbz	€ 13.700	311	€ 4.264.881	€ 3.610.000	€ 314.506	€ 340.375	€ 13.987	178	€ 2.493.758	€ 3.323.258		€ -829.500	
Bestandsbeheer													
Inkomensondersteuning minima	€ 650	607	€ 394.000			€ 394.000			€ 320.000			€ 320.000	
Garantiebanen	€ 10.000	20,0	€ 200.000	€ 200.000		€ -	€ 14.000	24,0	€ 336.000	€ 240.000		€ 96.000	
SW begeleid werken (gem SE)	€ 6.015	1,9	€ 11.615	€ 45.984		€ -34.369	€ 5.873	1,9	€ 10.908	€ 45.839		€ -34.931	
SW (gem SE) werkzaam bij Ferm Werk	€ 29.287	39,0	€ 1.141.500	€ 928.182		€ 213.318	€ 29.400	42,8	€ 1.259.173	€ 1.057.020		€ 202.153	
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	€ 29.287	2,3	€ 68.032	€ 55.319		€ 12.714	€ 29.400	2,7	€ 78.678	€ 66.047		€ 12.631	
Beschut nieuw	€ 24.200	5,3	€ 129.065	€ 96.000		€ 33.065	€ 23.150	4,0	€ 92.600	€ 68.000		€ 24.600	
Arbeidsparticipatie			€ 120.000			€ 120.000			€ 75.000			€ 75.000	
Detabanen	€ 23.400	8,0	€ 186.519		€ 186.519	€ -							
			<b>€ 6.733.612</b>	<b>€ 5.116.863</b>	<b>€ 501.025</b>	<b>€ 1.115.724</b>			<b>€ 4.884.118</b>	<b>€ 4.981.543</b>	<b>€ -</b>	<b>€ -97.426</b>	
Begroting rijksbudget BUIG (taakveld 6.3)				€ 3.890.000	LKS hierin uitkeringen	€ 280.000						€ 3.610.000	



**Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Montfoort: grote geldstroom**

Omschrijving product	kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2018					kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2017			
			Kosten	Dekking		Gemeente				Kosten	Dekking		Gemeente
				Rijk	Vangnet / Markt				Rijk	Markt	Gemeente		
<b>Basis</b>													
Aanvragen levensonderhoud	€ 13.000	120	€ 1.566.121	€ 1.340.000	€ 103.621	€ 122.500	€ 13.304	105	€ 1.398.031	€ 1.295.848		€ 102.183	
Bbz			€ 29.200	€ 22.281		€ 6.919			€ 29.200	€ 22.281		€ 6.919	
Bestandsbeheer													
Inkomensondersteuning minima	€ 860	324	€ 279.000			€ 279.000			€ 185.000			€ 185.000	
Garantiebanen	€ 10.000	4,0	€ 40.000	€ 40.000		€ -	€ 14.000	5,0	€ 70.000	€ 50.000		€ 20.000	
SW begeleid werken (gem SE)	€ 6.015	0,8	€ 4.614	€ 18.266		€ -13.653	€ 5.873	0,7	€ 3.899	€ 16.384		€ -12.485	
SW (gem SE) werkzaam bij Ferm Werk	€ 29.287	15,5	€ 453.442	€ 368.705		€ 84.737	€ 29.400	15,3	€ 450.047	€ 377.795		€ 72.253	
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	€ 29.287	0,9	€ 27.025	€ 21.974		€ 5.050	€ 29.400	1,0	€ 28.121	€ 23.606		€ 4.515	
Beschut nieuw	€ 24.200	1,3	€ 32.266	€ 24.000		€ 8.266	€ 23.150	1,0	€ 23.150	€ 17.000		€ 6.150	
Arbeidsparticipatie			€ 50.000			€ 50.000			€ 30.000			€ 30.000	
Detabanen	€ 23.400	3,1	€ 72.180		€ 72.180	€ -							
			<b>€ 2.553.848</b>	<b>€ 1.835.226</b>	<b>€ 175.801</b>	<b>€ 542.820</b>			<b>€ 2.217.448</b>	<b>€ 1.802.914</b>	<b>€ -</b>	<b>€ 414.534</b>	
Begroting rijksbudget BUIG (taakveld 6.3)				€ 1.400.000	LKS hierin uitkeringen	€ 60.000						€ 1.340.000	

**Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Oudewater: grote geldstroom**

Omschrijving product	kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2018					kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2017				
			Kosten	Dekking		Gemeente				Kosten	Dekking		Gemeente	
				Rijk	Vangnet / Markt						Rijk	Markt		
<b>Basis</b>														
Aanvragen levensonderhoud Bbz	€ 13.600	90	€ 1.217.928	€ 1.160.000	€ -	€ 57.928	€ 13.153	80	€ 1.056.896	€ 1.023.283		€ 33.613		
			€ 48.600	€ 37.969		€ 10.631			€ 48.600	€ 37.969		€ 10.631		
Bestandsbeheer														
Inkomensondersteuning minima	€ 810	269	€ 217.000			€ 217.000			€ 185.000			€ 185.000		
Garantiebanen	€ 10.000	4,0	€ 40.000	€ 40.000		€ -	€ 14.000	5,0	€ 70.000	€ 50.000		€ 20.000		
SW begeleid werken (gem SE)	€ 6.015	0,8	€ 4.958	€ 19.630		€ -14.672	€ 5.873	0,7	€ 4.248	€ 17.853		€ -13.605		
SW (gem SE) werkzaam bij Ferm Werk	€ 29.287	16,6	€ 487.289	€ 396.227		€ 91.062	€ 29.400	16,7	€ 490.408	€ 411.676		€ 78.732		
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	€ 29.287	1,0	€ 29.042	€ 23.615		€ 5.427	€ 29.400	1,0	€ 30.643	€ 25.723		€ 4.920		
Beschut nieuw	€ 24.200	0,7	€ 16.133	€ 12.000		€ 4.133	€ 23.150	1,0	€ 23.150	€ 17.000		€ 6.150		
Arbeidsparticipatie			€ 28.000			€ 28.000			€ 25.000			€ 25.000		
Detabanen	€ 23.400	2,3	€ 53.656		€ 53.656	€ -								
			<b>€ 2.142.607</b>	<b>€ 1.689.440</b>	<b>€ 53.656</b>	<b>€ 399.511</b>			<b>€ 1.933.945</b>	<b>€ 1.583.504</b>	<b>€ -</b>	<b>€ 350.441</b>		
Begroting rijksbudget BUIG (taakveld 6.3)				€ 1.210.000	LKS hierin uitkeringen	€ 50.000						€ 1.160.000		

**Ferm Werk - productbegroting 2018: kleine geldstroom**

Omschrijving product	omschrijving eenheid	kostprijs totaal	volume	Kosten	Dekking Markt	Gemeente	realisatie kleine geldstroom 2016			begroting kleine geld- stroom 2017 Gemeente
							kostprijs	volume	Gemeente	
<b>Basis</b>										
Aanvragen levensonderhoud	aantal aanvragen	€ 1.958	430	€ 841.900		€ 841.900	€ 1.885	527	€ 993.612	€ 957.400
Bezwaar en beroep (adviescie)	aantal bezwaren/beroepen	€ 641	70	€ 44.800		€ 44.800	€ 623	79	€ 49.185	€ 63.800
Bestandsbeheer	voorraad klanten (gem.)	€ 1.018	1172	€ 1.192.700		€ 1.192.700	€ 983	1011	€ 993.612	€ 957.400
Inkomensondersteuning minima	aantal aanvragen	€ 380	3150	€ 1.195.600		€ 1.195.600	€ 367	2710	€ 993.612	€ 957.400
<b>Inkomensregelingen</b>						<b>€ 3.275.000</b>			<b>€ 3.030.022</b>	<b>€ 2.936.000</b>
SW begeleid werken	voorraad medew. (gem fte)	€ 1.417	13	€ 18.900		€ 18.900	€ 1.422	13	€ 18.879	€ 16.700
SW werkzaam bij Ferm Werk	voorraad medew. (gem fte) productief werkzaam	€ 14.671	247	€ 3.619.600	€ 3.665.000	€ -45.400	€ 14.659	273	€ -236.644	€ -104.399
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	voorraad medew. (gem fte)	€ 10.796	14	€ 151.100		€ 151.100	€ 11.942	15	€ 179.124	€ 170.600
Beschut nieuw	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 9.819	18	€ 176.700	€ 45.000	€ 131.700		0	€ -	€ 109.200
Garantiebanen	aantal trajecten	€ 2.000	63	€ 126.000		€ 126.000	€ -	6	€ -	€ -
<b>Begeleide participatie</b>						<b>€ 382.300</b>			<b>€ -38.641</b>	<b>€ 192.101</b>
Arbeidsparticipatie	voorraad klanten (gem.)	€ 2.187	1172	€ 2.562.600	€ 70.000	€ 2.492.600	€ 2.093	1011	€ 2.017.671	€ 2.073.899
Detabanen	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 5.000	30	€ 150.100		€ 150.100	€ 4.950	3	€ 16.408	€ 46.200
Buddy trajecten	aantal trajecten								€ 11.821	€ 13.500
<b>Arbeidsparticipatie</b>						<b>€ 2.642.700</b>			<b>€ 2.045.900</b>	<b>€ 2.133.599</b>
				<b>€ 10.080.000</b>	<b>€ 3.780.000</b>	<b>€ 6.300.000</b>			<b>€ 5.037.281</b>	<b>€ 5.261.700</b>
										<b>€ 377.000</b>
<b>Aanvullend</b>										
Schuldhelpverlening	aantal dossiers	wisselend	wisselend	€ 192.500		€ 192.500			€ 192.396	€ 137.500
Huisvesting statushouders	aantal woningen	€ 759	50	€ 38.000		€ 38.000		136	€ 95.200	€ 49.500
Regeling WIW				€ 5.000		€ 5.000			€ 5.000	€ 4.200
Overige kosten				€ 27.000		€ 27.000			€ 31.332	€ -
				<b>€ 262.500</b>	<b>€ -</b>	<b>€ 262.500</b>			<b>€ 323.928</b>	<b>€ 191.200</b>

De kosten van de garantiebanen zijn in de begroting 2017 opgenomen onder de grote geldstroom. In de begroting 2018 houden we rekening met € 2.000 kosten per garantiebaan in de kleine geldstroom en € 2.000 in de grote geldstroom. Totaal dus € 4.000 per garantiebaan; in de begroting 2017 is € 4.000 per garantiebaan opgenomen onder de grote geldstroom. In 2016 werden gemiddeld 6 garantiebanen gerealiseerd. De uitvoeringskosten werden gedragen door de arbeidsmarktregio, waardoor deze voor Ferm Werk nihil waren.

**Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Woerden: kleine geldstroom**

Omschrijving product	omschrijving eenheid	kostprijs totaal	volume	Kosten	Dekking		realisatie kleine geldstroom 2016			begroting kleine geld- stroom 2017 Gemeente
					Markt	Gemeente	kostprijs	volume	Gemeente	
<b>Basis</b>										
Aanvragen levensonderhoud	aantal aanvragen	€ 1.958	239	€ 467.300		€ 467.300	€ 1.885	288	€ 542.999	€ 524.200
Bezwaar en beroep (adviescie)	aantal bezwaren/beroepen	€ 641	39	€ 24.900		€ 24.900	€ 623	45	€ 28.017	€ 39.600
Bestandsbeheer	voorraad klanten (gem.)	€ 1.018	650	€ 662.000		€ 662.000	€ 983	547	€ 537.838	€ 524.200
Inkomensondersteuning minima	aantal aanvragen	€ 380	1950	€ 740.300		€ 740.300	€ 367	1678	€ 615.233	€ 617.000
<b>Inkomensregelingen</b>						<b>€ 1.894.500</b>			<b>€ 1.724.087</b>	<b>€ 1.705.000</b>
SW begeleid werken	voorraad medew. (gem fte)	€ 1.417	10	€ 13.900		€ 13.900		10	€ 13.912	€ 12.200
SW werkzaam bij Ferm Werk	voorraad medew. (gem fte) productief werkzaam	€ 14.671	181	€ 2.661.100	€ 2.694.384	€ -33.284	€ 14.659	201	€ -174.391	€ -76.163
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	voorraad medew. (gem fte)	€ 10.796	10	€ 111.100		€ 111.100	€ 11.942	11	€ 132.003	€ 124.500
Beschut nieuw	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 9.819	10,7	€ 104.700	€ 26.667	€ 78.033		0	€ -	€ 65.500
Garantiebanen	aantal trajecten	€ 2.000	35	€ 70.000		€ 70.000	€ -	2,9	€ -	€ -
<b>Begeleide participatie</b>						<b>€ 239.749</b>			<b>€ -28.476</b>	<b>€ 126.037</b>
Arbeidsparticipatie	voorraad klanten (gem.)	€ 2.187	650	€ 1.422.300	€ 38.854	€ 1.383.446	€ 2.093	547	€ 1.092.157	€ 1.135.470
Detabanen	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 5.000	16,7	€ 83.300		€ 83.300	€ 4.950	1,5	€ 7.143	€ 46.200
Buddy trajecten	aantal trajecten								€ -	€ -
<b>Arbeidsparticipatie</b>						<b>€ 1.466.746</b>			<b>€ 1.099.300</b>	<b>€ 1.181.670</b>
				<b>€ 6.360.900</b>	<b>€ 2.759.904</b>	<b>€ 3.600.996</b>			<b>€ 2.794.910</b>	<b>€ 3.012.707</b>
										<b>€ 377.000</b>
<b>Aanvullend</b>										
Huisvesting statushouders	aantal woningen	€ 759	23	€ 17.400		€ 17.400		81	€ 56.700	€ 23.300
Regeling WIW				€ 5.000		€ 5.000			€ 5.000	€ 4.200
Overige kosten				€ -		€ -			€ 3.730	€ -
				<b>€ 22.400</b>	<b>€ -</b>	<b>€ 22.400</b>			<b>€ 65.430</b>	<b>€ 27.500</b>

**Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Bodegraven-Reeuwijk: kleine geldstroom**

Omschrijving product	omschrijving eenheid	kostprijs totaal	volume	Kosten	Dekking Markt	Gemeente	realisatie kleine geldstroom 2016			begroting kleine geld- stroom 2017 Gemeente
							kostprijs	volume	Gemeente	
<b>Basis</b>										
Aanvragen levensonderhoud	aantal aanvragen	€ 1.958	114	€ 223.700		€ 223.700	€ 1.885	155	€ 292.239	€ 247.100
Bezwaar en beroep (adviescie)	aantal bezwaren/beroepen	€ 641	19	€ 11.900		€ 11.900	€ 623	16	€ 9.962	€ 11.500
Bestandsbeheer	voorraad klanten (gem.)	€ 1.018	311	€ 316.900		€ 316.900	€ 983	275	€ 270.025	€ 247.100
Inkomensondersteuning minima	aantal aanvragen	€ 380	607	€ 230.300		€ 230.300	€ 367	522	€ 191.390	€ 178.000
<b>Inkomensregelingen</b>						<b>€ 782.800</b>			<b>€ 763.615</b>	<b>€ 683.700</b>
SW begeleid werken	voorraad medew. (gem fte)	€ 1.417	2	€ 2.700		€ 2.700		2	€ 2.741	€ 2.600
SW werkzaam bij Ferm Werk	voorraad medew. (gem fte) productief werkzaam	€ 14.671	36	€ 525.500	€ 532.101	€ -6.601	€ 14.659	40	€ -34.362	€ -16.122
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	voorraad medew. (gem fte)	€ 10.796	2	€ 21.900		€ 21.900	€ 11.942	2	€ 26.010	€ 26.400
Beschut nieuw	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 9.819	5,3	€ 52.400	€ 13.333	€ 39.067		0	€ -	€ 29.100
Garantiebanen	aantal trajecten	€ 2.000	20	€ 40.000		€ 40.000	€ -	1,5	€ -	€ -
<b>Begeleide participatie</b>						<b>€ 97.065</b>			<b>€ -5.611</b>	<b>€ 41.978</b>
Arbeidsparticipatie	voorraad klanten (gem.)	€ 2.187	311	€ 680.900	€ 18.599	€ 662.301	€ 2.093	275	€ 548.324	€ 535.305
Detabanen	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 5.000	8	€ 39.900		€ 39.900	€ 4.950	0,4	€ 1.824	€ -
Buddy trajecten	aantal trajecten							45	€ 11.821	€ 13.500
<b>Arbeidsparticipatie</b>						<b>€ 702.201</b>			<b>€ 561.969</b>	<b>€ 548.805</b>
				€ 2.146.100	€ 564.033	€ 1.582.067			€ 1.319.973	€ 1.274.483
<b>Aanvullend</b>										
Schuldhelpverlening	aantal dossiers	wisselend	wisselend	€ 154.000		€ 154.000			€ 155.980	€ 104.500
Huisvesting statushouders	aantal woningen	€ 759	15	€ 11.600		€ 11.600		34	€ 23.800	€ 14.600
Overige kosten				€ 27.000		€ 27.000			€ 27.842	€ -
				€ 192.600	€ -	€ 192.600			€ 207.622	€ 119.100

**Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Montfoort: kleine geldstroom**

Omschrijving product	omschrijving eenheid	kostprijs totaal	volume	Kosten	Dekking Markt	Gemeente	realisatie kleine geldstroom 2016			begroting kleine geld- stroom 2017 Gemeente
							kostprijs	volume	Gemeente	
<b>Basis</b>										
Aanvragen levensonderhoud	aantal aanvragen	€ 1.958	44	€ 86.600		€ 86.600	€ 1.885	48	€ 90.500	€ 105.500
Bezwaar en beroep (adviescie)	aantal bezwaren/beroepen	€ 641	7	€ 4.600		€ 4.600	€ 623	8	€ 4.981	€ 7.000
Bestandsbeheer	voorraad klanten (gem.)	€ 1.018	120	€ 122.600		€ 122.600	€ 983	104	€ 102.624	€ 105.500
Inkomensondersteuning minima	aantal aanvragen	€ 380	324	€ 123.100		€ 123.100	€ 367	279	€ 102.294	€ 84.800
<b>Inkomensregelingen</b>						<b>€ 336.900</b>			<b>€ 300.399</b>	<b>€ 302.800</b>
SW begeleid werken	voorraad medew. (gem fte)	€ 1.417	1	€ 1.100		€ 1.100		1	€ 1.077	€ 900
SW werkzaam bij Ferm Werk	voorraad medew. (gem fte) productief werkzaam	€ 14.671	14	€ 208.700	€ 211.368	€ -2.668	€ 14.659	16	€ -13.495	€ -5.819
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	voorraad medew. (gem fte)	€ 10.796	1	€ 8.700		€ 8.700	€ 11.942	1	€ 10.215	€ 9.400
Beschut nieuw	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 9.819	1,3	€ 13.100	€ 3.333	€ 9.767			€ -	€ 7.300
Garantiebanen	aantal trajecten	€ 2.000	4	€ 8.000		€ 8.000	€ -	1,5	€ -	€ -
<b>Begeleide participatie</b>						<b>€ 24.898</b>			<b>€ -2.204</b>	<b>€ 11.781</b>
Arbeidsparticipatie	voorraad klanten (gem.)	€ 2.187	120	€ 263.500	€ 7.197	€ 256.303	€ 2.093	104	€ 208.393	€ 228.390
Detabanen	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 5.000	3,1	€ 15.400		€ 15.400	€ 4.950	0,6	€ 2.741	€ -
Buddy trajecten	aantal trajecten								€ -	€ -
<b>Arbeidsparticipatie</b>						<b>€ 271.703</b>			<b>€ 211.134</b>	<b>€ 228.390</b>
				€ 855.400	€ 221.899	€ 633.501			€ 509.329	€ 542.971
<b>Aanvullend</b>										
Schuldhelpverlening	aantal dossiers	wisselend	wisselend	€ 38.500		€ 38.500			€ 36.416	€ 33.000
Huisvesting statushouders	aantal woningen	€ 759	7	€ 5.100		€ 5.100		14	€ 9.800	€ 5.800
Overige kosten				€ -		€ -			€ -1.313	€ -
				€ 43.600	€ -	€ 43.600			€ 44.903	€ 38.800

**Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Oudewater: kleine geldstroom**

Omschrijving product	omschrijving eenheid	kostprijs totaal	volume	Kosten	Dekking Markt	Gemeente	realisatie kleine geldstroom 2016			begroting kleine geld- stroom 2017 Gemeente
							volume	Gemeente		
<b>Basis</b>										
Aanvragen levensonderhoud	aantal aanvragen	€ 1.958	33	€ 64.300		€ 64.300	€ 1.885	36	€ 67.875	€ 80.600
Bezwaar en beroep (adviescie)	aantal bezwaren/beroepen	€ 641	5	€ 3.400		€ 3.400	€ 623	10	€ 6.226	€ 5.700
Bestandsbeheer	voorraad klanten (gem.)	€ 1.018	90	€ 91.200		€ 91.200	€ 983	85	€ 83.125	€ 80.600
Inkomensondersteuning minima	aantal aanvragen	€ 380	269	€ 101.900		€ 101.900	€ 367	231	€ 84.695	€ 77.600
<b>Inkomensregelingen</b>						<b>€ 260.800</b>			<b>€ 241.922</b>	<b>€ 244.500</b>
SW begeleid werken	voorraad medew. (gem fte)	€ 1.417	1	€ 1.200		€ 1.200		1	€ 1.148	€ 1.000
SW werkzaam bij Ferm Werk	voorraad medew. (gem fte) productief werkzaam	€ 14.671	15	€ 224.300	€ 227.146	€ -2.846	€ 14.659	17	€ -14.396	€ -6.295
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	voorraad medew. (gem fte)	€ 10.796	1	€ 9.400		€ 9.400	€ 11.942	1	€ 10.897	€ 10.300
Beschut nieuw	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 9.819	0,7	€ 6.500	€ 1.667	€ 4.833			€ -	€ 7.300
Garantiebanen	aantal trajecten	€ 2.000	4	€ 8.000		€ 8.000	€ -	0,3	€ -	€ -
<b>Begeleide participatie</b>						<b>€ 20.587</b>			<b>€ -2.351</b>	<b>€ 12.305</b>
Arbeidsparticipatie	voorraad klanten (gem.)	€ 2.187	90	€ 195.900	€ 5.350	€ 190.550	€ 2.093	85	€ 168.798	€ 174.734
Detabanen	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 5.000	2,3	€ 11.500		€ 11.500	€ 4.950	0,8	€ 4.700	€ -
Buddy trajecten	aantal trajecten								€ -	€ -
<b>Arbeidsparticipatie</b>						<b>€ 202.050</b>			<b>€ 173.498</b>	<b>€ 174.734</b>
				<b>€ 717.600</b>	<b>€ 234.163</b>	<b>€ 483.437</b>			<b>€ 413.069</b>	<b>€ 431.539</b>
<b>Aanvullend</b>										
Schuldhelpverlening	aantal dossiers	wisselend	wisselend	€ -		€ -			€ -	€ -
Huisvesting statushouders	aantal woningen	€ 759	5	€ 3.900		€ 3.900		7	€ 4.900	€ 5.800
Overige kosten				€ -		€ -			€ 1.074	€ -
				<b>€ 3.900</b>	<b>€ -</b>	<b>€ 3.900</b>			<b>€ 5.974</b>	<b>€ 5.800</b>

## **Bijlagen:**

1. Begroting 2018-2021 kleine geldstroom (basisdienstverlening)
2. Financiële begroting 2018-2021 van Openbaar lichaam Ferm Werk



## Ferm Werk - begroting 2018-2021 kleine geldstroom (basisdienstverlening)

Indexering 2% per jaar

bedragen in € x 1.000

	realisatie 2016	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021
<b>Netto toegevoegde waarde</b>	<b>3.532-</b>	<b>3.125-</b>	<b>65</b>	<b>3.060-</b>	<b>2.980-</b>	<b>2.890-</b>	<b>2.810-</b>
Personeelskosten	3.331	3.094	1.083	4.177	4.261	4.346	4.433
Huur- en servicekosten	628	631	6-	625	638	650	663
Kosten ICT hosting	229	231	2	233	238	242	247
Afschrijvingen	362	335	10	345	260	260	260
Idem, vanaf 2019					85	85	85
Rentelasten	40	43	-	43	43	43	43
Overige bedrijfslasten	1.115	1.245	55	1.300	1.326	1.353	1.380
	5.705	5.579	1.144	6.723	6.850	6.979	7.111
Incidentele baten minus lasten	83-	377	377-	-	-	-	-
Continuous improvement	-	-	100	100	238-	243-	247-
Uitvoeringskosten NV	5.622	5.956	867	6.823	6.612	6.737	6.864
Personeelskosten	2.444	2.583	213-	2.370	2.417	2.465	2.515
Rentelasten (saldo)	1	7	-	7	7	7	7
Incidentele lasten	301	-	-	-	-	-	-
Uitvoeringskosten BBZ	26	-	-	-	-	-	-
Overige lasten	176	218	58-	160	163	166	170
Uitvoeringskosten GR	2.948	2.808	271-	2.537	2.587	2.639	2.691
<b>Uitvoeringskosten</b>	<b>8.570</b>	<b>8.764</b>	<b>596</b>	<b>9.360</b>	<b>9.199</b>	<b>9.376</b>	<b>9.555</b>
<b>Gemeentelijke bijdrage</b>	<b>5.037</b>	<b>5.639</b>	<b>661</b>	<b>6.300</b>	<b>6.219</b>	<b>6.486</b>	<b>6.745</b>

## Openbaar lichaam Ferm Werk - overzicht van baten en lasten begroting 2018-2021

bedragen x 1.000

	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
<b>Baten</b>							
Inkomensregelingen	18.800	24.326		21.510	22.338	22.767	23.186
Begeleide participatie	9.352	8.934		7.422	7.159	6.878	6.651
Arbeidsparticipatie	2.367	3.370		2.746	2.844	2.943	3.039
Bestuur en ondersteuning	-	-		3.431	3.159	3.221	3.284
Programma basisdienstverlening	30.519	36.630	-1.522	35.108	35.499	35.809	36.160
Programma aanvullende dienstverlening	353	222	57	279	284	290	295
	30.872	36.852	-1.465	35.387	35.783	36.099	36.455
<b>Lasten</b>							
Inkomensregelingen	18.800	24.326		21.510	22.338	22.767	23.186
Begeleide participatie	9.352	8.934		7.422	7.159	6.878	6.651
Arbeidsparticipatie	2.367	3.370		2.746	2.844	2.943	3.039
Bestuur en ondersteuning	-	-		3.431	3.159	3.221	3.284
Programma basisdienstverlening	30.519	36.630	-1.522	35.108	35.499	35.809	36.160
Programma aanvullende dienstverlening	353	222	57	279	284	290	295
	30.872	36.852	-1.465	35.387	35.783	36.099	36.455
<b>Subtotaal programma's</b>	-	-	-	-	-	-	-
Het programma Basisdienstverlening is inclusief het saldo van financiële baten en lasten	-1	-7	-7	-7	-7	-7	-7
<b>Geraamde totaal saldo van baten en lasten</b>	-	-	-	-	-	-	-
Geraamde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-	-	-
<b>Geraamde resultaat</b>	-	-	-	-	-	-	-

In de begroting 2017 zijn aanpassingen gemaakt die veroorzaakt worden door de nieuwe productindeling m.i.v. 2018. Dit om een betere vergelijking te kunnen maken met de begroting 2018.

## Openbaar lichaam Ferm Werk - toelichting op het overzicht van baten en lasten begroting 2018-2021

bedragen x 1.000

### Programma basisdienstverlening

	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
<b>Baten en lasten</b>							
Grote geldstroom	25.482	30.991	-2.182	28.809	29.279	29.323	29.415
Kleine geldstroom	5.037	5.639	661	6.300	6.219	6.486	6.745
	<u>30.519</u>	<u>36.630</u>	<u>-1.522</u>	<u>35.108</u>	<u>35.499</u>	<u>35.809</u>	<u>36.160</u>

In het meerjarenperspectief van de grote geldstroom wordt zowel bij de baten als bij de lasten geen rekening gehouden met loon-prijsaanpassingen.

In de begroting 2017 zijn éénmalig 3.621 K extra kosten opgenomen a.g.v. de versnelde huisvesting van statushouders in de gemeente Woerden (namelijk 3.244 K in de grote geldstroom en 377 K in de kleine geldstroom).

	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
<b>Inkomensregelingen</b>							
<b>Baten en lasten</b>							
Grote geldstroom	15.770	21.273	-2.156	19.117	19.897	20.277	20.647
Kleine geldstroom	3.030	3.053		2.393	2.441	2.490	2.539
	<u>18.800</u>	<u>24.326</u>		<u>21.510</u>	<u>22.338</u>	<u>22.767</u>	<u>23.186</u>

In de begroting 2017 zijn éénmalig 3.305 K extra kosten opgenomen a.g.v. de versnelde huisvesting van statushouders in de gemeente Woerden (namelijk 3.188 K in de grote geldstroom en 117 K in de kleine geldstroom).

	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
<b>Baten grote geldstroom</b>							
BUIG	13.673	15.806	597	16.403	17.183	17.563	17.933
BBZ	120	414	-	414	414	414	414
Gem. bijdrage inkomensondersteuning	2.082	1.865	435	2.300	2.300	2.300	2.300
Gem. bijdrage bijstandverlening algemeen	-105	-	-	-	-	-	-
T.b.v. versnelde huisvesting statushouders	-	3.188	-3.188	-	-	-	-
	<u>15.770</u>	<u>21.273</u>	<u>-2.156</u>	<u>19.117</u>	<u>19.897</u>	<u>20.277</u>	<u>20.647</u>

Baten BUIG	realisatie 2016	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	realisatie 2021
	€	€	€	€	€	€	€
Rijksbijdrage BUIG	12.638	13.526	574	14.100	14.490	14.870	15.230
Idem, uitkering vangnetregeling	435	-	1.117	1.117	1.280	1.244	1.220
Gemeentelijke bijdrage	600	-458	1.644	1.186	1.413	1.449	1.483
T.b.v. versnelde huisvesting statushouders	-	2.738	-2.738	-	-	-	-
	13.673	15.806	597	16.403	17.183	17.563	17.933

De rijksbijdrage BUIG is gelijk aan de in 2016 bekend gemaakte budgetten.

Vanaf 2019 wordt de eigenrisicodrempel bij de vangnetregeling blijvend verhoogd van 5% naar 7,5%. Tussen 7,5 en 12,5% wordt 50% vergoed.

De grens voor de overgang van de tweede naar de derde vergoedingstrede (100% vergoeding) blijft gehandhaafd op meer dan 12,5%.

Baten BBZ	realisatie 2016	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	realisatie 2021
	€	€	€	€	€	€	€
Rijksbijdrage BBZ	48	18	-	18	18	18	18
BBZ declaratieregeling	73	320	-	320	320	320	320
Gemeentelijke bijdrage	-1	76	-	76	76	76	76
	120	414	-	414	414	414	414

Lasten grote geldstroom	realisatie 2016	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	realisatie 2021
	€	€	€	€	€	€	€
Verstekte uitkeringen	13.640	14.836	667	15.503	15.883	15.883	15.883
Loonkostensubsidie garantiebannen	33	760	-130	630	960	1.290	1.600
Loonkostensubsidie beschut nieuw	-	210	60	270	340	390	450
BUIG	13.673	15.806	597	16.403	17.183	17.563	17.933
BBZ	120	414	-	414	414	414	414
Uitkeringen bijzondere bijstand en declaratieregeling	2.082	2.315	-15	2.300	2.300	2.300	2.300
Bijstandverlening algemeen	-105	-	-	-	-	-	-
	15.770	18.535	582	19.117	19.897	20.277	20.647

Het aantal uitkeringen levensonderhoud wordt voor 2018 begroot op gemiddeld 1172 (begroting 2017: 886 + extra 200 uitkeringen; realisatie 2016: 1011).

<b>Begeleide participatie</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
<b>Baten en lasten</b>							
Grote geldstroom	9.391	8.851	-274	8.577	8.202	7.799	7.459
Kleine geldstroom	-39	83		-1.155	-1.043	-921	-808
	<u>9.352</u>	<u>8.934</u>		<u>7.422</u>	<u>7.159</u>	<u>6.878</u>	<u>6.651</u>

<b>Baten grote geldstroom</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Rijkssubsidie Wsw	8.579	7.552	-461	7.091	6.653	6.220	5.843
Bonus begeleid werken	40	-	-	-	-	-	-
Gemeentelijke bijdrage Wsw	772	1.162	158	1.320	1.340	1.340	1.340
	<u>9.391</u>	<u>8.714</u>	<u>-303</u>	<u>8.411</u>	<u>7.993</u>	<u>7.560</u>	<u>7.183</u>
Bonus beschut werken	-	45	9	54	68	78	90
Gemeentelijke bijdrage beschut werken	-	92	20	112	141	161	186
	<u>-</u>	<u>137</u>	<u>29</u>	<u>166</u>	<u>209</u>	<u>239</u>	<u>276</u>
	<u>9.391</u>	<u>8.851</u>	<u>-577</u>	<u>8.577</u>	<u>8.202</u>	<u>7.799</u>	<u>7.459</u>

	realisatie 2016	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	realisatie 2021
Aantal SE Wsw	329	306	-8	298	283	269	256
Rijkssubsidie per SE	€ 26.190	€ 24.680	€ -866	€ 23.814	€ 23.490	€ 23.089	€ 22.800

Het aantal begeleid werken plekken wordt begroot op 13,3 FTE (begroting 2017: 12 FTE; realisatie 2016: 13,3 FTE).

<b>Lasten grote geldstroom</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Personeelskosten Wsw	9.314	8.644	-313	8.331	7.912	7.477	7.099
Kosten begeleid werken	77	70	10	80	81	83	84
Kosten Wsw	9.391	8.714	-303	8.411	7.993	7.560	7.183
Loonkosten beschut werken	-	347	89	436	549	629	726
Af: loonkostensubsidie	-	-210	-60	-270	-340	-390	-450
Kosten beschut nieuw	-	137	29	166	209	239	276
	9.391	8.851	-274	8.577	8.202	7.799	7.459
Aantal FTE Wsw excl. begeleid werken	309	288	-10	278	264	250	237
Aantal FTE beschut nieuw	-	15	3	18	23	26	30
Totaal gemiddeld	309	303	-7	296	286	276	267

<b>Personeelskosten SW</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Loonkosten	7.264	6.661	-162	6.499	6.171	5.843	5.539
Werkgeversheffing ZVW	473	442	-17	425	404	383	363
Sociale lasten	820	710	-24	686	651	616	584
Pensioenpremies	625	690	-129	561	533	505	479
Ontvangen uitkering UWV	-14	-10	5	-5	-3	-17	-5
Totaal sociale lasten	1.904	1.832	-165	1.667	1.585	1.487	1.421
Reiskosten	148	116	14	130	123	116	110
Subsidie ESF (2012)	-39	-	-	-	-	-	-
Overige personeelskosten	37	35	-	35	33	31	29
	9.314	8.644	-313	8.331	7.912	7.477	7.099

<b>Arbeidsparticipatie</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
<b>Baten en lasten</b>							
Grote geldstroom	321	867	248	1.115	1.181	1.247	1.309
Kleine geldstroom	2.046	2.503		1.631	1.663	1.696	1.730
	<u>2.367</u>	<u>3.370</u>		<u>2.746</u>	<u>2.844</u>	<u>2.943</u>	<u>3.039</u>

In de begroting 2017 zijn éénmalig 316 K extra kosten opgenomen a.g.v. de versnelde huisvesting van statushouders in de gemeente Woerden (namelijk 56 K in de grote geldstroom en 260 K in de kleine geldstroom).

<b>Baten grote geldstroom</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Inleenvergoeding detachingsbanen	75	104	598	702	702	702	702
Gem. bijdrage detachingsbanen	17	128	-128	-			
Gem. bijdrage overige arbeidsparticipatie	229	635	-222	413	479	545	607
	<u>321</u>	<u>867</u>	<u>248</u>	<u>1.115</u>	<u>1.181</u>	<u>1.247</u>	<u>1.309</u>

<b>Lasten grote geldstroom</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Loonkosten detachingsbanen	92	232	470	702	702	702	702
Additionele kosten garantiebanen	-	304	-304	-	-	-	-
Overige kosten arbeidsparticipatie	229	331	82	413	479	545	607
	<u>321</u>	<u>867</u>	<u>248</u>	<u>1.115</u>	<u>1.181</u>	<u>1.247</u>	<u>1.309</u>

De additionele kosten garantiebanen zijn opgenomen onder de post overige kosten arbeidsparticipatie en worden ingeschat op 2 K per baan.

<b>Gemiddeld aantal banen</b>	realisatie 2016	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	realisatie 2021
Garantiebanen	<u>6</u>	<u>76</u>	<u>-13</u>	<u>63</u>	<u>96</u>	<u>129</u>	<u>160</u>

Zodra klanten uit het doelgroepregister een traject hebben doorlopen en klaar zijn voor de arbeidsmarkt, worden de kandidaten overgedragen aan "Begeleide participatie". Vanuit Begeleide participatie worden de kandidaten geplaatst bij een werkgever en begeleid.

Detacheringsbanen	3	10	20	30	30	30	30
-------------------	---	----	----	----	----	----	----

<b>Bestuur en ondersteuning</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
<b>Baten en lasten</b>							
Grote geldstroom	nvt	nvt		-	-	-	-
Kleine geldstroom	nvt	nvt		3.431	3.159	3.221	3.284
	-	-		3.431	3.159	3.221	3.284

#### Baten kleine geldstroom

De baten bestaan uit de gemeentelijke bijdragen.

#### Lasten kleine geldstroom

##### Overhead

	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Facilitaire zaken en huisvesting	977	996	1.016	1.036
Financiën en ICT, inclusief verzekeringen	876	893	911	930
Personeel en organisatie, inclusief restaurant	614	626	639	651
Directie en ondersteuning	600	612	624	636
Documentaire informatievoorziening (DIV)	115	117	119	122
	3.181	3.244	3.309	3.375

#### Lasten kleine geldstroom

##### Treasury

	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Rente lening o/g	50	50	50	50

#### Lasten kleine geldstroom

##### Overige baten en lasten

	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Continuous improvement	100	-238	-243	-247
Niet voorziene uitgaven	100	102	104	106
	200	-136	-139	-141



<b>Overzicht incidentele baten en lasten</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
<b>Baten en lasten</b>							
Grote geldstroom	-	3.244	-3.244	-	-	-	-
Kleine geldstroom	387	377	-377	-	-	-	-
Basisdienstverlening	387	3.621	-3.621	-	-	-	-

In de begroting 2017 zijn éénmalig extra kosten opgenomen a.g.v. de versnelde huisvesting van statushouders in de gemeente Woerden. De begrote baten bestaan geheel uit de gemeentelijke bijdrage.

<b>Kleine geldstroom</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Lasten kleine geldstroom	5.036	5.632	661	6.293	6.212	6.479	6.738
Saldo van financiële baten minus lasten	1	7	-	7	7	7	7
Per saldo kosten kleine geldstroom	5.037	5.639	661	6.300	6.219	6.486	6.745

In de kleine geldstroom wordt rekening gehouden met een jaarlijkse loon-prijsaanpassing van 2%. De kosten van de kleine geldstroom worden over de gemeenten verdeeld op basis van de productbegroting.

<b>Lasten kleine geldstroom</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Personeelskosten	2.529	2.583	-213	2.370	2.417	2.465	2.515
Bijdrage basisdienstv. Ferm Werk N.V.	2.090	2.831	932	3.763	3.632	3.847	4.054
Dotatie voorziening WW/BW uitkering	215	-	-	-	-	-	-
Kosten uitvoering BBZ	25	-	-	-	-	-	-
Kosten sociale recherche	95	102	-7	95	97	99	101
Kosten bezwaarschriftencommissie	45	58	-17	41	42	42	43
Proces- en griffiekosten	32	35	-23	12	12	12	13
Kosten cliëntenraad	7	15	-8	7	7	7	7
Diverse baten en lasten	-2	8	-3	5	5	5	5
	5.036	5.632	661	6.293	6.212	6.479	6.738

<u>Personeelskosten</u>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Loonkosten	2.060	2.056	-148	1.908	1.946	1.985	2.025
Reservering vakantiegeld	86	-	-	-	-	-	-
Werkgeversheffing ZVW	134	139	-10	129	132	134	137
Sociale lasten	151	141	-10	131	133	136	139
Pensioenpremies	240	265	-19	246	251	256	261
Ontvangen uitkering UWV	-10	-	-	-	-	-	-
<b>Totaal sociale lasten</b>	<b>515</b>	<b>545</b>	<b>-39</b>	<b>506</b>	<b>516</b>	<b>526</b>	<b>537</b>
Vergoeding kosten vanuit arbeidsregio	-38	-	-	-	-	-	-
Overige personeelskosten	49	47	-6	41	42	43	44
Doorbelasting naar aanvullende dienstverl.	-143	-65	-20	-85	-87	-89	-90
	<b>2.529</b>	<b>2.583</b>	<b>-213</b>	<b>2.370</b>	<b>2.417</b>	<b>2.465</b>	<b>2.515</b>

Het gemiddeld aantal werknemers wordt begroot op 36 FTE (begroting 2017: 40,9 FTE; realisatie 2016: 40,2 FTE).

<b>Saldo van financiële baten / lasten</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Rente spaarrekeningen	201	184	-	-	-	-	-
Rente lening u/g Ferm Werk N.V.	43	43	43	43	43	43	43
	<b>244</b>	<b>227</b>	<b>43</b>	<b>43</b>	<b>43</b>	<b>43</b>	<b>43</b>
Rente leningen o/g	-245	-229	-43	-50	-50	-50	-50
Overige rentelasten	-	-6	-7	-	-	-	-
	<b>-1</b>	<b>-7</b>	<b>-7</b>	<b>-7</b>	<b>-7</b>	<b>-7</b>	<b>-7</b>

### Verdeelsleutels kosten kleine geldstroom

Een overzicht van de verdeelsleutels (begroting) volgt onderstaand:

<b>Wsw</b>	aantal productieve fte Wsw	procentuele verdeling
Gemeente Woerden	201	74%
Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	40	15%
Gemeente Montfoort	16	6%
Gemeente Oudewater	17	6%
	<u>274</u>	<u>100%</u>

<b>Bijstandverlening</b>	aantal bestand PW	aantal aanvragen LO instroom BUIG	aantal aanvragen bijz.bijstand	aantal bezwaar/beroep bij cie
Gemeente Woerden	650	239	1.950	39
Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	311	114	607	19
Gemeente Montfoort	120	44	324	7
Gemeente Oudewater	90	33	269	5
	<u>1.172</u>	<u>430</u>	<u>3.150</u>	<u>70</u>
procentuele verdeling:				
Gemeente Woerden	56%	56%	62%	56%
Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	27%	27%	19%	27%
Gemeente Montfoort	10%	10%	10%	10%
Gemeente Oudewater	8%	8%	9%	8%
	<u>100%</u>	<u>100%</u>	<u>100%</u>	<u>100%</u>

<b>Participatie</b>	aantal bestand PW	procentuele verdeling
Gemeente Woerden	650	56%
Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	311	27%
Gemeente Montfoort	120	10%
Gemeente Oudewater	90	8%
	<u>1.172</u>	<u>100%</u>

**Programma  
aanvullende dienstverlening**

	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
<b>Baten en lasten</b>							
Grote geldstroom	29	-	17	17	17	17	17
Kleine geldstroom	324	222	41	263	268	273	279
	<u>353</u>	<u>222</u>	<u>57</u>	<u>279</u>	<u>284</u>	<u>290</u>	<u>295</u>

**Baten kleine geldstroom**

	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Gem. bijdrage Woerden	65	60	-38	22	23	23	24
Gem. bijdrage Bodegraven-Reeuwijk	208	119	74	193	196	200	204
Gem. bijdrage Montfoort	45	39	5	44	44	45	46
Gem. bijdrage Oudewater	6	4	-0	4	4	4	4
	<u>324</u>	<u>222</u>	<u>41</u>	<u>263</u>	<u>268</u>	<u>273</u>	<u>279</u>

**Lasten kleine geldstroom**

	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Kosten taakveld 6.3				32	33	33	34
Kosten taakveld 8.3				38	39	40	40
Doorbelaste personeelskosten vanuit basisdienstverlening	143	97					
Kosten taakveld 6.71: schuldhulpverlening	175	125		193	196	200	204
Overige kosten aanvullende dienstverl.	6	-					
	<u>324</u>	<u>222</u>	<u>41</u>	<u>263</u>	<u>268</u>	<u>273</u>	<u>279</u>

Met ingang van 2016 voert Ferm Werk aanvullende werkzaamheden uit voor de gemeente Bodegraven-Reeuwijk in het kader van het Ondersteuningsfonds. De personeelskosten in het kader van de huisvesting voor statushouders nemen naar verwachting af.

## Openbaar lichaam Ferm Werk - uiteenzetting van de financiële positie en toelichting

### Financiering

#### **Financiële vaste activa**

In 2006 is door openbaar lichaam Ferm Werk een lening verstrekt aan Ferm Werk N.V. ter hoogte van € 2.151.766, met een looptijd van 10 jaar. Per 31 december 2015 is de overeenkomst verlengd met nog eens 10 jaar, derhalve eindigend op 1 januari 2026. De over de lening verschuldigde rente bedraagt 2%. Gedurende de looptijd is de lening aflossingsvrij. Geldnemer is te allen tijde bevoegd om tussentijds boetevrij af te lossten. De lening bedraagt vanaf eind 2017 naar verwachting € 2.000.000.

#### **Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer**

Eind 2017 zal een nieuwe lening worden aangegaan. Naar verwachting bedraagt de hoofdsom € 2.000.000 en het rentepercentage 2,5% per jaar.

### Eigen vermogen

Het eigen vermogen van Openbaar lichaam Ferm Werk wordt verondersteld gelijk te blijven aan de reserve per ultimo 2016 ad € 74.603. Zie hiervoor ook de paragraaf weerstandsvermogen.

### Jaarlijks terugkerende, arbeidskosten gerelateerde, verplichtingen van een vergelijkbaar volume

Op grond van het BBV mag voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen met een jaarlijks gelijk volume géén voorziening of verplichting opgenomen worden. Dit geldt dus bijvoorbeeld voor vakantiegeldreserveringen.

bedragen x 1.000	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Jaarlijks terugkerende verplichting	806	750	-50	700	650	600	550

# Ferm Werk

## Begroting 2018 – 2021

Woerden, 10 april 2017

Carrosserieweg 1  
3445 BC Woerden  
Tel: 0348-497000

## Inhoudsopgave

Beleidsbegroting .....	3
Algemeen .....	3
Samenvatting uitgangspunten van beleid.....	3
Programmaplan .....	4
Wijzigingen als gevolg van aanpassingen BBV.....	4
Programma Basisdienstverlening.....	5
Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen .....	5
Gevolgen voor de grote geldstroom .....	7
Gevolgen voor de grote geldstroom per gemeente .....	8
Wat gaat het kosten voor de kleine geldstroom .....	11
Paragraaf bedrijfsvoering .....	12
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing .....	15
Kengetallen .....	16
Algemene dekkingsmiddelen en bedrag voor onvoorzien.....	16
Paragraaf financiering .....	16
Paragraaf verbonden partijen.....	17
Productbegroting .....	18
Bijlagen: .....	29
1. Begroting 2018-2021 kleine geldstroom (basisdienstverlening) .....	
2. Financiële begroting 2018-2021 van Openbaar lichaam Ferm Werk .....	

## Beleidsbegroting

### Algemeen

De begroting 2018 (met meerjarenraming 2019-2021) is primair opgesteld als productbegroting. Per product is zowel de grote als de kleine geldstroom opgenomen. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat er een financiële meerjarenbegroting wordt opgesteld. Deze begroting is opgenomen als bijlage bij de productbegroting (bijlage 2). De begroting wordt in maart 2017 door het Dagelijks Bestuur van Ferm Werk opgesteld om de deelnemende gemeenten in staat te stellen de relevante informatie te verwerken in hun begrotingstraject; daarnaast past dit moment van opstellen van de begroting binnen de regels van de Wet op de Gemeenschappelijke regelingen.

### Samenvatting uitgangspunten van beleid

Deze begroting is een uitwerking van het scenario dat is opgenomen in de Kaderbrief die in januari van dit jaar is opgesteld en aan de gemeenten is verzonden. De trend die in de Kaderbrief is opgenomen, gaat uit van een groei van het aantal inwoners dat is aangewezen op een uitkering voor levensonderhoud. Deze stijging is vanaf 2016 significant.

In 2016 werden we geconfronteerd met een stijging van het aantal uitkeringen voor levensonderhoud van 17%; In 2017 verwachten we een stijging van 4%. Voor 2018 en volgende jaren gaan we uit van een stijging van 5% van het bestand. De oorzaken van deze stijging zijn toegelicht in zowel de kwartaalrapportages als in de Kaderbrief. Om kort te gaan is er sprake van met name:

- Wijzigingen arbeidswetgeving in 2016;
- Nieuwe doelgroepen participatiewet, waaronder jongeren VSO/PRO en voormalig Wajong;
- Wijzigingen/verkortung uitkering WW;
- Taakstelling Statushouders;
- Jongeren.

Daarnaast verbetert de positie op de arbeidsmarkt van onze inwoners met een uitkering mondjesmaat. Deze houdt geen gelijke tred met de verbetering van de arbeidsmarkt en de groei van het aantal vacatures.

De groei van het bestand heeft consequenties voor de uitvoeringskosten voor 2018. Dat betekent dat de gemeentelijke bijdrage hoger wordt. De toename zit met name in de personeelskosten. Deze kostenstijging heeft te maken met vervanging van Sw-medewerkers (in staffuncties), toename formatie bij afdeling Inkomen (vanwege toename uitkeringen én toename minima-aanvragen) en toename formatie in het kader van arbeidsparticipatie. Daarnaast hebben we te maken met een kostenstijging vanwege toename van de inzet van accountmanagement voor de realisatie van de wettelijke plicht voor Garantiebanen en inzet in de regio. Deze kosten maakten ook al onderdeel uit van de begroting 2017, echter onder de grote geldstroom. Dit betreft dus een kostenverschuiving van grote geldstroom naar kleine geldstroom ( 126 K ). In totaal gaat het om een toename van 11 Fte ( 870 K ).

De kosten van de grote geldstroom stijgen door een hoger aantal inwoners dat aangewezen is op een uitkering ingevolge de Participatiewet én vanwege een lager bedrag aan Rijkssubsidie voor de bekostiging van de Sociale Werkvoorziening.

In de paragraaf Bedrijfsvoering en bij de afzonderlijke programma's wordt nader ingegaan op de omvang en achtergrond van de toename van de kosten. Tot besluit van deze samenvatting hecht ik er aan te melden dat de kostprijs van de producten van de kleine geldstroom voor 2018 niet verandert (afgezien van indexatie). Dat betekent dat de kostenbeheersing waarmee Ferm Werk in 2015 startte, nog steeds succesvol is.



## Programmaplan

Ferm Werk kent twee programma's, te weten:

1. Programma basisdienstverlening
2. Programma aanvullende dienstverlening

Het programma basisdienstverlening bevat alle uitvoerende taken in het kader van de aan de deelnemende gemeenten opgedragen taken waaronder de Wet sociale werkvoorziening, de Participatiewet en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen.

Het programma aanvullende dienstverlening bevat alle taken die gemeenten ieder voor zich kunnen besluiten te laten uitvoeren door Ferm Werk. Bijvoorbeeld de uitvoering van schuldhulpverlening en taken rond de huisvesting van vergunninghouders in het kader van de Huisvestingswet.

## Wijzigingen als gevolg van aanpassingen BBV

Met ingang van de begroting 2018 gelden nieuwe regels met betrekking tot de zogenaamde "lv3-taakvelden" in de financiële meerjarenbegroting. Ferm Werk heeft de begroting hierop aangepast. Hoezeer we begrijpen dat wijzigingen in de opzet en presentatie door aanpassing van de regelgeving, de leesbaarheid aanvankelijk niet vergroot, zijn we verplicht de aanpassingen door te voeren.

Dit betekent dat er binnen het programma Basisdienstverlening een aanpassing is gedaan in de benaming van de producten als volgt:

1. Inkomensregelingen, in plaats van product Bijstandverlening. Hiertoe behoren alle inkomens- en bijstandvoorzieningen.
2. Begeleide participatie, in plaats van product Wsw. Hiertoe behoren de voorzieningen ter bevordering van maatschappelijke participatie, die niet gericht zijn op doorstromen naar arbeid (beschut werken en bestaande Wsw- en begeleid werken dienstbetrekkingen en het begeleiden van mensen met een garantiebaan).
3. Arbeidsparticipatie, in plaats van product Participatie. Hiertoe behoren alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen (waaronder detacheringsbanen).

In de financiële begroting is er een product bij gekomen, namelijk:

4. Bestuur en ondersteuning

De kosten van bestuur en ondersteuning betreffen de kosten van de kleine geldstroom, die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces; tevens betreffen het de kosten die samenhangen met de treasury-functie en de overige baten en lasten.

In de productbegroting van de kleine geldstroom worden de kosten van Bestuur en ondersteuning volledig toegerekend aan de 3 primaire producten Inkomensregelingen, Begeleide participatie en Arbeidsparticipatie. Dit doen we om zicht te houden op de integrale kostprijs per product. Ook doen we dit om de kosten van de kleine geldstroom te kunnen verdelen over de gemeenten, aangezien er per primair product verschillende verdeelsleutels worden gehanteerd (namelijk afhankelijk van het aandeel per gemeente in de producten).

De kosten van Bestuur en ondersteuning kunnen worden onderverdeeld in de volgende categorieën:

- Facilitaire zaken en huisvesting
- Financiën en ICT, inclusief verzekeringen
- Personeel en organisatie, inclusief restaurant
- Directie en ondersteuning
- Documentaire informatievoorziening (DIV)
- Rentelasten
- Overige baten en lasten

De toerekening van deze kosten aan de primaire producten gaat als volgt: eerst vindt er een kostentoerekening plaats op basis van aantal m<sup>2</sup> (Facilitaire zaken en huisvesting) en aantal FTE (Personeel & organisatie en kosten ICT hosting). Deze kosten worden begroot op 1.733 K (zie het overzicht op de volgende pagina).

Vervolgens worden door middel van een “opslag indirecte kosten” de overige kosten verdeeld. Deze overige kosten bedragen 1.698 K. Zie onderstaand een overzicht van de kosten per product en de aansluiting tussen de financiële begroting en de productbegroting.

<b>Kleine geldstroom</b> bedragen in € x 1.000	Kosten	Omzet	Financiële begroting 2018	toerekening directe kosten	opslag indirecte kosten	Product- begroting 2018
Inkomensregelingen	2.393	-	2.393	333	549	3.275
Begeleide participatie	2.555	3.710	-1.155	971	716	382
Arbeidsparticipatie	1.701	70	1.631	429	433	2.643
Sociaal domein	6.649	3.780	2.869	1.733	1.698	6.300
Bestuur en ondersteuning	3.431	-	3.431	-1.733	-1.698	-
	<u>10.080</u>	<u>3.780</u>	<u>6.300</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>6.300</u>
Directe kosten	8.382					
Indirecte kosten	<u>1.698</u>	20% opslag indirecte kosten in productbegroting				
	<u>10.080</u>					
Kosten kleine geldstroom	6.649					
Kosten grote geldstroom	<u>9.197</u> *					
Kosten primaire processen	15.846					
Bestuur en ondersteuning	<u>3.431</u>	22% opslag Bestuur en ondersteuning				
	<u>19.277</u>					

\*De Kosten grote geldstroom betreffen de personeelskosten van Wsw, Nieuw beschut en detabanen (voor de helft); betreffende medewerkers maken onderdeel uit van het primaire proces. In de financiële begroting (bijlage 2) staat een specificatie van de kosten van Bestuur en ondersteuning.

## Programma Basisdienstverlening

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat er op programmaniveau doelstellingen worden geformuleerd aan de hand van drie zogeheten W-vragen. In het onderstaand wordt per product van de primaire processen ingegaan op de 2 vragen “Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen”. Daarna volgt een hoofdstuk over de effecten op de grote geldstroom en vervolgens wordt ingegaan op de vraag wat het gaat kosten voor de kleine geldstroom.

### Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

#### Inkomensregelingen

Doelstellingen:

- Het juist, volledig en tijdig verstrekken van a. inkomensvoorzieningen en b. loonkostensubsidies op grond van de Participatiewet.
- Klanten worden correct behandeld, waarbij hun privacy is geborgd.
- Het onterecht of onjuist verstrekken van voorzieningen en fraude wordt effectief bestreden.

In dit kader kunnen de volgende speerpunten voor 2018-2021 worden benoemd:

1. Efficiënte werkprocessen waarbij klantgerichtheid centraal staat
2. Aanvragen levensonderhoud binnen de wettelijke termijnen blijven afhandelen (dat is binnen 8 weken)
3. Tijdig (=binnen gestelde termijnen) afhandelen van alle aanvragen inkomensondersteuning
4. Tijdig afhandelen van voortgangsonderzoeken
5. Toename aanvragen/gebruik Bbz bewerkstellingen ( +10% t.o.v. 2016)

Wat gaat we daarvoor doen:

1. Efficiency werkprocessen verbeteren zonder verlies van effectiviteit, onderzoek naar snelbalie en andere vormen van digitale dienstverlening (t.b.v. aanvragen minimaregelingen, wijzigingen doorgeven, inkomsten doorgeven, vakantiemeldingen doorgeven e.d.)
2. Werkvoorraad beheersbaar maken
3. Ondernemerschap als pijler van zelfredzaamheid vergroten, continueren bekendheid Bbz 2004.

### **Begeleide participatie**

Doelstellingen:

- Het bieden van zo regulier mogelijk werk voor Wsw-geïndiceerden en het bieden van werk in een veilige werkomgeving voor mensen met een indicatie Beschut werken.
- Door het afnemende bestand ("3 Wsw medewerkers er uit – 1 Beschut nieuw medewerker er in") en de groeiende behoefte aan werkplekken voor detachingsbanen, worden werkgevers-contacten, individuele en groepsdetacheringen tevens ingezet voor detachingsbanen (als instrument van Arbeidsparticipatie).
- Het plaatsen en duurzaam begeleiden van mensen met een doelgroepverklaring.

In dit kader kunnen de volgende speerpunten voor 2018-2021 worden benoemd:

1. Doorstroom van Wsw medewerkers van productie naar detacheringen blijven bevorderen
2. Doelstelling voor het aantal werkplekken Beschut nieuw en het aantal garantiebannen realiseren conform de doelstelling van het Rijk, daarbij rekening houdend met 2 jaar vertraging (2015-2016) in de realisatie van deze doelstelling voor garantiebannen.
3. Sociale veiligheid verbeteren.

Wat gaat we daarvoor doen:

1. Aansluiting en verbinding met het LOC optimaliseren door de processen m.b.t. instroom/doorstroom/uitstroom te implementeren t.b.v. detachings- en garantiebannen. Kandidaten krijgen een profiel van bemiddeling en worden gekoppeld aan een accountmanager detacheringen t.b.v. actieve bemiddeling naar een zinvolle passende werkplek bij een werkgever.
2. Potentieel binnen beschut werk en individuele en groepsdetacheringen (Wsw) wordt in kaart gebracht t.b.v. (door)ontwikkeling voor een volgende stap. Kandidaten krijgen een profiel van bemiddeling en worden gekoppeld aan een accountmanager detacheringen t.b.v. actieve bemiddeling naar een zinvolle passende werkplek bij een werkgever.
3. Werkgeversbenadering – klanttevredenheidsonderzoek t.b.v. een nulmeting. Vanuit de aandachtspunten zullen er speerpunten worden benoemd (businessdoelen). Verder zal er een jaarlijkse activiteitenkalender opgesteld worden.

### **Arbeidsparticipatie**

In beginsel wordt aan elke uitkeringsgerechtigde een traject aangeboden. Doelstellingen:

- Trajecten zijn optimaal afgestemd op de persoon; er wordt waar mogelijk binnen wettelijke voorschriften rekening gehouden met persoonlijke omstandigheden (maatwerk).
- Trajecten zijn gericht op arbeidsinschakeling; gericht op uitstroom naar betaald werk, maar waar dit (nog) niet mogelijk is, gericht op het bevorderen van participatie (naar vermogen).

Dankzij de aantrekkelijke economie zien wij een daling van het aantal kandidaten in categorie 1 (direct bemiddelbaar). Tegelijkertijd zien we een instroom van kandidaten met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt o.a. als gevolg van de verhoogde instroom van kandidaten met een fysieke of cognitieve beperking die niet langer toe kunnen treden tot de WSW of de aangescherpte Wajong.

In veel gevallen, zal er eerst aan taal, activering, motivering, empowerment en gezondheid gewerkt moeten worden alvorens er een traject naar werk gestart kan worden. Vanuit team participatie is hiervoor een goede samenwerking met ketenpartners van belang.

In dit kader kunnen de volgende speerpunten voor 2018-2021 worden benoemd:

1. Realiseren van uitstroom naar werk van 15% van het aantal uitkeringen op 1 januari.
2. Het actief zoeken en doorgeleiden (na doorlopen traject) van geschikte kandidaten voor beschut nieuw en garantiebannen naar Begeleide Participatie.

Wat gaat we daarvoor doen:

1. Zorgen voor een betere aansluiting van jongeren op de arbeidsmarkt of onderwijs
2. Inzet van weekprogramma's (meer inzet van gecombineerde trajecten, bijvoorbeeld arbeidsinschakeling in combinatie met taal)
3. Strikte handhaving op re-integratie.

## Gevolgen voor de grote geldstroom

De begrote effecten op de grote geldstroom staan in onderstaande tabel weergegeven. Voor 2018 gaan we uit van een stijging van het aantal uitkeringen met 5% (ten opzichte van de geprognosticeerde eindstand 2017). Vanaf 2019 begroten we een gelijk blijvend bestand.

Aantallen gemiddeld	Realisatie 2016	Begroting 2017	Prognose 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Uitkeringen levensonderhoud	1.011	886	1.121	1.172	1.200	1.200	1.200
Garantiebanen	6	76	28	63	96	129	160
Fte Wsw	323	300	307	291	277	263	250
Fte Beschut nw	-	15	14	18	23	26	30
Fte detabanen	3	10	20	30	30	30	30

In 2016 is het standcijfer van het aantal uitkeringen levensonderhoud gegroeid met 161 naar 1.099 uitkeringen per ultimo jaar. De toename van het standcijfer bestaat voor 73% uit statushouders en voor 11% uit jongeren (leeftijd 18-26 jaar, niet zijnde statushouders).

De instroom van statushouders in 2016 bedroeg 138 uitkeringen; in 2015 beliep dit aantal 61 uitkeringen. Voor de prognose 2017 en de begroting 2018-2021 gaan we uit van een instroom van +/- 50 uitkeringen. Dit aantal correspondeert met de taakstelling die gemeenten hebben ontvangen voor de huisvesting van statushouders in 2017. Vooralsnog houden we in de begroting geen rekening met het door gemeenten boven taakstelling plaatsen van statushouders.

De instroom van jongeren was met 67 uitkeringen in 2016 bijna 3 keer hoger dan in 2015. De toename werd vooral veroorzaakt door de doelgroepen die voorheen (voor 2015) vielen onder de Wajong of de Wsw. Voor de prognose 2017 en de begroting 2018-2021 gaan we uit van een gelijk blijvende instroom. Met betrekking tot het aantal garantiebanen gaan we er van uit dat 40% wordt ingevuld door NUG'gers.

Onderstaand een overzicht van de begrote in- en uitstroom. Het saldo van instroom en uitstroom wordt uitgedrukt als een percentage van de stand van het aantal uitkeringen op 1 januari.

Aantal uitkeringen LO	Realisatie 2016	Prognose 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Instroom	498	400	400	350	350	350
Uitstroom	337	356	343	350	350	350
Per saldo	+161	+44	+57	-	-	-
procentueel	17%	4%	5%	0%	0%	0%

### Inkomensondersteuning

Het aantal aanvragen inkomensondersteuning is in 2016 toegenomen met ruim 20% ten opzichte van 2015. In 2017 verwachten we een verdere toename met 15%, uitgaande van de huidige dienstverlening.

Aantal aanvragen	Realisatie 2016	Prognose 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Inkomens- ondersteuning	2.710	3.120	3.150	3.150	3.150	3.150

### **Dekking Rijk BUIG**

Op 30 september 2016 zijn de voorlopige budgetten BUIG bekend gemaakt. Het rijksbudget is bedoeld voor de betaling van de uitkeringen PW, IOAW, IOAZ en BBZ starters. Tevens is het bedoeld ter dekking van verstrekte loonkostensubsidies (zoals bedoeld in de P-wet), ten behoeve van garantiebannen en beschut nieuw.

Net als in 2016 en 2017 is ook in 2018 en de jaren daarna de vangnetregeling van toepassing. Deze regeling compenseert tekorten in de uitkeringen (meer uitgaven dan rijkssubsidie) boven 5% tot 12,5% voor de helft en boven 12,5% volledig (in 2016 gold nog een plafond van 10% in plaats van 12,5%). Vanaf 2018 wordt voor het eerst een referentieperiode van drie jaar toegepast, zijnde de jaren 2016, 2017 en 2018.

Vanaf 2019 wordt de eigenrisicodrempel blijvend verhoogd van 5% naar 7,5%.

### **Dekking Rijk Wsw**

In 2016 zijn ook de budgetten voor de Wsw bekend gemaakt. De verdeling van het landelijke budget per gemeente is gebaseerd op de "blijfkans" van de in 2015 bestaande populatie. Zoals bekend neemt het budget per SE jaarlijks af: van € 25.451 in 2016 naar € 24.604 in 2017 naar € 23.814 in 2018 (zie de financiële begroting in bijlage 2). Vanaf 2019 wordt de afname minder.

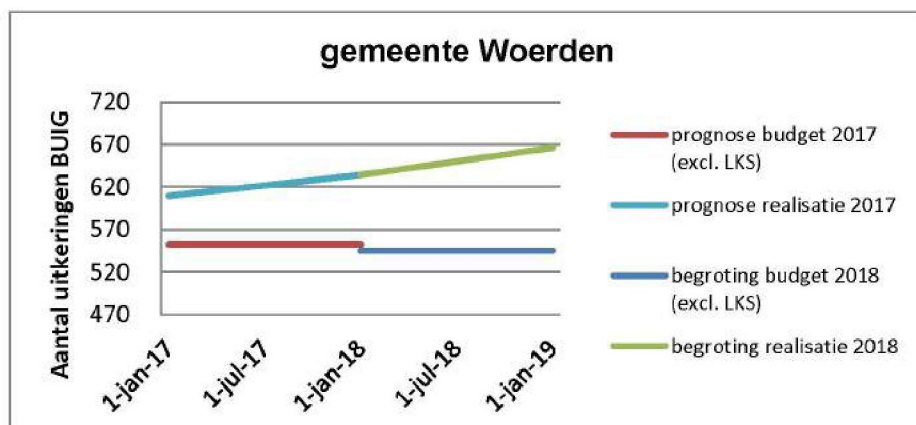
De gemeentelijke bijdrage op de Wsw wordt begroot op € 1.320 K in 2018 en vanaf 2019 gelijkblijvend op totaal € 1.340.

In de cao onderhandelingen in 2016 is afgesproken dat in 2016, 2017 en 2018 de door de staatssecretaris (SZW) toegezegde loon-prijscompensatie wordt omgezet in salarisverhogingen.

### **Gevolgen voor de grote geldstroom per gemeente**

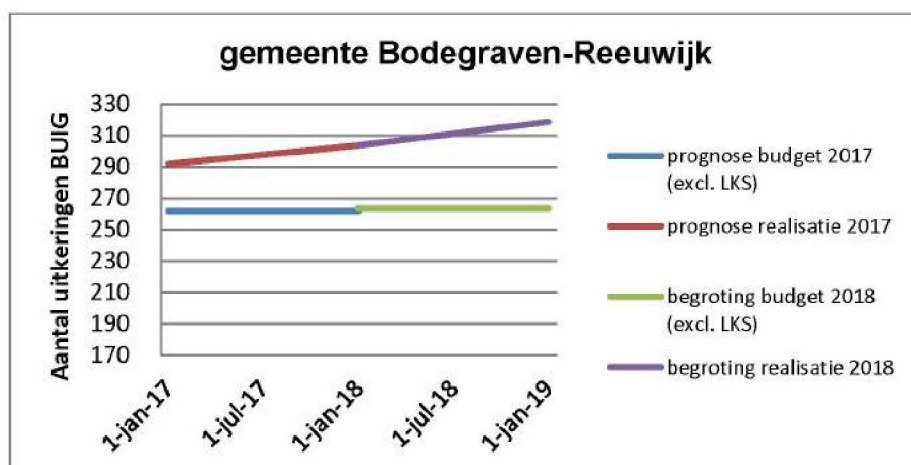
Zie de volgende pagina; de in de grafieken getoonde budgetten zijn exclusief de vangnetuitkering.

Uit de grafieken op de volgende pagina's blijkt het belang om in te zetten op het behalen van de doelstellingen voor de grote geldstroom. Aangezien het eigen risico vanaf 2019 toeneemt, betekent dit een toename van de gemeentelijke bijdrage in het tekort.



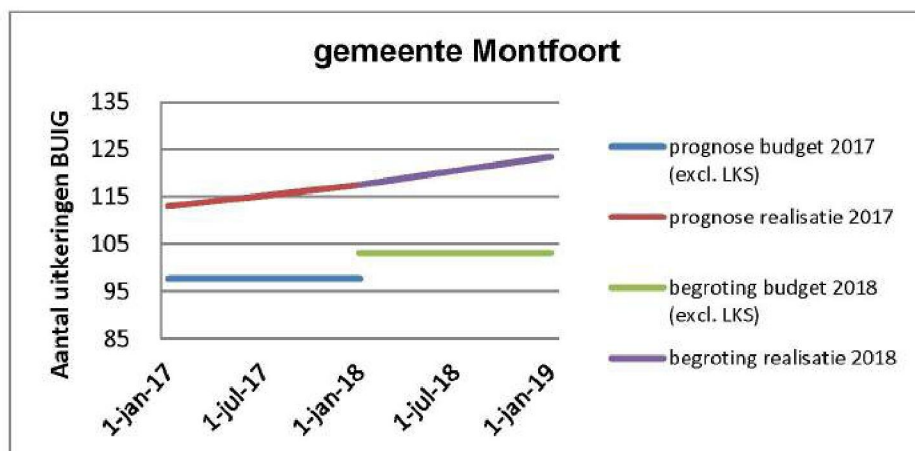
Aantallen gemiddeld	Realisatie 2016	Prognose 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Uitkeringen						
levensonderhoud	547	622	650	666	666	666
Garantiebanen	3	15	35	53	71	88
Fte Wsw	238	225	214	204	193	184
Fte Beschut nw	-	8	10,7	12,7	15,3	17,3
Fte detabanen	1,5	11	17	17	17	17

Uitgaande van bovengenoemde aantallen en van de in september 2016 bekend gemaakte budgetten én de vangnetregeling, bedraagt het eigen risico op de BUIG in 2018: 665 K, in 2019: 780 K, in 2020: 801 K en in 2021: 821 K.



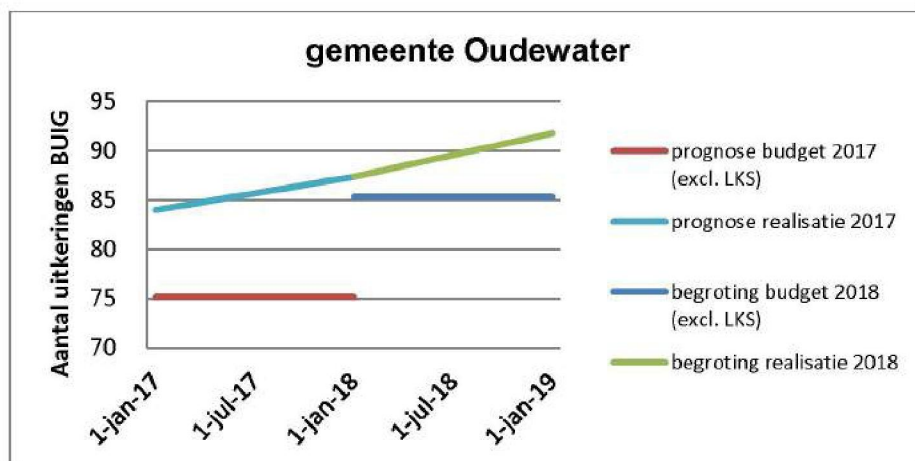
Aantallen gemiddeld	Realisatie 2016	Prognose 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Uitkeringen						
levensonderhoud	275	298	311	319	319	319
Garantiebanen	1,5	9	20	30	41	51
Fte Wsw	47	45	42	40	38	36
Fte Beschut nw	-	4	5,3	6,7	7,3	8,7
Fte detabanen	0,4	5	8	8	8	8

Uitgaande van bovengenoemde aantallen en van de in september 2016 bekend gemaakte budgetten én de vangnetregeling, bedraagt het eigen risico op de BUIG in 2018: 340 K, in 2019: 401 K, in 2020: 413 K en in 2021: 424 K.



Aantallen gemiddeld	Realisatie 2016	Prognose 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Uitkeringen						
levensonderhoud	104	115	120	123	123	123
Garantiebanen	1,5	2	4	7	9	11
Fte Wsw	18	17	17	16	15	14
Fte Beschut nw	-	1,3	1,3	2	2	2,7
Fte detabanen	0,6	2	3	3	3	3

Uitgaande van bovengenoemde aantallen en van de in september 2016 bekend gemaakte budgetten én de vangnetregeling, bedraagt het eigen risico op de BUIG in 2018: 122 K, in 2019: 144 K, in 2020: 147 K en in 2021: 150 K.



Aantallen gemiddeld	Realisatie 2016	Prognose 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Uitkeringen						
levensonderhoud	85	86	90	92	92	92
Garantiebanen	0,3	2	4	6	8	10
Fte Wsw	20	19	18	17	16	15
Fte Beschut nw	-	0,7	0,7	1,3	1,3	1,3
Fte detabanen	0,8	2	2	2	2	2

Uitgaande van bovengenoemde aantallen en van de in september 2016 bekend gemaakte budgetten, bedraagt het eigen risico op de BUIG in 2018: 56 K, in 2019, 2020 en 2021: 88 K; de vangnetregeling is niet van toepassing.

## Wat gaat het kosten voor de kleine geldstroom

Door de toename van het aantal uitkeringen en de doelstelling voor het realiseren van het aantal garantiebanen en banen nieuw beschut, zullen de kosten van de kleine geldstroom gaan toenemen. Zie onderstaand een samenvatting. We houden rekening met een algemene loon-prijsaanpassing van 2% per jaar.

bedragen in € x 1.000	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021
Omzet	3.495-	285-	3.780-	3.700-	3.610-	3.530-
Kosten van de omzet	370	350	720	720	720	720
NTW	3.125-	65	3.060-	2.980-	2.890-	2.810-
Uitvoeringskosten	8.387	873	9.260	9.437	9.618	9.803
	5.262	938	6.200	6.457	6.728	6.993
Uitvoeringskosten incidenteel	377	377-	-	-	-	-
Continuous improvement	-	100	100	238-	243-	247-
	5.639	661	6.300	6.219	6.486	6.745

NB: in de begroting 2018 e.v. wordt rekening gehouden met de kosten van garantiebanen ad 126 K. In de begroting 2017 zijn deze kosten opgenomen onder de grote geldstroom.

### NTW

De dekking van de uitvoeringskosten door NTW neemt de komende jaren af door de uitdiensttreding van Wsw medewerkers. De medewerkers Nieuw beschut die daarvoor deels in de plaats komen zullen minder NTW genereren. In de grote geldstroom neemt de NTW toe door de inzet van detachingsbanen (dekking kosten detachingsbanen door NTW).

Voor de helft wordt de NTW in de grote geldstroom gerealiseerd bij Ferm Werk, bijvoorbeeld bij groepsdetacheringen. Dit is de reden dat, hoewel de begrote NTW daalt met 65 K, de begrote omzet toeneemt. Onderstaand het overzicht van de totaal begrote NTW:

bedragen in € x 1.000	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021
NTW kleine geldstroom	3.125-	65	3.060-	2.980-	2.890-	2.810-
NTW grote geldstroom	104-	598-	702-	702-	702-	702-
	3.229-	533-	3.762-	3.682-	3.592-	3.512-

### Uitvoeringskosten

Ten opzichte van de begroting 2017 nemen de begrote uitvoeringskosten in 2018 toe met 873 K. Hiervan betreft 126 K een kostenverschuiving met de grote geldstroom (betreffende de garantiebanen).

De begrote kostentoeename bestaat nagenoeg geheel uit personeelskosten. Er wordt rekening gehouden met de loon-prijsaanpassingen in 2016-2017 en met een verhoging van 2% in 2018. We begroten een toename van de personele formatie in 2018 met 10,2 FTE bij de primaire processen en 0,5 FTE bij DIV (overhead).

Aantal Fte	begroting 2017	toename	begroting 2018	
Inkomensregelingen	28,0	2,9	30,8	
Begeleide participatie	23,7	2,6	26,2	incl 1 Fte tbv garantiebanen
Arbeidsparticipatie	18,6	4,8	23,4	incl 0,8 Fte gedekt door ESF subs.
Sturing en ondersteuning	19,1	0,5	19,6	uitbreiding DIV
	89,4	10,7	100,0	



De kosten van “continuous improvement” schatten we in op 100 K (in 2018). De “opbrengst” in de vorm van een besparing op de uitvoeringskosten wordt begroot op jaarlijks +/- 250 K met ingang van 2019. De besparing zal voor een groot deel betrekking hebben op de personeelskosten bij Inkomensregelingen. De uitbreiding van formatie is dan ook van tijdelijke aard. Bij verhoging van de efficiency verwachten we dat vanaf 2019 de personeelskosten mee-ademen en daarmee teruglopen.

Daarnaast begroten we investeringen in ICT van +/- 250 K. De afschrijvingslast past binnen het jaarlijkse afschrijvingsbudget en leidt dus niet tot een kostenverhoging.

In de volgende paragraaf wordt één en ander nader toegelicht.

## Paragraaf bedrijfsvoering

In december 2016 ontvingen de gemeenten een brief waarin een toelichting is opgenomen over de te verwachten hogere kosten voor de kleine geldstroom voor 2017. Aanleiding daarvoor is de stijging van het aantal inwoners dat is aangewezen op een uitkering. Aansluitend daarop heeft Ferm Werk een kaderbrief uitgebracht waarin de uitgangspunten voor de begroting 2018 zijn uitgewerkt. Daarbij is voorts globaal ingegaan op de consequenties van die uitgangspunten. De trend die wordt geschetst sluit aan bij de resultaten en beschreven verwachtingen van de kwartaalrapportages in 2016.

Beide documenten maken duidelijk dat Ferm Werk in 2018 voor forse uitdagingen staat. In deze bedrijfsvoeringsparagraaf worden die nader toegelicht en worden de gevolgen voor de uitvoering en uitvoeringskosten (en daarmee voor de gemeentelijke bijdrage) daarbij betrokken.

### Algemeen

De uitdagingen zijn divers en leiden tot een verhoging van de kleine geldstroom. Een aantal uitdagingen komen voort uit wettelijke verplichtingen, zoals de deelname aan de arbeidsmarktregio's (waarin wij overigens zeer bescheiden participeren – en voor Ferm Werk twee regio's) en het realiseren van het aantal garantiebanen. Daarnaast gaan twee Sw medewerkers (die een staffunctie vervullen) met pensioen. Deze beide collegae moeten worden vervangen. Ook de hogere instroom van jongeren leidt tot meer inzet het komend jaar. Deze instroom is in 2016 drie maal hoger geweest dan het jaar er voor en er is geen aanleiding te veronderstellen dat deze trend breekt in 2018. Verder is er meer personeel nodig vanwege de stijging van het bestand van uitkeringsgerechtigden en de toename van het aantal aanvragen voor bijzondere bijstand.

Om kort te gaan komt het er op neer dat, zonder dat de basisdienstverlening wordt uitgebreid, Ferm Werk door deze ontwikkelingen te maken krijgt met een stijging van de uitvoeringskosten in de kleine geldstroom voor basisdienstverlening met 873 K. Voor een deel gaat het overigens om tijdelijke lastenverzwaring. Vanwege de verwachte daling van de instroom vanaf 2019 en efficiency maatregelen besparen we vanaf 2019 jaarlijks zo'n 250 K. Deze besparing wordt gerealiseerd door tijdelijk personeel weer af te stoten.

### Uitstroom – Arbeidsparticipatie

Het herstel van de economie zet in 2017 en 2018 verder door. Ondanks de onzekerheid op zowel nationale als internationale markten komt de overheidsbegroting in evenwicht. Hierdoor wordt verwacht dat het herstel van de economie die nu vooral gedragen wordt door de toename van consumptieve bestedingen, ook door de overheidsbestedingen zal toenemen. Dit leidt tot een steviger economisch herstel in de loop van 2017. De gunstige effecten zullen in 2018 merkbaar zijn. Een bestendig economisch herstel leidt tot versteviging van het herstel van de arbeidsmarkt.

Gunstige tekenen op de arbeidsmarkt waren reeds waarneembaar. Vanaf het derde kwartaal van 2016 nam de banengroei toe. De werkloosheid neemt verder af tot onder de 5% (2016: 6%).

In de loop van 2017 is de banengroei groter dan de toename van het arbeidsaanbod. Met andere woorden: het aantal mensen dat toetreedt tot de arbeidsmarkt is lager dan de groei van het aantal banen en vacatures. Hierdoor verbetert de positie van werkzoekenden op de arbeidsmarkt naar verwachting vanaf 2018. Dit vertaalt zich gunstig in de ontwikkeling van het aantal inwoners dat op termijn instroomt in de uitkering. Bovendien heeft dit een gunstig effect op de uitstroom van inwoners met een betrekkelijk korte afstand tot de arbeidsmarkt (zogenoeten categorie 1). Zij vinden telkens meer en sneller een baan zonder inspanning van Ferm Werk.

Als het gaat om de rol en verantwoordelijkheid van Ferm Werk om inwoners te laten participeren waar werk (nog) te ver weg is, is tot op heden de lijn geweest dat Ferm Werk daarin vooral een regierol heeft. Ferm Werk zet daarbij in op samenwerking met andere partners in het sociaal domein. Dit beleid wordt voor 2018 gecontinueerd. Hoewel we blijven werken aan verbetering van de afstemming met partners in het sociaal domein, handhaven we de bestaande personele formatie.

Door instroom in de uitkering van inwoners met een taalachterstand (statushouders) én inwoners die voor 2015 in de Sw of Wajong zouden instromen, zien we op korte termijn de omvang van het bestand niet dalen.

Dat betekent (en zoals eerder in de kaderbrief vermeld), dat we verwachten dat zonder extra inspanningen geen daling van het bestand optreedt. Om de financiële consequenties op korte termijn voor gemeenten beperkt te laten zijn, blijven we de kosten van de producten beheersen waardoor de kostprijzen gelijk blijven (afgezien van indexatie), ondanks stijgende personeelslasten. Hieruit blijkt dat de verhoogde gemeentelijke bijdrage komt door stijging van het volume.

De aard van de vraagstukken die zich voordoen bij de huidige instroom t.o.v. de afgelopen jaren verschilt van elkaar, maar is voor Ferm Werk niet onbekend. Er is, zoals aangegeven, sprake van complexere vraagstukken, namelijk taalachterstand, lichamelijke of psychische beperking. De complexere doelgroep waarbij de afstand tot de arbeidsmarkt groter is, veronderstelt dat de periode waarin deze afstand wordt overbrugd, langer is. Met andere woorden, we benadrukken dat de lengte van de trajecten naar verwachting langer wordt gezien de toename van de complexiteiten. De uitstroom van deze doelgroep ontstaat daarom minder binnen een half jaar, maar eerder tussen één en twee jaar.

In eerder stukken van Ferm Werk is aangegeven dat meer inzet nodig is voor jongeren en statushouders. Dat heeft te maken met de toename van het volume. Voor een deel van de mensen die vanaf december 2016 zijn ingestroomd, zijn we gestart met een nieuw maatwerk-programma. Een groot deel van de instroom van de afgelopen jaren heeft een taalachterstand en is gebaat bij deze aanpak. Het gaat om versteviging van de begeleiding van statushouders, waarbij de volgtijdelijkheid van de aanpak verdwijnt en wordt ingezet op tal van activiteiten in de week. Dit moet resulteren in het vinden van werk van 60% van de statushouders binnen twee jaar. Er is met de partners in de regio veel gesproken over de vernieuwde aanpak. Hiervoor is veel draagvlak. Een gespecialiseerde consulent is begroot (1 fte) voor de komende jaren.

Overigens vond Ferm Werk een aanpassing van belang omdat onderzoek heeft uitgewezen dat de begeleiding naar werk (de beste manier om zelfstandig te leven én te integreren) in Nederland nauwelijks succesvol is. Ferm Werk heeft de ambitie hierin een voorbeeld te zijn.

Wat betreft jongeren stellen we vast dat de instroom de laatste jaren fors toeneemt. Dat heeft ongetwijfeld te maken met het gegeven dat eind 2014 nog indicaties zijn afgegeven voor Sw en Wajong (vanaf 2015 geen of nauwelijks instroom mogelijk). De verlate instroom vanaf 2016 stelt ons voor uitdagingen. De instroom is drie keer zo hoog als in 2015 en we hebben geen aanleiding om aan te nemen dat de instroom van jongeren afneemt. Iedere dag geen investering in jongeren is een disproportionele desinvestering. Daarom zetten we in op uitbreiding van de formatie (1 fte) voor de begeleiding van jongeren naar werk.

### **Werkgeversdienstverlening**

De werkgeversdienstverlening van Ferm Werk wordt komende jaren, dus ook in 2018, intensief en lokaal ingezet. Van belang is dat we op dit terrein intensief samenwerken met gemeenten, dat social return on investment alle aandacht krijgt en dat we samen met gemeenten en werkgevers blijven zoeken naar oplossingen voor de lokale arbeidsmarkt.

Werkgevers ondersteunen we in toenemende mate bij het opnemen van onze doelgroep in de eigen organisaties, gericht op inclusie van de arbeidsmarkt. Ferm Werk heeft niet alleen een verantwoordelijkheid en taak in het zoeken naar vacatures én het creëren van vacatures, maar met name ook in het vergroten van het besef bij werkgevers dat inclusie geen illusie hoeft te zijn.

Ook het behalen van de landelijke doelen m.b.t. garantiebanen vragen een continue hoge inzet van Ferm Werk. Het gaat ook hier om maatwerk en acties gericht op werk die passen bij de cliënt. Om de ambities waar te kunnen maken is hechte samenwerking in de regio nodig. Deze regionale samenwerking vraagt de nodige inzet van Ferm Werk. Gelijker tijd plukken we hiervan vruchten, hoewel Ferm Werk wil vasthouden aan het uitgangspunt dat wat lokaal geregeld kan worden ook lokaal moet gebeuren.

Het intensief inzetten van de werkgeversdienstverlening én het behalen van doelen van de garantiebanen en deelname in de regio, vraagt uitbreiding van de inzet van accountmanagement. Het gaat daarbij om één formatieplaats voor accountmanagement werkgeversdienstverlening. Voor inzet van detachingsbanen en garantiebanen, verwachten we op termijn (met doorloop tot 2019) twee extra formatieplaatsen nodig te hebben. Voor deze doelgroep is met het oog op duurzame uitstroom, blijvende jobcoaching en ontzorging van de werkgever nodig. Daarnaast geldt dat de omvang van de detachering Wsw weliswaar afneemt, maar dat gebeurt in een zodanig gestaag tempo dat dit onvoldoende ruimte in beschikbare formatie oplevert om nieuwe doelgroepen te bedienen. Ook om die reden is extra formatie nodig. Deze extra inzet levert overigens wel uitstroom op naar garantiebanen (63 banen in 2018).

Ik hecht er aan te benadrukken dat de verhoging van de gemeentelijke bijdrage als gevolg van toename personeel, een gevolg is van continuering van bestaand beleid. Met dit beleid zijn in de afgelopen jaren goede resultaten bereikt in onder meer kostenbeheersing en uitstroom naar werk. De kostenbeheersing blijft van kracht. De kostprijzen stijgen daarom ook niet (uitgezonderd indexering). De toename van het volume dat Ferm Werk verwerkt, leidt tot de toename van het personeel en derhalve tot de verhoging van de gemeentelijke bijdrage. In de productenbegroting is dit effect helder gemaakt.

### **Vervangingsvragen**

Een deel van de verhoogde personeelskosten zoals die in november 2016 werden aangekondigd, bestaan uit vervanging van Sw medewerkers die met pensioen gaan. Deze medewerkers werden ingezet op reguliere functies. Zij telden uiteraard mee in de formatieve begroting, maar vanwege de dekking van het Rijk, was hun formatie niet zichtbaar in de begroting. De gemeenten hoefden voor hun loonkosten niet bij te dragen. Nu zij vanaf 2017 vervangen worden, leidt dit tot verhoging van de personeelslasten. Voor 2018 gaat het om 2,6 fte.

### **Instroom – Inkomensregelingen**

In deze bedrijfsvoeringsparagraaf is ingegaan op de economische ontwikkelingen en de gevolgen daarvan voor de instroom in de uitkering. De eerder genoemde kaderbrief geeft daarover ook informatie. Het is niet alleen de economische ontwikkeling die zorgt voor instroom. Ook wetswijzigingen op het terrein van arbeidsrecht en de verkorte WW-duur, zorgen voor verhoogde instroom. Daarnaast speelt nog de instroom van statushouders. We verwachten dat de instroom pas vanaf 2019 afneemt.

De bestandsstijging vraagt met name op het terrein van het behandelen van aanvragen van inkomensondersteunende maatregelen (minimabeleid) extra personeel. Sinds 2015 is er sprake van een stijging van het aantal aanvragen van ruim 35%. Deze stijging kan niet worden opgevangen binnen het huidige personeelsbestand. Aanvraagtermijnen dreigen te worden overschreden. Daarom wordt een toename van formatie begroot voor 2018 van 2,9 fte. Dit bestaat uit een consulent die aanvragen behandelt, voor uitkeringen administratie en een deel voor bestandsbeheer. Dat laatste achten we van belang omdat we voortgangsonderzoeken voor dit werk willen blijven doen. Meer aanvragen betekent dan ook hiervoor een uitbreiding van formatie voor bestandsbeheer. De uitbreiding van de formatie is vooral tijdelijk van aard. Dit, omdat we starten met het efficiënter maken van de organisatie.

## Continuous improvement

Dit jaar verwachten we te kunnen starten met een onderzoek op welke wijze we de organisatie efficiënter kunnen laten werken zonder verlies van effectiviteit. Ferm Werk ziet het als een logisch moment nu de organisatie een stevige bodem heeft gelegd onder de uitvoering en de mensvisie goede vorm heeft gekregen, zich te focussen op verbetering van de processen. We verwachten efficiency en/of kwaliteitsverbetering te kunnen realiseren vanaf 2019 van zo'n 4% van de loonsom. Voor een deel zal dus de formatie-uitbreiding die gepaard gaat met toename van aanvragen, afvloeien door afname van het bestand, maar ook door kortere processen of de digitalisering daarvan.

Voor een verder toelichting van de doelen en inspanningen verwijs ik naar het programmaplan.

## Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover GR Ferm Werk beschikt om niet begrote kosten te dekken. Het eigen vermogen bedraagt € 74.603. Gegeven de afspraken die in de GR zijn gemaakt met betrekking tot een eventueel nadelig saldo, is de weerstandscapaciteit van Ferm Werk optimaal.

Onderstaand de afspraken in de gemeenschappelijke regeling met betrekking tot een batig of nadelig saldo (artikel 26):

1. Indien in enig exploitatiejaar een batig saldo in de cliëntgebonden kosten van het openbaar lichaam Ferm Werk ontstaat, zal dit saldo worden verrekend met de desbetreffende deelnemer(s). Een batig saldo op de uitvoeringskosten zal worden toegevoegd aan de egaliseringsreserve van het openbaar lichaam Ferm Werk tot een maximum van 10% van de daarvoor gebudgetteerde kosten. Het bepalen van dit maximum geschiedt door het algemeen bestuur.
2. Indien in enig exploitatiejaar een nadelig saldo ontstaat met betrekking tot de cliëntgebonden kosten dient dit te worden verrekend met de betreffende deelnemer(s).
3. Indien in enig exploitatiejaar een nadelig saldo in de uitvoeringskosten van de basisdienstverlening ontstaat, wordt dit tekort in beginsel gedekt uit de egaliseringsreserve. Een nadelig saldo dat niet of niet meer uit die reserve kan worden gedekt, wordt omgeslagen over de deelnemers overeenkomstig de verdeelsleutels van de regeling.

### Inventarisatie van de risico's

We onderscheiden hierbij risico's van aanmerkelijke materiële waarde die niet kunnen worden voorzien. Risico's die wel kunnen worden voorzien, zijn in een voorziening opgenomen op de balans.

In de eerste plaats is het aantal uitkeringsgerechtigden dat onvoorzien is, althans hoger dan begroot, een financieel risico. Per uitkeringsgerechtigde gaat het om een gemiddeld bedrag per jaar van ongeveer 13.500 euro.

Zowel landelijke als mondiale economische ontwikkelingen zijn van invloed op het werkelijke aantal uitkeringsgerechtigden.

Niet goed is te voorspellen welke impact die hebben op het aantal uitkeringsgerechtigden in het werkgebied van Ferm Werk. Voorts zijn ook ontwikkelingen als de mondiale vluchtelingenstroom van invloed op het aantal uitkeringsgerechtigden.

Vanwege de mogelijke financiële impact van een grotere instroom dan begroot en verwacht, kan gesteld worden dat het weerstandsvermogen niet afdoende is om een grote stijging op te vangen. Echter in de Gemeenschappelijke Regeling is opgenomen dat de gemeenten die deelnemen in Ferm Werk deze kosten dragen. Met deze bepaling is het risico voor Ferm Werk nihil. Desalniettemin worden deze risico's maandelijks gevolgd en gerapporteerd aan directie, bestuur en Raad van Commissarissen.

Een tweede risico dat onderkend wordt is het verstrekken van uitkeringen of delen van uitkeringen aan niet rechthebbenden, de zogeheten financiële onrechtmatigheid. Hiervoor is een AO/IB ingericht die deze risico's voorkomt dan wel verkleint.

Gemiddeld zo'n 60% van de inwoners van de vier in Ferm Werk deelnemende gemeenten die een beroep doet op een uitkering, wordt geen uitkering verstrekt omdat het recht ontbreekt. In dit zogeheten poorteffect, dat maandelijks wordt gemeten, zit een strenge selectie als het gaat om het voorkomen van

het risico op onrechtmatigheid. Verstrekkingen van uitkeringen worden voorts getoetst. Daarnaast vindt er periodieke controle plaats volgens een vastgesteld Intern Controleprotocol. Bevindingen worden met de uitvoering gedeeld en werkwijzen worden hierop zo nodig aangepast. Vermoedens van onrechtmatigheid kunnen voorts met handhaving door Ferm Werk of in opdracht van Ferm Werk door de sociale recherche worden uitgezocht en opgelost. De werking van de AO/IB is hiermee adequaat in het verminderen van het genoemde risico.

Indien wel onrechtmatigheid blijft bestaan, zonder dat Ferm Werk dit heeft herkend, geldt evenzeer het bepaalde in de Gemeenschappelijke Regeling dat de in Ferm Werk deelnemende gemeenten de kosten dragen van de uitkeringslasten.

Het onderkennen, herstellen en reageren op risico's in de bedrijfsvoering van Ferm Werk is vast onderdeel van periodieke monitoring en verantwoording aan directie, bestuur en Raad van Commissarissen van Ferm Werk.

## Kengetallen

	realisatie 2016	begroting 2017	begroting 2018
Netto schuldquote	6,0%	5,7%	5,1%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-1,0%	-0,2%	-0,6%
Solvabiliteitsratio	0,8%	1,4%	1,8%
Structurele exploitatieruimte	0,0%	0,0%	0,0%

De netto schuldquote is het eigen vermogen en de voorzieningen uitgedrukt als percentage van het totaal van de baten. Een negatieve netto schuldquote betekent een positief saldo van eigen vermogen en voorzieningen.

De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen uitgedrukt als percentage van het balanstotaal. Gegeven de afspraken die in de gemeenschappelijke regeling zijn gemaakt met betrekking tot een batig of nadelig saldo is de financiële situatie gezond te noemen.

## Algemene dekkingsmiddelen en bedrag voor onvoorzien

Bij Ferm Werk is geen sprake van algemene dekkingsmiddelen. In de begroting 2018-2021 wordt 100 K per begrotingsjaar aan onvoorziene lasten begroot (programma basisdienstverlening). We gaan er van uit dat er structureel een bedrag nodig is om de organisatie bewegingsruimte te bieden om aanpassingen mogelijk te maken.

## Paragraaf financiering

### Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een door de Wet financiering decentrale overheden (wet Fido) voorgeschreven sturings- en verantwoordingsinstrument ter beperking van het renterisico op de korte schuld met een rentetypische looptijd van korter dan een jaar.

Als grondslag van de wettelijk toegestane omvang van de kasgeldlimiet wordt de omvang van de jaarbegroting aangehouden. De omvang van de kasgeldlimiet is voor gemeenschappelijke regelingen vastgesteld op 8,2%.

Zie het overzicht op de volgende pagina, waarin tevens de renterisiconorm (volgens dezelfde wet Fido) is opgenomen.

bedragen in € x 1.000	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021
Omvang van de begroting	35.387	35.783	36.099	36.455
Toegestaan % kasgeldlimiet	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%
<b>Kasgeldlimiet</b>	<b>2.902</b>	<b>2.934</b>	<b>2.960</b>	<b>2.989</b>
Renterisiconorm	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%
<b>Renteherziening limiet</b>	<b>7.077</b>	<b>7.157</b>	<b>7.220</b>	<b>7.291</b>

### Renterisico

De renterisiconorm houdt in dat de leningen waarvoor in dat jaar het rentepercentage wordt herzien of opnieuw afgesloten niet méér mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.  
Renteherziening of een nieuwe lening o/g is niet van toepassing in 2018.

### Kredietrisico

Conform de wet Fido dienen uitzettingen uit hoofde van de treasury-taak te worden verricht conform de bepalingen van het verplicht schatkistbankieren bij de ministerie van Financiën. Het kredietrisico dat hiermee samenhangt is gelijk aan het risico op de Nederlandse staat.

### Kredietverlening uit hoofde van publieke taak

In december 2005 is door GR Ferm Werk een lening verstrekt aan Ferm Werk N.V. ter hoogte van € 2.152K met een looptijd van 10 jaar. Per 31 december 2015 is de overeenkomst verlengd met nog eens 10 jaar, derhalve eindigend op 1 januari 2026. Vanaf 2016 is de rente bepaald op 2%.

## Paragraaf verbonden partijen

GR Ferm Werk is enig aandeelhouder van Ferm Werk N.V., eveneens gevestigd aan de Carrosserieweg te Woerden.

Ferm Werk N.V. is in de gemeenschappelijke regeling aangewezen als uitvoeringsvennootschap van Openbaar lichaam Ferm Werk.

Het eigen vermogen (groepsvermogen) van Ferm Werk N.V. bedraagt ongewijzigd € 5.842.

De omvang van het vreemd vermogen wordt begroot op € 3.000 K. Dit bedrag is inclusief een langlopende lening van GR Ferm Werk van € 2.152 K.

Ferm Werk N.V. is in een groep verbonden met de volgende juridische entiteiten (die eenzelfde doel nastreven):

- Stichting Facilitaire Dienstverlening (SFD), gevestigd te Woerden. De activiteiten van SFD bestaan uitsluitend uit het detacheren van menskracht bij Ferm Werk N.V.
- Stichting De Wissel, gevestigd te Woerden. Deze stichting is werkgever voor gesubsidieerde arbeid (anders dan in het kader van de Wsw) ten behoeve van de deelnemende gemeenten.

De voornaamste activiteiten van Ferm Werk N.V. en haar groepsmaatschappijen zijn gericht op het bieden van aangepast werk aan degenen die in dienst zijn van Openbaar lichaam Ferm Werk of werkzaam zijn in het kader van de uitvoering van andere regelingen.

## Productbegroting

Op de volgende pagina's volgt de productbegroting over 2018 van respectievelijk de grote geldstroom en van de kleine geldstroom per gemeente.

In de productbegroting van de kleine geldstroom wordt, behalve met de begroting 2017, een vergelijking gemaakt met de productrealisatie in 2016. Dit om een reële vergelijking van de kostprijzen per product mogelijk te maken. Uit deze vergelijking blijkt dat de kostenstijging in 2018 ongeveer uitkomt op de begrote indexatie van 2% per jaar.

**Ferm Werk - productbegroting 2018: grote geldstroom**

Omschrijving product	kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2018			kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2017				
			Kosten	Dekking				Kosten	Dekking			
				Rijk	Vangnet / Markt	Gemeente			Rijk	Markt	Gemeente	
<b>Basis</b>												
Aanvragen levensonderhoud	€ 13.232	1172	€ 15.503.213	€ 13.200.000	€ 1.117.409	€ 1.185.803	€ 13.654	886	€ 12.098.057	€ 12.555.653	€ -457.596	
Bbz			€ 413.800	€ 338.191		€ 75.609			€ 413.800	€ 338.191	€ 75.609	
Bestandsbeheer												
Inkomensondersteuning minima	€ 730	3150	€ 2.300.000			€ 2.300.000			€ 1.865.000		€ 1.865.000	
Garantiebanen	€ 10.000	63	€ 630.000	€ 630.000		€ -	€ 14.000	76,0	€ 1.064.000	€ 760.000	€ 304.000	
SW begeleid werken (gem SE)	€ 6.015	13,3	€ 80.000	€ 316.727		€ -236.727	€ 5.873	12,0	€ 70.476	€ 296.160	€ -225.684	
SW (gem SE) werkzaam bij Ferm Werk	€ 29.287	268,5	€ 7.862.407	€ 6.393.118		€ 1.469.289	€ 29.400	276,7	€ 8.135.274	€ 6.829.203	€ 1.306.071	
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	€ 29.287	16,0	€ 468.593	€ 381.024		€ 87.568	€ 29.400	17,3	€ 508.326	€ 426.717	€ 81.609	
Beschut nieuw	€ 24.200	18,0	€ 435.596	€ 324.000		€ 111.596	€ 23.150	15,0	€ 347.250	€ 255.000	€ 92.250	
Arbeidsparticipatie			€ 413.000			€ 413.000			€ 275.000		€ 275.000	
Detabanen	€ 23.400	30,0	€ 702.000	€ -	€ 702.000	€ -	€ 23.150	10,0	€ 231.500	€ 104.000	€ 127.500	
			€ 28.808.609	€ 21.583.060	€ 1.819.409	€ 5.406.139			€ 25.008.683	€ 21.460.924	€ 104.000	€ 3.443.759
						€ 16.500			Extra kosten in begroting 2017 (incidenteel)		€ 3.244.000	

**Aanvullend**
**Inkomensondersteuning minima**

toename van het aantal verstrekkingen (+15% in 2017 t.o.v. 2016 +1% in 2018); afname van de gemiddelde prijs per verstrekking (aansname -5% t.o.v. 2016)

**Garantiebanen**

gemiddelde verwachte loonkostensubsidie (LKS) bedraagt per baan (1 baan = 25,5 uur) € 10.000 aantal banen is gelijk aan de oorspronkelijke doelstelling voor 2016.  
kosten plaatsing en begeleiding zijn opgenomen onder de kleine geldstroom (Begeleide participatie). Additionele trajectkosten zijn opgenomen onder de grote geldstroom (Arbeidsparticipatie).

**SW**

rijksbudget SW, cfm septembercirculaire 2016, per SE op jaarbasis € 23.814 de loon-prijs aanpassing is hierin nog niet verwerkt  
loonkosten incl lage inkomensvoordeel, verder te noemen LIV, (max 900 per fte), per SE per jaar € 29.287 eveneens zonder loon-prijs aanpassing

**Beschut nieuw**

loonkosten op WML (36 uur), inclusief pensioenpremie en inclusief LIV, per FTE per jaar € 24.200 aantal banen is gelijk aan de doelstelling van het Rijk.  
gemiddelde verwachte LKS bedraagt per FTE (1 fte = 36 uur) € 15.000 (17 K als 1 FTE = 40 uur)  
dekking Rijk bestaat daarnaast uit bonus beschut werken per fte € 3.000

**Arbeidsparticipatie**

toename van de kosten ten opzichte van de realisatie 2016 met 15% (bij Woerden blijft het begrote bedrag gelijk aan de begroting 2017 en 2016)  
daarnaast worden additionele trajectkosten garantiebanen begroot, per baan € 2.000 in de begroting 2017 werd rekening gehouden met totaal € 4.000 per baan

**Detabanen**

loonkosten op WML (40 uur), incl pensioenpremie en exclusief LIV, per FTE per jaar € 23.400 1 FTE = 36 uur. Voorzichtigheidshalve exclusief premievoordelen.



**Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Woerden: grote geldstroom**

Omschrijving product	kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2018			kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2017				
			Kosten	Dekking				Kosten	Dekking			
				Rijk	Vangnet / Markt	Gemeente			Rijk	Markt	Gemeente	
<b>Basis</b>												
Aanvragen levensonderhoud	€ 13.000	650	€ 8.454.282	€ 7.090.000	€ 699.282	€ 665.000	€ 13.688	522	€ 7.149.371	€ 6.913.264	€ 236.107	
Bbz			€ 118.000	€ 96.562		€ 21.438			€ 118.000	€ 96.562	€ 21.438	
Bestandsbeheer												
Inkomensondersteuning minima	€ 723	1950	€ 1.410.000			€ 1.410.000			€ 1.175.000		€ 1.175.000	
Garantiebanen	€ 10.000	35,0	€ 350.000	€ 350.000		€ -	€ 14.000	42,0	€ 588.000	€ 420.000	€ 168.000	
SW begeleid werken (gem SE)	€ 6.015	9,8	€ 58.813	€ 232.847		€ -174.033	€ 5.873	8,8	€ 51.421	€ 216.084	€ -164.663	
SW (gem SE) werkzaam bij Ferm Werk	€ 29.287	197,4	€ 5.780.176	€ 4.700.005		€ 1.080.172	€ 29.400	201,9	€ 5.935.646	€ 4.982.712	€ 952.934	
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	€ 29.287	11,8	€ 344.494	€ 280.116		€ 64.377	€ 29.400	12,6	€ 370.884	€ 311.341	€ 59.543	
Beschut nieuw	€ 24.200	10,7	€ 258.131	€ 192.000		€ 66.131	€ 23.150	9,0	€ 208.350	€ 153.000	€ 55.350	
Arbeidsparticipatie			€ 215.000			€ 215.000			€ 145.000		€ 145.000	
Detabanen	€ 23.400	16,7	€ 389.645		€ 389.645	€ -	€ 23.150	10,0	€ 231.500	€ 104.000	€ 127.500	
			<u>€ 17.378.541</u>	<u>€ 12.941.530</u>	<u>€ 1.088.927</u>	<u>€ 3.348.084</u>			<u>€ 15.973.172</u>	<u>€ 13.092.963</u>	<u>€ 104.000</u>	<u>€ 2.776.209</u>
<b>Aanvullend</b>												
WIW loonkostensubsidie			€ 16.500			€ 16.500						€ 3.244.000
Extra kosten in begroting 2017												
Voorlopig rijksbudget BUIG, bekend gemaakt op 30-9-2016				€ 7.600.000	LKS hierin uitkeringen	€ 510.000						€ 7.090.000

**Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Bodegraven-Reeuwijk: grote geldstroom**

Omschrijving product	kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2018			kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2017			
			Kosten	Dekking				Kosten	Dekking		
				Rijk	Vangnet / Markt	Gemeente			Rijk	Markt	Gemeente
<b>Basis</b>											
Aanvragen levensonderhoud	€ 13.700	311	€ 4.264.881	€ 3.610.000	€ 314.506	€ 340.375	€ 13.987	178	€ 2.493.758	€ 3.323.258	€ -829.500
Bbz			€ 218.000	€ 181.379		€ 36.621			€ 218.000	€ 181.379	€ 36.621
Bestandsbeheer											
Inkomensondersteuning minima	€ 650	607	€ 394.000			€ 394.000			€ 320.000		€ 320.000
Garantiebanen	€ 10.000	20,0	€ 200.000	€ 200.000		€ -	€ 14.000	24,0	€ 336.000	€ 240.000	€ 96.000
SW begeleid werken (gem SE)	€ 6.015	1,9	€ 11.615	€ 45.984		€ -34.369	€ 5.873	1,9	€ 10.908	€ 45.839	€ -34.931
SW (gem SE) werkzaam bij Ferm Werk	€ 29.287	39,0	€ 1.141.500	€ 928.182		€ 213.318	€ 29.400	42,8	€ 1.259.173	€ 1.057.020	€ 202.153
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	€ 29.287	2,3	€ 68.032	€ 55.319		€ 12.714	€ 29.400	2,7	€ 78.678	€ 66.047	€ 12.631
Beschut nieuw	€ 24.200	5,3	€ 129.065	€ 96.000		€ 33.065	€ 23.150	4,0	€ 92.600	€ 68.000	€ 24.600
Arbeidsparticipatie			€ 120.000			€ 120.000			€ 75.000		€ 75.000
Detabanen	€ 23.400	8,0	€ 186.519		€ 186.519	€ -					
			€ 6.733.612	€ 5.116.863	€ 501.025	€ 1.115.724			€ 4.884.118	€ 4.981.543	€ - € -97.426
Voorlopig rijksbudget BUIG, bekend gemaakt op 30-9-2016			€ 3.890.000	LKS hierin	€ 280.000	€ 3.610.000					
				uitkeringen	€ 3.610.000						

**Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Montfoort: grote geldstroom**

Omschrijving product	kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2018				kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2017			
			Kosten	Dekking		Gemeente			Kosten	Dekking		Gemeente
				Rijk	Vangnet / Markt				Rijk	Markt		
<b>Basis</b>												
Aanvragen levensonderhoud	€ 13.000	120	€ 1.566.121	€ 1.340.000	€ 103.621	€ 122.500	€ 13.304	105	€ 1.398.031	€ 1.295.848	€ 102.183	
Bbz			€ 29.200	€ 22.281		€ 6.919			€ 29.200	€ 22.281	€ 6.919	
Bestandsbeheer												
Inkomensondersteuning minima	€ 860	324	€ 279.000			€ 279.000			€ 185.000		€ 185.000	
Garantiebanen	€ 10.000	4,0	€ 40.000	€ 40.000		€ -	€ 14.000	5,0	€ 70.000	€ 50.000	€ 20.000	
SW begeleid werken (gem SE)	€ 6.015	0,8	€ 4.614	€ 18.266		€ -13.653	€ 5.873	0,7	€ 3.899	€ 16.384	€ -12.485	
SW (gem SE) werkzaam bij Ferm Werk	€ 29.287	15,5	€ 453.442	€ 368.705		€ 84.737	€ 29.400	15,3	€ 450.047	€ 377.795	€ 72.253	
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	€ 29.287	0,9	€ 27.025	€ 21.974		€ 5.050	€ 29.400	1,0	€ 28.121	€ 23.606	€ 4.515	
Beschut nieuw	€ 24.200	1,3	€ 32.266	€ 24.000		€ 8.266	€ 23.150	1,0	€ 23.150	€ 17.000	€ 6.150	
Arbeidsparticipatie			€ 50.000			€ 50.000			€ 30.000		€ 30.000	
Detabanen	€ 23.400	3,1	€ 72.180		€ 72.180	€ -						
			€ 2.553.848	€ 1.835.226	€ 175.801	€ 542.820			€ 2.217.448	€ 1.802.914	€ - € 414.534	
Voorlopig rijksbudget BUIG, bekend gemaakt op 30-9-2016			€ 1.400.000	LKS hierin	€ 60.000	€ 1.340.000						
				uitkeringen	€ 1.340.000							

**Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Oudewater: grote geldstroom**

Omschrijving product	kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2018				kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2017			
			Kosten	Dekking		Gemeente			Kosten	Dekking		Gemeente
				Rijk	Vangnet / Markt				Rijk	Markt	Gemeente	
<b>Basis</b>												
Aanvragen levensonderhoud	€ 13.600	90	€ 1.217.928	€ 1.160.000	€ -	€ 57.928	€ 13.153	80	€ 1.056.896	€ 1.023.283	€ 33.613	
Bbz			€ 48.600	€ 37.969		€ 10.631			€ 48.600	€ 37.969	€ 10.631	
Bestandsbeheer												
Inkomensondersteuning minima	€ 810	269	€ 217.000			€ 217.000			€ 185.000		€ 185.000	
Garantiebanen	€ 10.000	4,0	€ 40.000	€ 40.000		€ -	€ 14.000	5,0	€ 70.000	€ 50.000	€ 20.000	
SW begeleid werken (gem SE)	€ 6.015	0,8	€ 4.958	€ 19.630		€ -14.672	€ 5.873	0,7	€ 4.248	€ 17.853	€ -13.605	
SW (gem SE) werkzaam bij Ferm Werk	€ 29.287	16,6	€ 487.289	€ 396.227		€ 91.062	€ 29.400	16,7	€ 490.408	€ 411.676	€ 78.732	
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	€ 29.287	1,0	€ 29.042	€ 23.615		€ 5.427	€ 29.400	1,0	€ 30.643	€ 25.723	€ 4.920	
Beschut nieuw	€ 24.200	0,7	€ 16.133	€ 12.000		€ 4.133	€ 23.150	1,0	€ 23.150	€ 17.000	€ 6.150	
Arbeidsparticipatie			€ 28.000			€ 28.000			€ 25.000		€ 25.000	
Detabanen	€ 23.400	2,3	€ 53.656		€ 53.656	€ -						
			€ 2.142.607	€ 1.689.440	€ 53.656	€ 399.511			€ 1.933.945	€ 1.583.504	€ -	€ 350.441
Voorlopig rijksbudget BUIG, bekend gemaakt op 30-9-2016			€ 1.210.000	LKS hierin	€ 50.000	€ 1.160.000						

**Ferm Werk - productbegroting 2018: kleine geldstroom**

Omschrijving product	omschrijving eenheid	kostprijs totaal	volume	Kosten	Dekking		realisatie kleine geldstroom 2016			begroting kleine geld- stroom 2017 Gemeente
					Markt	Gemeente	kostprijs	volume	Gemeente	
<b>Basis</b>										
Aanvragen levensonderhoud	aantal aanvragen	€ 1.958	430	€ 841.900		€ 841.900	€ 1.885	527	€ 993.612	€ 957.400
Bezwaar en beroep (adviescie)	aantal bezwaren/beroepen	€ 641	70	€ 44.800		€ 44.800	€ 623	79	€ 49.185	€ 63.800
Bestandsbeheer	voorraad klanten (gem.)	€ 1.018	1172	€ 1.192.700		€ 1.192.700	€ 983	1011	€ 993.612	€ 957.400
Inkomensondersteuning minima	aantal aanvragen	€ 380	3150	€ 1.195.600		€ 1.195.600	€ 367	2710	€ 993.612	€ 957.400
<b>Inkomensregelingen</b>						<b>€ 3.275.000</b>			<b>€ 3.030.022</b>	<b>€ 2.936.000</b>
SW begeleid werken	voorraad medew. (gem fte)	€ 1.417	13	€ 18.900		€ 18.900	€ 1.422	13	€ 18.879	€ 16.700
SW werkzaam bij Ferm Werk	voorraad medew. (gem fte) productief werkzaam	€ 14.671	247	€ 3.619.600	€ 3.665.000	€ -45.400	€ 14.659	273	€ -236.644	€ -104.399
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	voorraad medew. (gem fte)	€ 10.796	14	€ 151.100		€ 151.100	€ 11.942	15	€ 179.124	€ 170.600
Beschut nieuw	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 9.819	18	€ 176.700	€ 45.000	€ 131.700		0	€ -	€ 109.200
Garantiebanen	aantal trajecten	€ 2.000	63	€ 126.000		€ 126.000	€ -	6	€ -	€ -
<b>Begeleide participatie</b>						<b>€ 382.300</b>			<b>€ -38.641</b>	<b>€ 192.101</b>
Arbeidsparticipatie	voorraad klanten (gem.)	€ 2.187	1172	€ 2.562.600	€ 70.000	€ 2.492.600	€ 2.093	1011	€ 2.017.671	€ 2.073.899
Detabanen	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 5.000	30	€ 150.100		€ 150.100	€ 4.950	3	€ 16.408	€ 46.200
Buddy trajecten	aantal trajecten								€ 11.821	€ 13.500
<b>Arbeidsparticipatie</b>						<b>€ 2.642.700</b>			<b>€ 2.045.900</b>	<b>€ 2.133.599</b>
				<b>€ 10.080.000</b>	<b>€ 3.780.000</b>	<b>€ 6.300.000</b>			<b>€ 5.037.281</b>	<b>€ 5.261.700</b>
										<b>€ 377.000</b>
<b>Aanvullend</b>										
Schuldhelpverlening	aantal dossiers	wisselend	wisselend	€ 192.500		€ 192.500			€ 192.396	€ 137.500
Huisvesting statushouders	aantal woningen	€ 759	50	€ 38.000		€ 38.000		136	€ 95.200	€ 49.500
Regeling WIW				€ 5.000		€ 5.000			€ 5.000	€ 4.200
Overige kosten				€ 27.000		€ 27.000			€ 31.332	€ -
				<b>€ 262.500</b>	<b>€ -</b>	<b>€ 262.500</b>			<b>€ 323.928</b>	<b>€ 191.200</b>

De kosten van de garantiebanen zijn in de begroting 2017 opgenomen onder de grote geldstroom. In de begroting 2018 houden we rekening met € 2.000 kosten per garantiebaan in de kleine geldstroom en € 2.000 in de grote geldstroom. Totaal dus € 4.000 per garantiebaan; in de begroting 2017 is € 4.000 per garantiebaan opgenomen onder de grote geldstroom. In 2016 werden gemiddeld 6 garantiebanen gerealiseerd. De uitvoeringskosten werden gedragen door de arbeidsmarktregio, waardoor deze voor Ferm Werk nihil waren.

**Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Woerden: kleine geldstroom**

Omschrijving product	omschrijving eenheid	kostprijs totaal	volume	Dekking			realisatie kleine geldstroom 2016			begroting kleine geld- stroom 2017 Gemeente
				Kosten	Markt	Gemeente	kostprijs	volume	Gemeente	
<b>Basis</b>										
Aanvragen levensonderhoud	aantal aanvragen	€ 1.958	239	€ 467.300		€ 467.300	€ 1.885	288	€ 542.999	€ 524.200
Bezwaar en beroep (adviescie)	aantal bezwaren/beroepen	€ 641	39	€ 24.900		€ 24.900	€ 623	45	€ 28.017	€ 39.600
Bestandsbeheer	voorraad klanten (gem.)	€ 1.018	650	€ 662.000		€ 662.000	€ 983	547	€ 537.838	€ 524.200
Inkomensondersteuning minima	aantal aanvragen	€ 380	1950	€ 740.300		€ 740.300	€ 367	1678	€ 615.233	€ 617.000
<b>Inkomensregelingen</b>						<b>€ 1.894.500</b>			<b>€ 1.724.087</b>	<b>€ 1.705.000</b>
SW begeleid werken	voorraad medew. (gem fte)	€ 1.417	10	€ 13.900		€ 13.900		10	€ 13.912	€ 12.200
SW werkzaam bij Ferm Werk	voorraad medew. (gem fte) productief werkzaam	€ 14.671	181	€ 2.661.100	€ 2.694.384	€ -33.284	€ 14.659	201	€ -174.391	€ -76.163
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	voorraad medew. (gem fte)	€ 10.796	10	€ 111.100		€ 111.100	€ 11.942	11	€ 132.003	€ 124.500
Beschut nieuw	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 9.819	10,7	€ 104.700	€ 26.667	€ 78.033		0	€ -	€ 65.500
Garantiebanen	aantal trajecten	€ 2.000	35	€ 70.000		€ 70.000	€ -	2,9	€ -	€ -
<b>Begeleide participatie</b>						<b>€ 239.749</b>			<b>€ -28.476</b>	<b>€ 126.037</b>
Arbeidsparticipatie	voorraad klanten (gem.)	€ 2.187	650	€ 1.422.300	€ 38.854	€ 1.383.446	€ 2.093	547	€ 1.092.157	€ 1.135.470
Detabanen	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 5.000	16,7	€ 83.300		€ 83.300	€ 4.950	1,5	€ 7.143	€ 46.200
Buddy trajecten	aantal trajecten								€ -	€ -
<b>Arbeidsparticipatie</b>						<b>€ 1.466.746</b>			<b>€ 1.099.300</b>	<b>€ 1.181.670</b>
				<b>€ 6.360.900</b>	<b>€ 2.759.904</b>	<b>€ 3.600.996</b>			<b>€ 2.794.910</b>	<b>€ 3.012.707</b>
<b>Aanvullend</b>										
Huisvesting statushouders	aantal woningen	€ 759	23	€ 17.400		€ 17.400		81	€ 56.700	€ 23.300
Regeling WIW				€ 5.000		€ 5.000			€ 5.000	€ 4.200
Overige kosten				€ -		€ -			€ 3.730	€ -
				<b>€ 22.400</b>	<b>€ -</b>	<b>€ 22.400</b>			<b>€ 65.430</b>	<b>€ 27.500</b>

**Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Bodegraven-Reeuwijk: kleine geldstroom**

Omschrijving product	omschrijving eenheid	kostprijs totaal	volume	Kosten	Dekking		realisatie kleine geldstroom 2016			begroting kleine geld- stroom 2017 Gemeente
					Markt	Gemeente	kostprijs	volume	Gemeente	
<b>Basis</b>										
Aanvragen levensonderhoud	aantal aanvragen	€ 1.958	114	€ 223.700		€ 223.700	€ 1.885	155	€ 292.239	€ 247.100
Bezwaar en beroep (adviescie)	aantal bezwaren/beroepen	€ 641	19	€ 11.900		€ 11.900	€ 623	16	€ 9.962	€ 11.500
Bestandsbeheer	voorraad klanten (gem.)	€ 1.018	311	€ 316.900		€ 316.900	€ 983	275	€ 270.025	€ 247.100
Inkomensondersteuning minima	aantal aanvragen	€ 380	607	€ 230.300		€ 230.300	€ 367	522	€ 191.390	€ 178.000
<b>Inkomensregelingen</b>						<b>€ 782.800</b>			<b>€ 763.615</b>	<b>€ 683.700</b>
SW begeleid werken	voorraad medew. (gem fte)	€ 1.417	2	€ 2.700		€ 2.700		2	€ 2.741	€ 2.600
SW werkzaam bij Ferm Werk	voorraad medew. (gem fte) productief werkzaam	€ 14.671	36	€ 525.500	€ 532.101	€ -6.601	€ 14.659	40	€ -34.362	€ -16.122
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	voorraad medew. (gem fte)	€ 10.796	2	€ 21.900		€ 21.900	€ 11.942	2	€ 26.010	€ 26.400
Beschut nieuw	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 9.819	5,3	€ 52.400	€ 13.333	€ 39.067		0	€ -	€ 29.100
Garantiebanen	aantal trajecten	€ 2.000	20	€ 40.000		€ 40.000	€ -	1,5	€ -	€ -
<b>Begeleide participatie</b>						<b>€ 97.065</b>			<b>€ -5.611</b>	<b>€ 41.978</b>
Arbeidsparticipatie	voorraad klanten (gem.)	€ 2.187	311	€ 680.900	€ 18.599	€ 662.301	€ 2.093	275	€ 548.324	€ 535.305
Detabanen	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 5.000	8	€ 39.900		€ 39.900	€ 4.950	0,4	€ 1.824	€ -
Buddy trajecten	aantal trajecten							45	€ 11.821	€ 13.500
<b>Arbeidsparticipatie</b>						<b>€ 702.201</b>			<b>€ 561.969</b>	<b>€ 548.805</b>
				<b>€ 2.146.100</b>	<b>€ 564.033</b>	<b>€ 1.582.067</b>			<b>€ 1.319.973</b>	<b>€ 1.274.483</b>
<b>Aanvullend</b>										
Schuldhelpverlening	aantal dossiers	wisselend	wisselend	€ 154.000		€ 154.000			€ 155.980	€ 104.500
Huisvesting statushouders	aantal woningen	€ 759	15	€ 11.600		€ 11.600		34	€ 23.800	€ 14.600
Overige kosten				€ 27.000		€ 27.000			€ 27.842	€ -
				<b>€ 192.600</b>	<b>€ -</b>	<b>€ 192.600</b>			<b>€ 207.622</b>	<b>€ 119.100</b>

**Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Montfoort: kleine geldstroom**

Omschrijving product	omschrijving eenheid	kostprijs totaal	volume	Kosten	Dekking		realisatie kleine geldstroom 2016			begroting kleine geld- stroom 2017 Gemeente
					Markt	Gemeente	kostprijs	volume	Gemeente	
<b>Basis</b>										
Aanvragen levensonderhoud	aantal aanvragen	€ 1.958	44	€ 86.600		€ 86.600	€ 1.885	48	€ 90.500	€ 105.500
Bezwaar en beroep (adviescie)	aantal bezwaren/beroepen	€ 641	7	€ 4.600		€ 4.600	€ 623	8	€ 4.981	€ 7.000
Bestandsbeheer	voorraad klanten (gem.)	€ 1.018	120	€ 122.600		€ 122.600	€ 983	104	€ 102.624	€ 105.500
Inkomensondersteuning minima	aantal aanvragen	€ 380	324	€ 123.100		€ 123.100	€ 367	279	€ 102.294	€ 84.800
<b>Inkomensregelingen</b>						<b>€ 336.900</b>			<b>€ 300.399</b>	<b>€ 302.800</b>
SW begeleid werken	voorraad medew. (gem fte)	€ 1.417	1	€ 1.100		€ 1.100		1	€ 1.077	€ 900
SW werkzaam bij Ferm Werk	voorraad medew. (gem fte) productief werkzaam	€ 14.671	14	€ 208.700	€ 211.368	€ -2.668	€ 14.659	16	€ -13.495	€ -5.819
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	voorraad medew. (gem fte)	€ 10.796	1	€ 8.700		€ 8.700	€ 11.942	1	€ 10.215	€ 9.400
Beschut nieuw	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 9.819	1,3	€ 13.100	€ 3.333	€ 9.767			€ -	€ 7.300
Garantiebanen	aantal trajecten	€ 2.000	4	€ 8.000		€ 8.000	€ -	1,5	€ -	€ -
<b>Begeleide participatie</b>						<b>€ 24.898</b>			<b>€ -2.204</b>	<b>€ 11.781</b>
Arbeidsparticipatie	voorraad klanten (gem.)	€ 2.187	120	€ 263.500	€ 7.197	€ 256.303	€ 2.093	104	€ 208.393	€ 228.390
Detabanen	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 5.000	3,1	€ 15.400		€ 15.400	€ 4.950	0,6	€ 2.741	€ -
Buddy trajecten	aantal trajecten								€ -	€ -
<b>Arbeidsparticipatie</b>						<b>€ 271.703</b>			<b>€ 211.134</b>	<b>€ 228.390</b>
				€ 855.400	€ 221.899	€ 633.501			€ 509.329	€ 542.971
<b>Aanvullend</b>										
Schuldhelpverlening	aantal dossiers	wisselend	wisselend	€ 38.500		€ 38.500			€ 36.416	€ 33.000
Huisvesting statushouders	aantal woningen	€ 759	7	€ 5.100		€ 5.100		14	€ 9.800	€ 5.800
Overige kosten				€ -		€ -			€ -1.313	€ -
				€ 43.600	€ -	€ 43.600			€ 44.903	€ 38.800



**Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Oudewater: kleine geldstroom**

Omschrijving product	omschrijving eenheid	kostprijs totaal	volume	Kosten	Dekking		realisatie kleine geldstroom 2016			begroting kleine geld- stroom 2017 Gemeente
					Markt	Gemeente	volume	Gemeente	Gemeente	
<b>Basis</b>										
Aanvragen levensonderhoud	aantal aanvragen	€ 1.958	33	€ 64.300		€ 64.300	€ 1.885	36	€ 67.875	€ 80.600
Bezwaar en beroep (adviescie)	aantal bezwaren/beroepen	€ 641	5	€ 3.400		€ 3.400	€ 623	10	€ 6.226	€ 5.700
Bestandsbeheer	voorraad klanten (gem.)	€ 1.018	90	€ 91.200		€ 91.200	€ 983	85	€ 83.125	€ 80.600
Inkomensondersteuning minima	aantal aanvragen	€ 380	269	€ 101.900		€ 101.900	€ 367	231	€ 84.695	€ 77.600
<b>Inkomensregelingen</b>						<b>€ 260.800</b>			<b>€ 241.922</b>	<b>€ 244.500</b>
SW begeleid werken	voorraad medew. (gem fte)	€ 1.417	1	€ 1.200		€ 1.200		1	€ 1.148	€ 1.000
SW werkzaam bij Ferm Werk	voorraad medew. (gem fte) productief werkzaam	€ 14.671	15	€ 224.300	€ 227.146	€ -2.846	€ 14.659	17	€ -14.396	€ -6.295
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	voorraad medew. (gem fte)	€ 10.796	1	€ 9.400		€ 9.400	€ 11.942	1	€ 10.897	€ 10.300
Beschut nieuw	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 9.819	0,7	€ 6.500	€ 1.667	€ 4.833			€ -	€ 7.300
Garantiebanen	aantal trajecten	€ 2.000	4	€ 8.000		€ 8.000	€ -	0,3	€ -	€ -
<b>Begeleide participatie</b>						<b>€ 20.587</b>			<b>€ -2.351</b>	<b>€ 12.305</b>
Arbeidsparticipatie	voorraad klanten (gem.)	€ 2.187	90	€ 195.900	€ 5.350	€ 190.550	€ 2.093	85	€ 168.798	€ 174.734
Detabanen	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 5.000	2,3	€ 11.500		€ 11.500	€ 4.950	0,8	€ 4.700	€ -
Buddy trajecten	aantal trajecten								€ -	€ -
<b>Arbeidsparticipatie</b>						<b>€ 202.050</b>			<b>€ 173.498</b>	<b>€ 174.734</b>
				€ 717.600	€ 234.163	€ 483.437			€ 413.069	€ 431.539
<b>Aanvullend</b>										
Schuldhelpverlening	aantal dossiers	wisselend	wisselend	€ -		€ -			€ -	€ -
Huisvesting statushouders	aantal woningen	€ 759	5	€ 3.900		€ 3.900		7	€ 4.900	€ 5.800
Overige kosten				€ -		€ -			€ 1.074	€ -
				€ 3.900	€ -	€ 3.900			€ 5.974	€ 5.800

## **Bijlagen:**

1. Begroting 2018-2021 kleine geldstroom (basisdienstverlening)
2. Financiële begroting 2018-2021 van Openbaar lichaam Ferm Werk

## Ferm Werk - begroting 2018-2021 kleine geldstroom (basisdienstverlening)

Indexering 2% per jaar

bedragen in € x 1.000

	realisatie 2016	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021
<b>Netto toegevoegde waarde</b>	<b>3.532-</b>	<b>3.125-</b>	<b>65</b>	<b>3.060-</b>	<b>2.980-</b>	<b>2.890-</b>	<b>2.810-</b>
Personeelskosten	3.331	3.094	1.083	4.177	4.261	4.346	4.433
Huur- en servicekosten	628	631	6-	625	638	650	663
Kosten ICT hosting	229	231	2	233	238	242	247
Afschrijvingen	362	335	10	345	260	260	260
Idem, vanaf 2019					85	85	85
Rentelasten	40	43	-	43	43	43	43
Overige bedrijfslasten	1.115	1.245	55	1.300	1.326	1.353	1.380
	<b>5.705</b>	<b>5.579</b>	<b>1.144</b>	<b>6.723</b>	<b>6.850</b>	<b>6.979</b>	<b>7.111</b>
Incidentele baten minus lasten	83-	377	377-	-	-	-	-
Continuous improvement	-	-	100	100	238-	243-	247-
Uitvoeringskosten NV	<b>5.622</b>	<b>5.956</b>	<b>867</b>	<b>6.823</b>	<b>6.612</b>	<b>6.737</b>	<b>6.864</b>
Personeelskosten	2.444	2.583	213-	2.370	2.417	2.465	2.515
Rentelasten (saldo)	1	7	-	7	7	7	7
Incidentele lasten	301	-	-	-	-	-	-
Uitvoeringskosten BBZ	26	-	-	-	-	-	-
Overige lasten	176	218	58-	160	163	166	170
Uitvoeringskosten GR	<b>2.948</b>	<b>2.808</b>	<b>271-</b>	<b>2.537</b>	<b>2.587</b>	<b>2.639</b>	<b>2.691</b>
<b>Uitvoeringskosten</b>	<b>8.570</b>	<b>8.764</b>	<b>596</b>	<b>9.360</b>	<b>9.199</b>	<b>9.376</b>	<b>9.555</b>
<b>Gemeentelijke bijdrage</b>	<b>5.037</b>	<b>5.639</b>	<b>661</b>	<b>6.300</b>	<b>6.219</b>	<b>6.486</b>	<b>6.745</b>

## Openbaar lichaam Ferm Werk - overzicht van baten en lasten begroting 2018-2021

bedragen x 1.000

	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
<b>Baten</b>							
Inkomensregelingen	18.800	24.326		21.510	22.338	22.767	23.186
Begeleide participatie	9.352	8.934		7.422	7.159	6.878	6.651
Arbeidsparticipatie	2.367	3.370		2.746	2.844	2.943	3.039
Bestuur en ondersteuning	-	-		3.431	3.159	3.221	3.284
Programma basisdienstverlening	30.519	36.630	-1.522	35.108	35.499	35.809	36.160
Programma aanvullende dienstverlening	353	222	57	279	284	290	295
	30.872	36.852	-1.465	35.387	35.783	36.099	36.455
<b>Lasten</b>							
Inkomensregelingen	18.800	24.326		21.510	22.338	22.767	23.186
Begeleide participatie	9.352	8.934		7.422	7.159	6.878	6.651
Arbeidsparticipatie	2.367	3.370		2.746	2.844	2.943	3.039
Bestuur en ondersteuning	-	-		3.431	3.159	3.221	3.284
Programma basisdienstverlening	30.519	36.630	-1.522	35.108	35.499	35.809	36.160
Programma aanvullende dienstverlening	353	222	57	279	284	290	295
	30.872	36.852	-1.465	35.387	35.783	36.099	36.455
<b>Subtotaal programma's</b>	-	-	-	-	-	-	-
Het programma Basisdienstverlening is inclusief het saldo van financiële baten en lasten	-1	-7	-7	-7	-7	-7	-7
<b>Geraamde totaal saldo van baten en lasten</b>	-	-	-	-	-	-	-
Geraamde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-	-	-
<b>Geraamde resultaat</b>	-	-	-	-	-	-	-

In de begroting 2017 zijn aanpassingen gemaakt die veroorzaakt worden door de nieuwe productindeling m.i.v. 2018. Dit om een betere vergelijking te kunnen maken met de begroting 2018.

## Openbaar lichaam Ferm Werk - toelichting op het overzicht van baten en lasten begroting 2018-2021

bedragen x 1.000

### Programma basisdienstverlening

	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
<b>Baten en lasten</b>							
Grote geldstroom	25.482	30.991	-2.182	28.809	29.279	29.323	29.415
Kleine geldstroom	5.037	5.639	661	6.300	6.219	6.486	6.745
	<b>30.519</b>	<b>36.630</b>	<b>-1.522</b>	<b>35.108</b>	<b>35.499</b>	<b>35.809</b>	<b>36.160</b>

In het meerjarenperspectief van de grote geldstroom wordt zowel bij de baten als bij de lasten geen rekening gehouden met loon-prijsaanpassingen.

In de begroting 2017 zijn éénmalig 3.621 K extra kosten opgenomen a.g.v. de versnelde huisvesting van statushouders in de gemeente Woerden (namelijk 3.244 K in de grote geldstroom en 377 K in de kleine geldstroom).

	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
<b>Inkomensregelingen</b>							
<b>Baten en lasten</b>							
Grote geldstroom	15.770	21.273	-2.156	19.117	19.897	20.277	20.647
Kleine geldstroom	3.030	3.053		2.393	2.441	2.490	2.539
	<b>18.800</b>	<b>24.326</b>		<b>21.510</b>	<b>22.338</b>	<b>22.767</b>	<b>23.186</b>

In de begroting 2017 zijn éénmalig 3.305 K extra kosten opgenomen a.g.v. de versnelde huisvesting van statushouders in de gemeente Woerden (namelijk 3.188 K in de grote geldstroom en 117 K in de kleine geldstroom).

	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
<b>Baten grote geldstroom</b>							
BUIG	13.673	15.806	597	16.403	17.183	17.563	17.933
BBZ	120	414	-	414	414	414	414
Gem. bijdrage inkomensondersteuning	2.082	1.865	435	2.300	2.300	2.300	2.300
Gem. bijdrage bijstandverlening algemeen	-105	-	-	-	-	-	-
T.b.v. versnelde huisvesting statushouders	-	3.188	-3.188	-	-	-	-
	<b>15.770</b>	<b>21.273</b>	<b>-2.156</b>	<b>19.117</b>	<b>19.897</b>	<b>20.277</b>	<b>20.647</b>

Baten BUIG	realisatie 2016	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	realisatie 2021
	€	€	€	€	€	€	€
Rijksbijdrage BUIG	12.638	13.526	574	14.100	14.490	14.870	15.230
Idem, uitkering vangnetregeling	435	-	1.117	1.117	1.280	1.244	1.220
Gemeentelijke bijdrage	600	-458	1.644	1.186	1.413	1.449	1.483
T.b.v. versnelde huisvesting statushouders	-	2.738	-2.738	-	-	-	-
	13.673	15.806	597	16.403	17.183	17.563	17.933

De rijksbijdrage BUIG is gelijk aan de in 2016 bekend gemaakte budgetten.

Vanaf 2019 wordt de eigenrisicodrempel bij de vangnetregeling blijvend verhoogd van 5% naar 7,5%. Tussen 7,5 en 12,5% wordt 50% vergoed.

De grens voor de overgang van de tweede naar de derde vergoedingstrede (100% vergoeding) blijft gehandhaafd op meer dan 12,5%.

Baten BBZ	realisatie 2016	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	realisatie 2021
	€	€	€	€	€	€	€
Rijksbijdrage BBZ	48	18	-	18	18	18	18
BBZ declaratieregeling	73	320	-	320	320	320	320
Gemeentelijke bijdrage	-1	76	-	76	76	76	76
	120	414	-	414	414	414	414

Lasten grote geldstroom	realisatie 2016	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	realisatie 2021
	€	€	€	€	€	€	€
Verstreckte uitkeringen	13.640	14.836	667	15.503	15.883	15.883	15.883
Loonkostensubsidie garantiebanen	33	760	-130	630	960	1.290	1.600
Loonkostensubsidie beschut nieuw BUIG	-	210	60	270	340	390	450
	13.673	15.806	597	16.403	17.183	17.563	17.933
BBZ	120	414	-	414	414	414	414
Uitkeringen bijzondere bijstand en declaratieregeling	2.082	2.315	-15	2.300	2.300	2.300	2.300
Bijstandverlening algemeen	-105	-	-	-	-	-	-
	15.770	18.535	582	19.117	19.897	20.277	20.647

Het aantal uitkeringen levensonderhoud wordt voor 2018 begroot op gemiddeld 1172 (begroting 2017: 886 + extra 200 uitkeringen; realisatie 2016: 1011).

<b>Begeleide participatie</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
<b>Baten en lasten</b>							
Grote geldstroom	9.391	8.851	-274	8.577	8.202	7.799	7.459
Kleine geldstroom	-39	83		-1.155	-1.043	-921	-808
	<u>9.352</u>	<u>8.934</u>		<u>7.422</u>	<u>7.159</u>	<u>6.878</u>	<u>6.651</u>

<b>Baten grote geldstroom</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Rijkssubsidie Wsw	8.579	7.552	-461	7.091	6.653	6.220	5.843
Bonus begeleid werken	40	-	-	-	-	-	-
Gemeentelijke bijdrage Wsw	772	1.162	158	1.320	1.340	1.340	1.340
	<u>9.391</u>	<u>8.714</u>	<u>-303</u>	<u>8.411</u>	<u>7.993</u>	<u>7.560</u>	<u>7.183</u>
Bonus beschut werken	-	45	9	54	68	78	90
Gemeentelijke bijdrage beschut werken	-	92	20	112	141	161	186
	<u>-</u>	<u>137</u>	<u>29</u>	<u>166</u>	<u>209</u>	<u>239</u>	<u>276</u>
	<u>9.391</u>	<u>8.851</u>	<u>-577</u>	<u>8.577</u>	<u>8.202</u>	<u>7.799</u>	<u>7.459</u>

	realisatie 2016	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	realisatie 2021
Aantal SE Wsw	<u>329</u>	<u>306</u>	<u>-8</u>	<u>298</u>	<u>283</u>	<u>269</u>	<u>256</u>
Rijkssubsidie per SE	€ 26.190	€ 24.680	€ -866	€ 23.814	€ 23.490	€ 23.089	€ 22.800

Het aantal begeleid werken plekken wordt begroot op 13,3 FTE (begroting 2017: 12 FTE; realisatie 2016: 13,3 FTE).

<b>Lasten grote geldstroom</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Personeelskosten Wsw	9.314	8.644	-313	8.331	7.912	7.477	7.099
Kosten begeleid werken	77	70	10	80	81	83	84
Kosten Wsw	9.391	8.714	-303	8.411	7.993	7.560	7.183
Loonkosten beschut werken	-	347	89	436	549	629	726
Af: loonkostensubsidie	-	-210	-60	-270	-340	-390	-450
Kosten beschut nieuw	-	137	29	166	209	239	276
	9.391	8.851	-274	8.577	8.202	7.799	7.459
Aantal FTE Wsw excl. begeleid werken	309	288	-10	278	264	250	237
Aantal FTE beschut nieuw	-	15	3	18	23	26	30
Totaal gemiddeld	309	303	-7	296	286	276	267

<b>Personeelskosten SW</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Loonkosten	7.264	6.661	-162	6.499	6.171	5.843	5.539
Werkgeversheffing ZVW	473	442	-17	425	404	383	363
Sociale lasten	820	710	-24	686	651	616	584
Pensioenpremies	625	690	-129	561	533	505	479
Ontvangen uitkering UWV	-14	-10	5	-5	-3	-17	-5
Totaal sociale lasten	1.904	1.832	-165	1.667	1.585	1.487	1.421
Reiskosten	148	116	14	130	123	116	110
Subsidie ESF (2012)	-39	-	-	-	-	-	-
Overige personeelskosten	37	35	-	35	33	31	29
	9.314	8.644	-313	8.331	7.912	7.477	7.099



<b>Arbeidsparticipatie</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
<b>Baten en lasten</b>							
Grote geldstroom	321	867	248	1.115	1.181	1.247	1.309
Kleine geldstroom	2.046	2.503		1.631	1.663	1.696	1.730
	<b>2.367</b>	<b>3.370</b>		<b>2.746</b>	<b>2.844</b>	<b>2.943</b>	<b>3.039</b>

In de begroting 2017 zijn éénmalig 316 K extra kosten opgenomen a.g.v. de versnelde huisvesting van statushouders in de gemeente Woerden (namelijk 56 K in de grote geldstroom en 260 K in de kleine geldstroom).

<b>Baten grote geldstroom</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Inleenvergoeding detachingsbanen	75	104	598	702	702	702	702
Gem. bijdrage detachingsbanen	17	128	-128	-			
Gem. bijdrage overige arbeidsparticipatie	229	635	-222	413	479	545	607
	<b>321</b>	<b>867</b>	<b>248</b>	<b>1.115</b>	<b>1.181</b>	<b>1.247</b>	<b>1.309</b>

<b>Lasten grote geldstroom</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Loonkosten detachingsbanen	92	232	470	702	702	702	702
Additionele kosten garantiebannen	-	304	-304	-	-	-	-
Overige kosten arbeidsparticipatie	229	331	82	413	479	545	607
	<b>321</b>	<b>867</b>	<b>248</b>	<b>1.115</b>	<b>1.181</b>	<b>1.247</b>	<b>1.309</b>

De additionele kosten garantiebannen zijn opgenomen onder de post overige kosten arbeidsparticipatie en worden ingeschat op 2 K per baan.

<b>Gemiddeld aantal banen</b>	realisatie 2016	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	realisatie 2021
Garantiebannen	6	76	-13	63	96	129	160

Zodra klanten uit het doelgroepregister een traject hebben doorlopen en klaar zijn voor de arbeidsmarkt, worden de kandidaten overgedragen aan "Begeleide participatie". Vanuit Begeleide participatie worden de kandidaten geplaatst bij een werkgever en begeleid.

	3	10	20	30	30	30	30
Detacheringsbanen							
<b>Bestuur en ondersteuning</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
<b>Baten en lasten</b>							
Grote geldstroom	nvt	nvt		-	-	-	-
Kleine geldstroom	nvt	nvt		3.431	3.159	3.221	3.284
	-	-		3.431	3.159	3.221	3.284

#### Baten kleine geldstroom

De baten bestaan uit de gemeentelijke bijdragen.

#### Lasten kleine geldstroom

##### Overhead

	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Facilitaire zaken en huisvesting	977	996	1.016	1.036
Financiën en ICT, inclusief verzekeringen	876	893	911	930
Personeel en organisatie, inclusief restaurant	614	626	639	651
Directie en ondersteuning	600	612	624	636
Documentaire informatievoorziening (DIV)	115	117	119	122
	3.181	3.244	3.309	3.375

#### Lasten kleine geldstroom

##### Treasury

	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Rente lening o/g	50	50	50	50

#### Lasten kleine geldstroom

##### Overige baten en lasten

	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Continuous improvement	100	-238	-243	-247
Niet voorziene uitgaven	100	102	104	106
	200	-136	-139	-141

<b>Overzicht incidentele baten en lasten</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
<b>Baten en lasten</b>							
Grote geldstroom	-	3.244	-3.244	-	-	-	-
Kleine geldstroom	387	377	-377	-	-	-	-
Basisdienstverlening	387	3.621	-3.621	-	-	-	-

In de begroting 2017 zijn éénmalig extra kosten opgenomen a.g.v. de versnelde huisvesting van statushouders in de gemeente Woerden. De begrote baten bestaan geheel uit de gemeentelijke bijdrage.

<b>Kleine geldstroom</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Lasten kleine geldstroom	5.036	5.632	661	6.293	6.212	6.479	6.738
Saldo van financiële baten minus lasten	1	7	-	7	7	7	7
Per saldo kosten kleine geldstroom	5.037	5.639	661	6.300	6.219	6.486	6.745

In de kleine geldstroom wordt rekening gehouden met een jaarlijkse loon-prijsaanpassing van 2%. De kosten van de kleine geldstroom worden over de gemeenten verdeeld op basis van de productbegroting.

<b>Lasten kleine geldstroom</b>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Personeelskosten	2.529	2.583	-213	2.370	2.417	2.465	2.515
Bijdrage basisdienstv. Ferm Werk N.V.	2.090	2.831	932	3.763	3.632	3.847	4.054
Dotatie voorziening WW/BW uitkering	215	-	-	-	-	-	-
Kosten uitvoering BBZ	25	-	-	-	-	-	-
Kosten sociale recherche	95	102	-7	95	97	99	101
Kosten bezwaarschriftencommissie	45	58	-17	41	42	42	43
Proces- en griffiekosten	32	35	-23	12	12	12	13
Kosten cliëntenraad	7	15	-8	7	7	7	7
Diverse baten en lasten	-2	8	-3	5	5	5	5
	5.036	5.632	661	6.293	6.212	6.479	6.738

	realisatie 2016	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	realisatie 2021
	€	€	€	€	€	€	€
<b>Personeelskosten</b>							
Loonkosten	2.060	2.056	-148	1.908	1.946	1.985	2.025
Reservering vakantiegeld	86	-	-	-	-	-	-
Werkgeversheffing ZVW	134	139	-10	129	132	134	137
Sociale lasten	151	141	-10	131	133	136	139
Pensioenpremies	240	265	-19	246	251	256	261
Ontvangen uitkering UWW	-10	-	-	-	-	-	-
Totaal sociale lasten	515	545	-39	506	516	526	537
Vergoeding kosten vanuit arbeidsregio	-38	-	-	-	-	-	-
Overige personeelskosten	49	47	-6	41	42	43	44
Doorbelasting naar aanvullende dienstverl.	-143	-65	-20	-85	-87	-89	-90
	2.529	2.583	-213	2.370	2.417	2.465	2.515

Het gemiddeld aantal werknemers wordt begroot op 36 FTE (begroting 2017: 40,9 FTE; realisatie 2016: 40,2 FTE).

	realisatie 2016	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	realisatie 2021
	€	€	€	€	€	€	€
<b>Saldo van financiële baten / lasten</b>							
Rente spaarrekeningen	201	184	-	-	-	-	-
Rente lening u/g Ferm Werk N.V.	43	43	43	43	43	43	43
	244	227	43	43	43	43	43
Rente leningen o/g	-245	-229	-43	-50	-50	-50	-50
Overige rentelasten	-	-6	-7	-	-	-	-
	-1	-7	-7	-7	-7	-7	-7

## Verdeelsleutels kosten kleine geldstroom

Een overzicht van de verdeelsleutels (begroting) volgt onderstaand:

Wsw	aantal	
	productieve fte Wsw	procentuele verdeling
Gemeente Woerden	201	74%
Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	40	15%
Gemeente Montfoort	16	6%
Gemeente Oudewater	17	6%
	<u>274</u>	<u>100%</u>

Bijstandverlening	aantal		aantal	
	bestand PW	aanvragen LO instroom BUIG	aanvragen bijz.bijstand	aantal bezwaar/beroep bij cie
Gemeente Woerden	650	239	1.950	39
Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	311	114	607	19
Gemeente Montfoort	120	44	324	7
Gemeente Oudewater	90	33	269	5
	<u>1.172</u>	<u>430</u>	<u>3.150</u>	<u>70</u>
procentuele verdeling:				
Gemeente Woerden	56%	56%	62%	56%
Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	27%	27%	19%	27%
Gemeente Montfoort	10%	10%	10%	10%
Gemeente Oudewater	8%	8%	9%	8%
	<u>100%</u>	<u>100%</u>	<u>100%</u>	<u>100%</u>

Participatie	aantal	
	bestand PW	procentuele verdeling
Gemeente Woerden	650	56%
Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	311	27%
Gemeente Montfoort	120	10%
Gemeente Oudewater	90	8%
	<u>1.172</u>	<u>100%</u>

**Programma  
aanvullende dienstverlening**

	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
<b>Baten en lasten</b>							
Grote geldstroom	29	-	17	17	17	17	17
Kleine geldstroom	324	222	41	263	268	273	279
	<b>353</b>	<b>222</b>	<b>57</b>	<b>279</b>	<b>284</b>	<b>290</b>	<b>295</b>

	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
<b>Baten kleine geldstroom</b>							
Gem. bijdrage Woerden	65	60	-38	22	23	23	24
Gem. bijdrage Bodegraven-Reeuwijk	208	119	74	193	196	200	204
Gem. bijdrage Montfoort	45	39	5	44	44	45	46
Gem. bijdrage Oudewater	6	4	-0	4	4	4	4
	<b>324</b>	<b>222</b>	<b>41</b>	<b>263</b>	<b>268</b>	<b>273</b>	<b>279</b>

	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
<b>Lasten kleine geldstroom</b>							
Kosten schuldhelpverlening	175	125	68	193	196	200	204
Doorbelaste personeelskosten vanuit basisdienstverlening	143	97	-27	70	71	73	74
Overige kosten aanvullende dienstverl.	6	-	-				
	<b>324</b>	<b>222</b>	<b>41</b>	<b>263</b>	<b>268</b>	<b>273</b>	<b>279</b>

Met ingang van 2016 voert Ferm Werk aanvullende werkzaamheden uit voor de gemeente Bodegraven-Reeuwijk in het kader van het Ondersteuningsfonds De personeelskosten in het kader van de huisvesting voor stathouders nemen naar verwachting af.

## Openbaar lichaam Ferm Werk - uiteenzetting van de financiële positie en toelichting

### Financiering

#### **Financiële vaste activa**

In 2006 is door openbaar lichaam Ferm Werk een lening verstrekt aan Ferm Werk N.V. ter hoogte van € 2.151.766, met een looptijd van 10 jaar. Per 31 december 2015 is de overeenkomst verlengd met nog eens 10 jaar, derhalve eindigend op 1 januari 2026. De over de lening verschuldigde rente bedraagt 2%. Gedurende de looptijd is de lening aflossingsvrij. Geldnemer is te allen tijde bevoegd om tussentijds boetevrij af te lossten. De lening bedraagt vanaf eind 2017 naar verwachting € 2.000.000.

#### **Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer**

Eind 2017 zal een nieuwe lening worden aangegaan. Naar verwachting bedraagt de hoofdsom € 2.000.000 en het rentepercentage 2,5% per jaar.

### Eigen vermogen

Het eigen vermogen van Openbaar lichaam Ferm Werk wordt verondersteld gelijk te blijven aan de reserve per ultimo 2016 ad € 74.603. Zie hiervoor ook de paragraaf weerstandsvermogen.

### Jaarlijks terugkerende, arbeidskosten gerelateerde, verplichtingen van een vergelijkbaar volume

Op grond van het BBV mag voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen met een jaarlijks gelijk volume géén voorziening of verplichting opgenomen worden. Dit geldt dus bijvoorbeeld voor vakantiegeldreserveringen.

bedragen x 1.000	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Jaarlijks terugkerende verplichting	806	750	-50	700	650	600	550